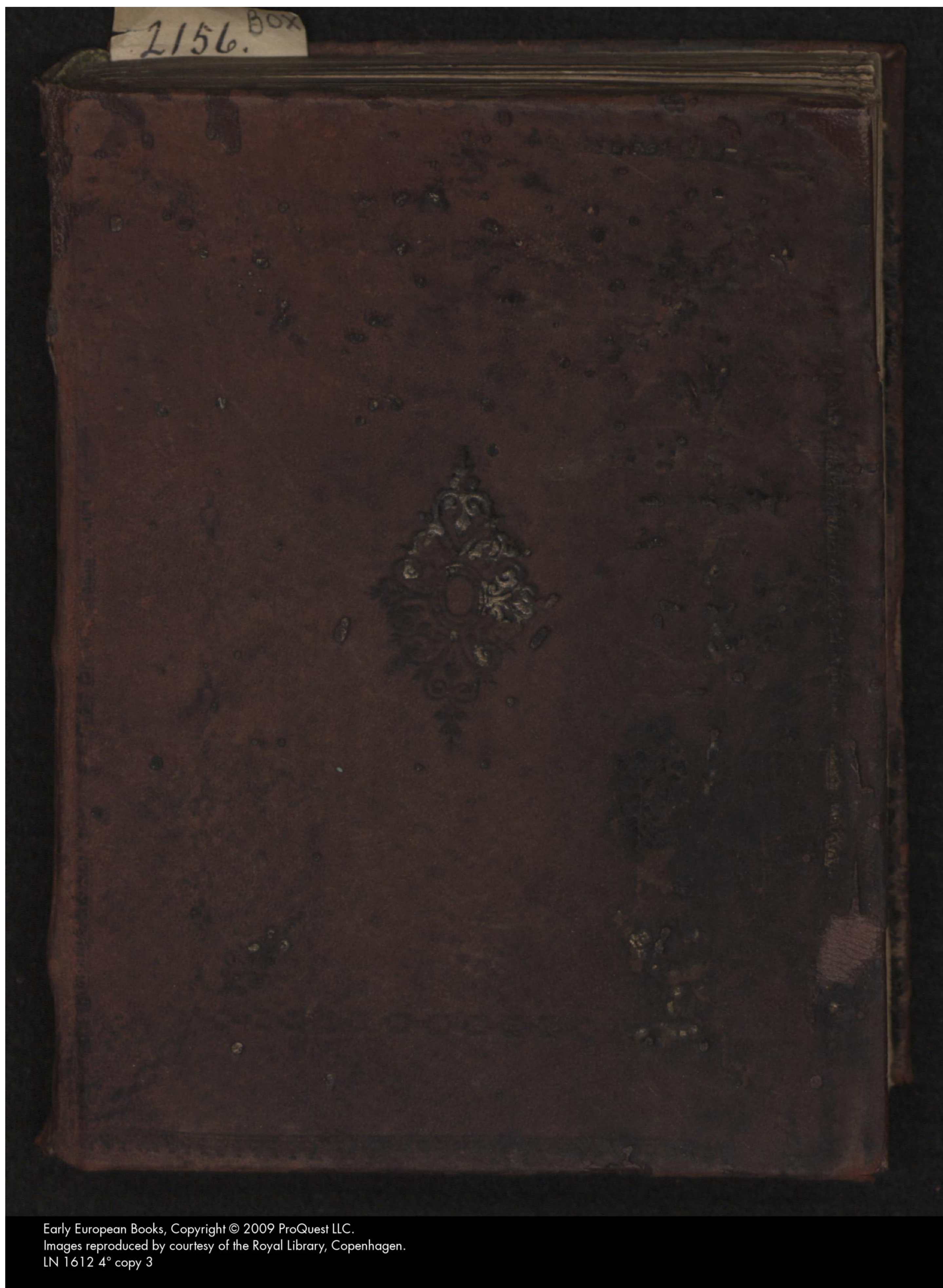
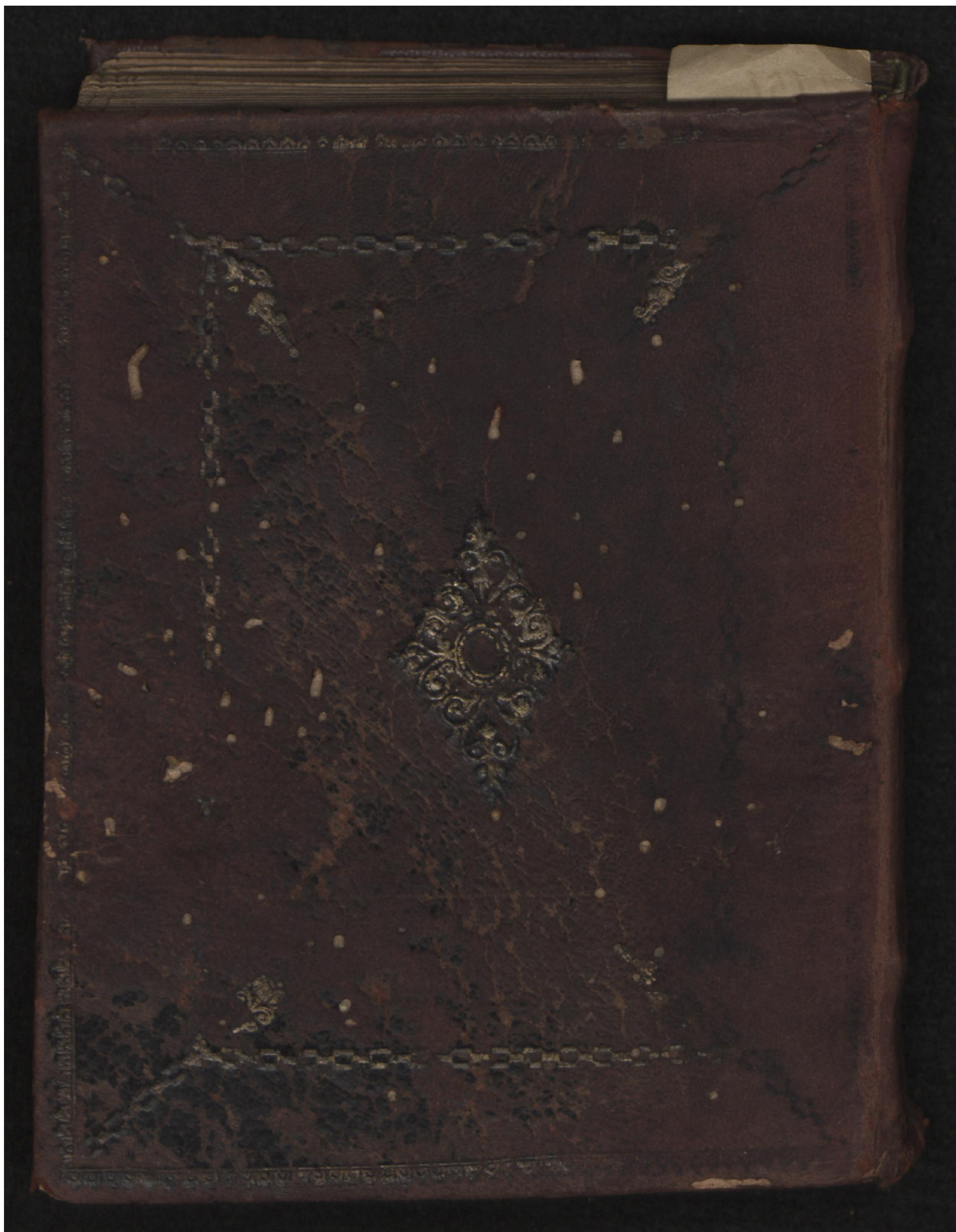

2156. Box

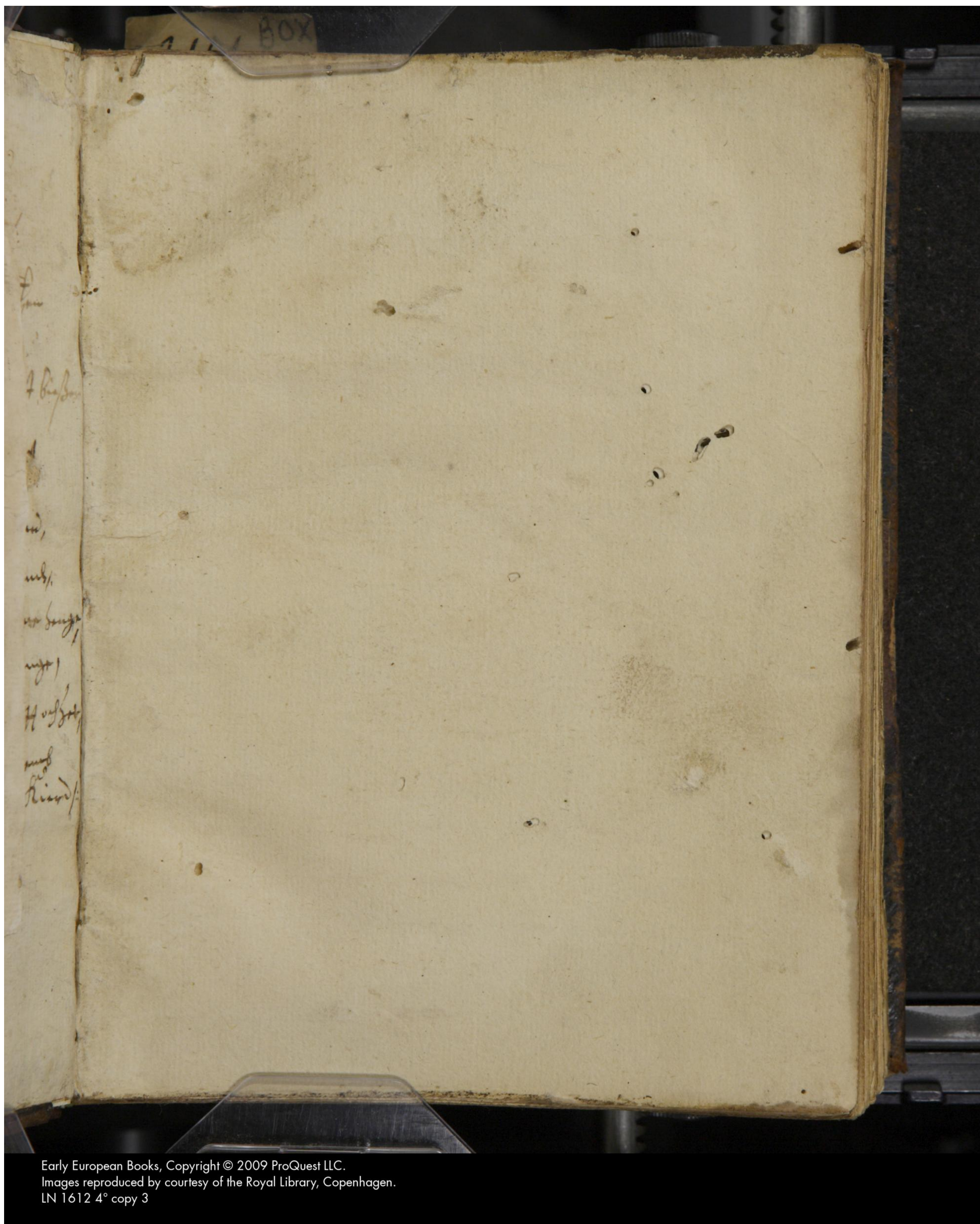

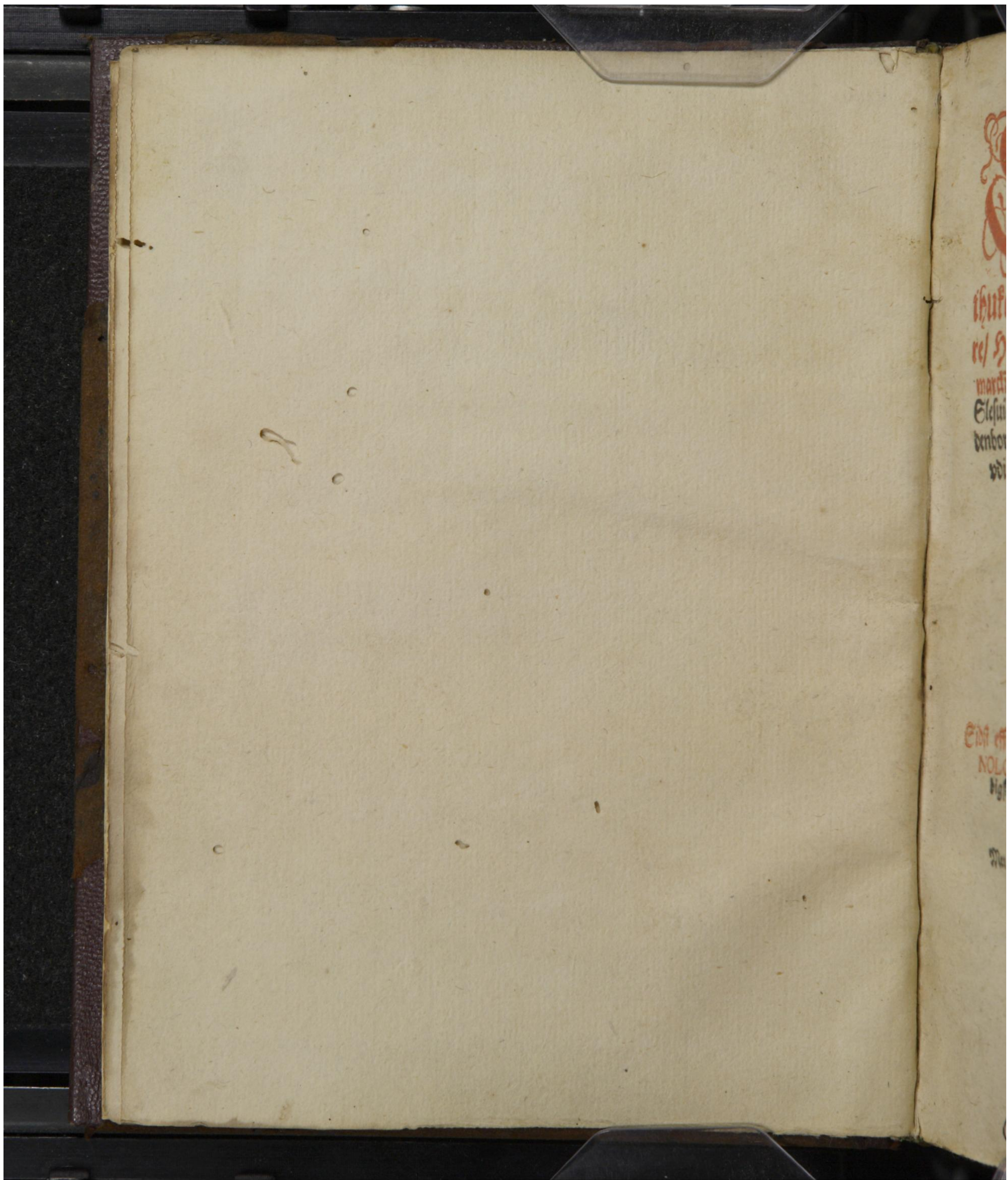
Almindeligt er det Nogen Kand,
I denne Verden [illegible] alle Mand,
[illegible]

G·M·H·A

En sørgelig Ligpredicken.

Salig och høylofflig

ihukommelse: Høybaarne Første oc Herre/ Herr FREDERICH den Anden / Danmarckis / Norgis / Vendis oc Gotthis Konning: Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stormarn oc Dytmersken: Greffue vdi Oldenborg oc Delmenhorst / til en Christsalig amindelse / Giort vdi Riber Domkircke den 5. dag Junij/ der hans N. aades Lig bleff nedsæt vdi sit Soffuekammer i Roskilde Domkircke / met sin tilbørlig ære oc værdighed (dog meget bedrøffuelig) Forordning:

aff

Anders Søffrinsøn Vedel.

Sidst effter denne sørgelige Ligpredicken / følger en liden CRONOLOGIA, huad sig synderlig haffuer tildraget vdi vor allernaadigste Herris/salig oc høylofflig ihukommelses Alders oc Kongelig Regimentis tid/ fra Anno 1533. indtil paa dette Aar 1588.

Met en kort GENEALOGIA vdaff vor naadigste Herris H. Hukommelses Herrestamme paa Fæderne oc Møderne.

Prentet i Kiøbenhaffn/ aff Laurentz Benedicht.

1588.

Cum Gratia & Priuilegio Sereniβimæ Regiæ Maieſtatis.

D. M.

Serenissimi Principis D. Friderici II. Regis Daniæ &c.

HEu cur non Regem immenso mœrore requirat
Nobilitas, Clerus, ciuis & Agricola?
Nobilitas caput, amisit, sed clerus Alumnum,
Patronum ciues, Agricolæq; Patrem.
At totum hoc mœrens soboles cum matre reposcit?
Cuncta Deus nobis omnibus Vnus erit
Patronus: Pater: & Caput estq; æternus Alumnus:
Hoc Duce, nos quidquam iam metuisse nefas.

ALIVD.

SAncto Rege satus, sacra CHRISTI dogmata viuens
Quæ colui, amplexus firmo animo morior.
Si terna hæc bona sunt, ceu re Vera optima, possem
Quî melius nasci aut Viuere, qui ve mori?

A. S. V.

Stormectigste Høybaarne Første oc Herre/ Her CHRISTIAN den Fierde/ Danmarckis/ Norgis/ Vendis oc Gotthis vdualde Konning: Hertug vdi Slesuig/ Holsten Stormarn oc Dytmersken: Greffue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/ min allernaadigste Herre.

Naade/ Fred oc Barmhiertighed aff Gud/ ved hans Enbaarne Søn JEsum Christum vor HErre.

DEn hellige Konge oc Prophet David siger merckeligen oc vel vdi sin XXVII. Psalme/ Endog baade min Fader oc min Moder / forlade mig / saa anammer dog HERREN mig. Huor met hand giffuer tilkende/ baade sin store Elendighed/ oc sin høyeste tillid oc trøst/ som hand kand haffue i denne Verden. Min Sorg oc Elendighed/ vil hand sige / er vorden mig saa stor/ At ieg finder intet Creatur/ eller nogen ting vnder Solen/ som kand eller tør hielpe oc trøste mig. Saa at end ocsaa mine allerbeste oc tryggeste Venner / som ieg meente der skulde staa mig i Faders oc Moders sted/ ere mig frafaldne oc haffue forlat mig alene hielpeløss/ Raadløss oc trøstløss. Her imod / vil hand sige/ flyer ieg til den Himmelske Fader/ som er Gud min Salighed / som ophøyer mit Hoffuet offuer mine Fiender/ som ere omkring mig / oc icke giffuer mig

i deris villie/ men leder mig paa den rette Bane / oc aldrig forlader mig i all Euighed.

Til saadanne trøstelig forhaabning / formaner Dauid sin Siel/ja alle dennem som ere stedde i lige vaade/ oc siger i det sidste Verß aff denne for^{ne} Psalme.

Bie effter HERREN/ vær trøstig oc vforfærdet / oc bie effter HERREN.

Som hand vilde saa meget sige: Det skeer vel offte/ at Sathan/ Verden/ oc it Menniskes eget Kiød oc Blod/ giører en Arm Christen vndertiden meget vtaalmodig oc Mistrøstig / saa at hand begynder at falde i Mißhaab/naar det er icke strax klar Sag met alting. Der imod lærer hand / at bede om Taalmodigheds oc frimodigheds Aand/ oc jo icke affuige enten til den høyre eller venstre haand/ at prøffue om vloulige oc Vgudelige middel.

Dette Konning Dauids drabelige Exempel/ skulle wi vdi denne meget sørgelige tid/ lade oß gaa til Hiertet/ der nu Gud i Himmelen/ haffuer besøgt disse Land oc Riger/ oc hentagen fra oß / vor allernaadigste Herre oc Konning / Høylofflig hukommelse: som wi met all rette maa kalde vor kiere Fæderne Lands Fader/ Effterdi hand jo haffuer staaet oß alle faare i Faders oc Moders sted. Huor faare manget Gudeligt Hierte vener sig saare/ oc manget Christet Menniskes øye vedes met idelige taare/ som icke saa almindeligen er

nogen

nogen tid skeed tilforn/ i nogen danske Kongis Dødelig affgang. Da efterdi wi icke kunde stride imod Guds Guddommelige vilie/ hues gierning oc Domme ere alle vnderlige oc wrandsagelige/ haffue wi intet bedre eller nærmere at trøste oss met/ end dette Dauids/ *Dominus assumsit me:* Det er/ at Gud vil icke forlade oss Faderløss/ men være nest hoss oss met Raad oc Dad/ naar wi allermest behøffue vndsetning vdi voris Raaduildhed. Thi Gud er icke som Mennisken til sinds. *Ego Deus & non mutor.* Mennisken holde met det Bord/ som op er vend: oc dagelig forfarenhed vduiser det/ at naar mand lider vel/ Da haffuer mand mange Venner: Men naar Lycken forandrer sig/ da er Venskabet vde/ oc mand bliffuer standendis alene oc kiendis aff ingen/ som den Hedenske Poet giffuer herligen tilkende.

Dum fueris felix multos numerabis amicos,
Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Huor aff eders Naade/ allernaadigste Herre oc Konning/ formercker vel/ oc skal end bedre i fremtiden efterhaanden formercke/ aff huad Aarsage E. N. Herre Fader H. H. haffuer førd disse tuende sine *Symbola.* **Trew ist Wildbrat. Mein Hoffnung zu Gott allein.** At ligeruiss som det er fast en ringe ting at stole paa Mennisken/ fordi de Retsindige Trohiertige ere saare faa: Saa er Gud alene den høyeste oc tryggeste Tilfluct/ som enten nogen Keyser/ Konning/

 Første/

Første/ eller noget Menniske lidet eller stort/ kand forla-
de sig paa/ vdi all den nød oc trang som paa kand kom-
me i denne Verden. Saa viste ieg oc icke/ allernaadig-
ste Herre oc Konning/ noget Dyrbarere/ at giffue eders
Naade faare paa denne tid/ vdi denne min Fortale/
end offentlig paaminde oc *repetere* det som E. N. faa-
regiffues/ oc er aff første Barndom faaregiffuen aff
E. N. egen Herre Fader H. H. at E. N. aff gantske
Hierte/ aff gantske sind oc formue/ frycter den Altsom-
mectigste Gud i Himmelen/ haabes oc forlader sig
paa hannem/ oc giøre hannem baade til Begyndelse
oc ende (som den Grekisk Poet siger) paa all den deel
som Eders Naade tager sig faare/ vdi sin Kongelig
Idret oc leffnet. Der met skal det skee/ at endog Gud
haffuer nu henryct E. N. Herre Fader H. Hukommel-
se/ vdi E. N. vmyndige Aar/ oc paa den tid som
Riget icke kunde vel mist hannem/ for Menniskelige øyen
at sige/ det skal skee siger ieg/ At HERREN skal være
eders Naades høyeste *Tutor & consiliarius*, oc giffue
lycke oc gode Raad/ de gode/ Vise oc Velbyrdige Herrer/
som ere E. N. tilforordnede vdi Kongelige Regering/
indtil Tiden kommer/ at E. N. kunde selff staa Land oc
Riger faare/ som det sig bør. Saa kand oc E. N. Her-
re Faders H. H. Exempel/ staa Eders Naade for øy-
ne at efterfølge i sand Guds fryct/ Fromhed oc Ret-
færdighed/ oc flere saadanne Dyder/ som her om tales
paa det korteste i denne min Ligpredicken.

Eders

Eders Naade vil ocsaa her hoss beflitte sig paa Boglige Kaanster/ nu vdi sin Naades vngdoms Aar: At det som E. N. Herre Fader haffuer beklaget/ at være forsømt hoss sig i saadanne vilkaar/ det kunde oprettis aff E. N. paa det berømmeligste. Thi wi haffue vel haffd her vdi Danmarck mange fine/ Gudfryctige/ Mandelige/ Modige oc dydige Konger/ men gantske saare faa/ ja iblant fast mere end Hundrede Konger/ som for E. N. haffue regeret/ saa gaat som ingen synderlige lærde Konger/ som noget merckeligen haffue beflittet sig i Boglige fri Kaanster. *Hæc palma T. M^ti. fato reseruata est.* Oc den gode Gud skal vden tuil giffue fremgang/ at det skal styrckes oc fuldkommes/ som hand haffuer vdi E. N. begynt. Eders Naade foruare sig for Hycklere oc smigrende Tunger/ som for en skadelig forgifft oc Pestilentz: oc lade sig aldrig ilde befalde dennem/ som fare met Sandhed oc de Raad som stimme offuer it met Guds Ord/ oc vende til Dyd oc loffligе Kongelige idret. Thi det gaar vel offte saa til/ at meste parten aff dennem/ som tale oc omgaaes met store Herrer/ de sige oc giffue gerne faare/ det som gerne høres/ huad helder det er ont eller gaat/ Ræt eller wræt/ kand det ickon ellers komme fra *placentia.* Der met spare de Sandhed/ oc berøffue Herrer oc Førster en stor *Clenodie*, som den Vise Mand vilde giffue tilkende/ der screff disse tho Verss vdi Salig Johan Frisis/ E. N. Herre Faders Cantzelers Bog.

Hoc

Hoc solum magni priuantur munere Reges,
Nemo quod his ausit dicere vera bonus.

Men her om behøffuer E. N. icke min synderlig lærdom/ paa denne tid/ efferdi E. N. er nocksom forsørget met dennem som her om oc andet/ dissigest dageligen met flid kand E. N. troligen paaminde. Min ydmyge Bøn er til Eders Kong: Maiett: at E. N. vilde met gunst læse denne min lille Bog/ oc tage for gode paa denne tid/ indtil Gud giffuer Aarsag at ieg kand komme frem met noget mere besynderligt aff vore Danske Historier. Huilcket mig forhaabes skal skee met det første om Gud sparer liffuet. Gud vor HErris JEsu Christi Fader/ giffue/ at E. N. maa effter hans Søns Christi Exempel dageligen voxe til lige i Alder/ Vissdom oc Naade/ baade hoss Gud oc Mennisken/ sig selff til ære/ oc disse Land oc Riger til gode/ *Amen.* Den samme gode Gud beuare Eders Naades Frue Moder/ Høybaarne Førstinde Dronning *SOPHIA*, met E. N. Høybaarne Sydskinde/ oc det gantske Kongelige Huss/ vdi languarig oc lyckelige Sundhed/ til sit hellige Naffns ære/ Amen. *Ripis Phundusiorum 6. Iunij. Anno* 1588.

Eders Kong: Maietts:
vnderdanigste Tiener
Anders Søffrinsøn
Vedel.

Men den Retuiſe omkommer / oc der er ingen ſom legger det paa Hierte: Oc hellige Folck bliffue borttagne / oc ingen giffuer act der paa.

Thi de Retuiſe bliffue borttagne fra den Vlycke: Oc de ſom haffue vandret rettelige for ſig / komme til Fred / oc huilis i deris Herbere.

VIgeruijſſ ſom den hellige Prophet Elizæus effterfulde ſin kiere Herre oc Læfader Eliam met it ſorgfuldt Hierte / der hand formerckte at hand ſkulde henryckis fra hannem til Himmelen / oc met it bedrøffueligt ſkrig oc Raab opløffte ſin Røſt / der hand vaar hannem fratagen: Saa gaar det nu til her vdi Danmarckis Rige paa denne tid / der wi haffue miſt vor kiere Fæderne Lands Fader oc naadige Kong Høylofflig hukommelſe / hues Lig i dag nedſettis i Roſkilde Kircke vdi ſit Soffuekammer / oc huilis indtil Gud paa den Yderſte dag ſamler det igen met Sielen / ſom ſig nu allerede glæder i Abrahams ſkød.

Elizæus ſørger for Eliæ henfærd. 2. Reg: 2.

Kong: Maie: Lig / begraffnis i Roſtild / den 5. dag Junij. Anno 88.

Thi lige ſom Elizæus fulde Eliam vdaff Gilgal met ſtor Sorg / oc vilde huercken der eller til Bethel / eller til Jericho forlade hannem / der hand vilde foruijſt hannem oc gaaet hen for ſig ſelff / men ſoer der paa / oc ſagde tre gange aff idel forlengelſe: Saa ſand ſom HERREN leffuer oc din Siel / ieg forlader dig icke. Saa er det gaaet met mange aff oſſ / der Kong: Maie: H. H. er falden vdi ſin

Skrøbelighed/som sig dageligen effter haanden haffuer formeret/ oc Rycte oc tidende er der om vdsprid om Landet/ at hans Naade drog her fra Jydland offuer til Sieland. Ah huor mangen forstandig Mand/ icke aleniste aff hans egen inderste Raad oc Hoffsinder aff Adels Personer oc andre: Men ocsaa aff Borgere oc Bønder haffue fuld effter met vsigelig bedrøffuede Suck oc modige adtraa oc forlengelse/ at see oc vide huad ende Gud Allmectigste dog vilde giøre paa denne hans Suaghed/ saa de ingenlunde kunde giffue sig til freds/ før end Gud Allmectigste giorde det anderledis met hannem.

Elizæi Sorg lignet met vor Bedrøffuelse paa dẽne dag.

Siden/ lige som Elizæus der hand vaar gangen met tørre fødder igennem Jordans Flod/ met sin trofaste Patron oc allerkieriste Lærefader/ oc hand der bleff optagen vdi en gloendis Vogn fra hannem til Himmelen: da kand icke holde sig lenger/ at Hiertet i liffuet maa brøste i thu paa hannem/ bryder løss oc raaber Himmelhøyt met disse ord: Min Fader/ min Fader/ Israels Vogn oc Reisnere. Saa maa wi det samme allesammen oc huer vdi sin sted beklage til denne meget sørgelige Tidende oc færd/ at oss er fratagen vor Naadigste Lands Fader oc fromme Koning/ skrige oc raabe met hylendis røst: Min Fader/ min Fader/ Danmarckis Riges Vogn oc Reisnere. Thi ligeruiss som den merckelige Prophet Elias vaar en ret Fader/ icke aleniste for sine Disciplers/ men for det gantske Israels Folck/ som hand meente det saa troligen oc gaat met/ som nogen kiødelige Fader met sine naturlige Børn/ oc vaar Landet i steden baade for Vogn oc Reisnere: Ja vdrettede meget mere met sine Bøner hoss den Alsommectigste Gud/ end nogen Kong eller Monarch met all sin Krigsmact oc Rysting. Saa haffuer ocsaa vor salige oc Høylofflig euig varendis ihukommelse/ Lands Fader/ Konning *FREDERICH*, været en milder Fader/ icke aleniste for

Elizæi Raab oc klagemaal.

Kircker

Kircker oc Skoler / men ocsaa for Adelen / Klerckeriet / Borger oc Bønder / oc alle Rigens indbyggere / oc staaet oss faare vdi Faders sted / til at affuerie / huess skade oc fordærffuelse disse Lande anfectede / oc tiluende sine kiere Vndersaatte alt gaat / at de vnder hans lyckelige Regiment / som Diurene oc Fulene vnder it herligt grønt vjdt vdbrid Lindetræ / kunde side vdi god Ro / søge deris næring oc biering / nyde Landsens gode / holdis ved Dom oc Retfærdighed / oc leffue it Fredsommeligt leffnet / i all Gudelighed oc Erlighed.

Huo dette ret kand legge paa sit Hiertis vnyskaale / huad dette haffuer været for en kaastelig oc dyrebare *Clenodie*, som (wi alt formeget diss værre) ere nu wforuentendis berøffuet paa denne dag / der wi haffde den allerbest behoff: Huo / siger ieg / er nogen / vden den som haffuer it ret Staalhierte vdi it Stenbryst / som kand holde sig for Suck oc Graad / oc icke vdbryder aff jdel bedrøffuelig forlengelse / oc raaber: Min Fader / min Fader / Danmarckis Riges Vogn oc Reisnere. Ja den er borte / saa naade oss Gud / oc hielpe oss vel aff all vor nød / vdi denne sidste Verdsens Alder / vdi huilcken oss trues met allehaande forskreckelige Landplager oc forandring / som mand ocsaa nu lang tid haffuer spaad om / at skulle begiffue sig / besynderligen paa dette næruærendis *M. D. LXXXVIII.* Aar. Ja ieg mener / at det er oss kommen paa hende vdi Danmarckis Rige / alt for tilige / haffde det anderledis været Guds vilie / saa wi jo maa bekiende / dette Aar at være falden it sorgfuldt Aar for Danmarckis Riges indbyggere / ja oc andre omliggendis Landskab / som haffde meget gode oc gaffn aff voris salige Lands Fader / baade met Raad oc daad i mange maade / som de saa vel som wi / det her effter skulle saffne oc befinde / Gud giffue icke met for megen ydermere straff / for vor store wtacknemmelighed.

Stor Hierte-sorg aff Kon: Maitt: dødelige affgãg.

Det 1588. Aar truis met meget ont.

Da

Da paa det / at wi allesammen kunde opueckis til at betencke vore vilkaar / at rette oc bedre vort syndige Leffnet/ oc affbede Gud i Himmelen den offuerhengendis Wlycke/ oc finde hielp oc trøst/ oc bekomme bistand oc Raad aff den leffuendis gode Gud / er det viseligen forordineret / aff de gode Herrer/ som nu skulle haffue tilsyn paa Rigens gaffn oc beste / at der skal predickis i dag offuer alt Riget denne herlige Text/ som bleff oplæst aff Propheten Esaia/ icke aleniste for denne affgangene salig Herris skyld/ til en lofflig hukommelse oc velforskyldt berømmelse / men oss selff til Vnderuisning for de Aarsagers skyld / som nu bleff rørt. Oc paa det wi diss bedre kunde holde denne vor sørgelige Lygpredicken/ ville wi skiffte den vdi tre stycker.

Huorfaare denne Ligpredicken skeer?

I. For det Første / ville wi korteligen tale noget om voris kiere Fæderne Lands Faders oprictige leffnet / oc Gudelige endeligt / Huor vdaff wi skulle i sandhed forfare/ at hand er vist en aff de Retfærdigis Tall / som Propheten her omtaler / at der henryckis til Fred førend Wlycken kommer.

II. For det Andet/ ville wi tage oss denne merckelige Text faare / oc ansee huad Titeler Propheten giffuer Guds merckelige vdualde Mend / oc huad deris vilkaar er effter dette Liff/ imod Verdens oc alle de Wgudeligis Dom oc mening/ som de giøre sig om dennem.

III. For det Tredie / ville wi søge hoss Gud i hans hellige Ord / om Raad oc trøst / i denne sørgelig oc farlig tid / at wi kunde enten vndgaa den tilkommende Wlycke / eller den maatte oss formildis / oc wi kunde den bære met god Taalmodighed.

Her til forlene oss Gud ved Christum/ sin hellig-Aand / som tungen oc Hiertet kand kraffteligen røre / at saadant maatte skee til sit Naffns ære/ oc sine Vdualdis forbedring. Amen.

Den

Den Første part aff denne Predicken.

AT ieg vilde vnderstaa mig / at fortelle / paa denne korte tid / all vor naadigste Herris oc Konings / Høylofflig hukommelse / gantske Leffnets Historie oc Kongelige bedrifft / det vilde falde for meget besuerligt / oc behøffuer en anden beleyligere tid oc sted. Derfaare vil ieg ickon paa det ordentligste opregne / Først en kort Sum paa hans Leffnets oc Affgangs Historie / oc siden giffue noget faare om de fornemiste Dyder / som Gud haffde begaffuet hannem met / til at føre sit Kongeligt Regiment. Saa at Gud selff / maa skee der aff sin tilbørlig ære oc tacksigelse for saadanne Himmelske gaffuer: Oc saadant kand være it Speyel oc efftersyn / besynderligen for dennem som Lande oc Riger skulle styre: oc wi Faderløse bedrøffuede Børn kunde diss bedre skønne paa huad wi haffue mist / oc der aff foraarsagis til at bede aluorligen om it lyckeligt Regiment i disse Lande oc Riger fremdelis effter denne dag. Hues som her synis noget at bliffue forgæt / som met rette skulde været omtalet paa denne tid / om denne salige Herre / det skal mand finde / met Guds hielp / nocksom forklaret paa en anden sted i sin tilbørlig tid.

Tuende Stycker skal merckis vdi denne første part.

1. Om Kong: Maitt: Leffnet oc Endeligt.

2. Om Kong: Maitt: synderlige dyder.

Naar mand beskriffuer merckelige Kongers oc Førsters Historier / da pleier mand almindeligen i begyndelsen at giffue tilkiende aff huad Høybaarne mectige Stamme de ere kommen. Thi det er icke aleniste loffligt i sig selff / at være fød aff en god herkomst / men giffuis ocsaa i forfarenhed / at de som affles aff Gudfryctige / dydige oc modige Forældre / de samme arte sig gierne almindeligen der effter vdi Guds fryct / dyd oc Mandelighed. Disse begge

Loffligt / at være fød aff en god Stamme.

 deele

deele findis her/ Gud ſkee Loff/ hoſſ denne vor affgangne Høylofflige ihukommelſe Lands Fader / Stormectigſte/ Høybaarne Herre oc Førſte/ Herr FREDERICH den Anden/ Danmarckis / Norgis / Vendis oc Gottis Konning: Hertug vdi Sleſuig/ Holſten/ Stormarn oc Dytmerſken / Greffue vdi Oldenborg oc Delmenhorſt. etc.

Kong: Mai: Fæderne.

Hans Fæderne Stamme vaar aff de Greffuer til Oldenborg/ oc aff de Greffuer aff Schouenborg/ ſom regærede vdi Landte Holſten. Aff huilcken gamle oc naffnkundig Herreſtamme/ Gud allmectigſte haffuer giffuet nogle merckelige Konger / ſom haffue effter huer andre regeret diſſe Lande oc Riger / met ſtor lycke oc fremgang / effter Guds gode Guddommelige forſyn/ hen ved halffandet Hundrede Aars tid. Thi effter at Kong Chriſtopher aff Beiren vaar død vden liffs Arffuinge/ Anno 1458. da bleff vduaald aff it frjt kaar met menige Rigens indbyggeris ſamtycke til Kong offuer diſſe Land oc Riger / Greffue Chriſtian / ſom vaar fød aff Greffue Diderich aff Oldenborg oc Greffinde Adelhed/ Hertug Adolffs Søſter aff Sleſuig etc. Hand ſtyrede Riget met ſtor loff oc priſſ vdi 32. Aar/ oc afflede met efferladte Kong Chriſtophers Førſtinde Dronning Dorothea/ Margreffue Hanſis daatter aff Brandenborg / tuende Sønner / den ene Konning Hans/ ſom tog Regimentet effter hannem: Oc den Anden / Hertug Frederich ſom regerede i Hertugdømmet oc Holſten etc. ſom vaar nu allerede tilfalden hans Fader/ effter at Hertug Adolph hans Moderbroder vaar affgangen vden liffs Arffuinge.

Kong Chriſtian den I.

Kong Hans.

Der Konning Hans haffde ſtaaet Kongeligt Regiment gantſke Mandeligen oc vel faare paa 32. Aars tid/ bleff hans Søn Kong Chriſtian den Anden/ tagen i hans ſted / dog met huad lycke oc fremgang hand førde Regimentet vdi elleffue Aar/ er nockſom vitterligt / indtil hand ſelff-

Kong Chriſtian den II.

uil-

uilligen drog aff Landet/ kom ſiden igen/ bleff fangen/ oc døde paa Kalundborg Anno 1559.

Effter hannem bleff vduald hans Faderbroder Hertug Frederich/ ſom nu bleff omtalet / oc hand regerede ſom en ſactmodig fin Herre oc Kong vdi 9. Aar/ oc lod effter ſig mange deylige vnge Førſter oc Frøikener/ ſom hand afflede met Frøiken Anna / ſom vaar Chørførſte Marggreffue Hans aff Brandenborg Hertug aff Pommerens etc. daatter. Iblant andre ocſaa den Høybaarne Gudfryctige Herre/ Kong Chriſtian / ſom bleff vduald til Konge offuer diſſe Riger Anno 1534. oc ſtyrede dennem met it euigt loff oc efterſaffn vdi 24. Aar / indtil Gud henkallede hans Kong: Maitt: Anno 1559. Oc denne vor ſalige Høylofflige ihukommelſe Herre/ Kong FREDERICH den Anden/ er ſamme Aar krunet oc kommen til Regimentet/ ſom hand nu paa det 29. Aar/ haffuer effter ſin kiere Herre Faders lofflige Exempel faareſtaaet.

Kong Frederich den I.

Kong Chriſtian den III.

Denne er vor ſalige Høylofflige hukommelſe Herris oc Kongis rette herkomſt paa ſin Fæderne vegne gantſke ſaare ypperlig/ naffnkundig oc lofflig/ſaa vel ſom ocſaa paa ſin Møderne vegne. Thi hans Naadis Frue Moders/ Dronning Dorotheæ herkomſt/ vaar aff de gamle naffnkundige Hertuger aff Sachſen/ ſom kunde beregne deris Herreſtamme fra *Videkindo Magno*, ſom hen ved 700. Aar forleden regerede i Landte Sachſen/ oc vaar met ſin Affkom Danmarckis Rigis Konger foruandt met Suogerſkab/ ſom her om ſkal tales en anden tid. Hendis Fader vaar Hertug Magnus aff Louenborg/ ſom afflede met ſin Førſtinde Catharina/ Hertug Hinricks den gamles daatter aff Brunſuig/ Mange ſtolte Førſter oc Frøikener/ iblant huilcke vaare ocſaa Catharina / Konning Guſtaffs Dronning i Suerig oc Hertug Frantz/hues Søn Hertug Frantz den vnge/ nu regerer Landet effter hannem. Hertug

Kong FREDERICHS den II. Møderne.

Videkindus Magnus.

kug Magni Fader Fader vaar Hertug Bernard aff Sachsen/ som afflede met Adelhed/ Hertugens aff Pomerens daatter/ Hertug Hans aff Louenborg/ som tog sig Dorotheam Chørførstens Margreffue Frederichs aff Brandenborgs Daatter til Ecte/ oc haffde ocsaa foruden Hertug Magnus mange andre deylige Børn/ som nu icke alle kunde her opregnis/ men sparis til den sted/ der som videre her om skal talis/ nest Guds hielp.

Hertuger vd- aff Sachsen oc Louenborg

Der nu Kong: Maiett: Høylofflig ihukommelse bleff fød paa Hathersleff Huss/ den 1. dag Julij/ imellem Ni oc Ti formiddag/ Anno 1534. Da laa hans Herre Fader met sit Krigsfolck for Lybeck/ huor fra H. N. bleff kaldet aff den Jydske Adel her ind i Riget/ oc stillede met Guds Naadis synderlige bistand/ det skadelige Oprør/ som vaar giort her i Landet aff dennem som sig vnderstode at vilde indtaget Landet paa ny/ paa Kong Christian den fangne hans vegne. Der Landet vaar kommen til god Fred oc Rolighed/ oc alting baade i den Geistlige oc Verdslige Stat vaar skicket vdi lag oc god Ordning/ syntis da intet gaffnligere at være/ end at hans N. kunde danne det saa/ at hand maatte lade effter sig en duelig skickelig Herre/ som icke kunde alene faarestaa hans egne arffue Leen oc Lande/ men ocsaa Danmarckis Rige/ effter Rigens indbyggeris samtycke oc begæring. Derfaare saa tilige at denne vnge Herre oc Printz H. H. Kong *FREDERICH*, vaar noget kommen til skelsaalder/ loed hans Naade forhøre alle vegne om en skickelig Lærd Mand/ som kunde optucte oc oplære hannem vdi Boglige Kaanster oc Gudelige Tuct oc Seder/ saa meget mueligt vaar. Hues som hans N. nu icke besynderligen haffuer lærd vdi Latinen eller ocsaa andre fremmede Sprog oc Boglige Kaanster/ det haffuer Gud Allmectigste giffuet Naade til/ at det er oprettet igen vdi Førstelige Tuctighed oc Christelige gode Seder. Oc

Kong *FREDERICHS* Fødzels dag.

Kong *FREDERICHS* optuctelse.

er

vdi sandhed / jo wlige bedre / aff disse tuende vilkaar / at vnge Førster holdis aluorligen aff Barndom til sand Guds fryct oc gode sæder / i daglige omgengelse / end de kunde lære mangeslaus Tungemaal oc oc vjdeligen forfare sig vdi Boglige frj Kaanster / oc dissimellem forsømmis vdi Guds fryct oc dydeligheds Jdret: Thi mand haffuer vel læst om mange lærde Førster / som dog faa haffue været retsindig fromme / ja mange paa det hefftigste forfuld Kirckens oc Skolens Personer / oc fuldkommet det Ordsprog / *Omnis Apostata persecutor sui ordinis:* som mand siger / At mange forfølge snarligste deris egen Orden / som falde der fra til en anden Orden / som det atskillige Exempel / end ocsaa vdi vor tid / vduiser. Guds fryct gaar offuer alting / oc der er ingen offuer den som fryeter Gud / siger Syrach Cap. 25. Men her hoss er dette icke at forgætte / at Lærdom oc Boglige Kaanster pryde en Første oc Konning / meget mere end enten Guld / Pærler eller dyrebare Stene. Thi dette giffuer ickon en vduortis anseelse: Men det andet fryder oc pryder Hiertet / saa det giffuer Forstand oc forfarenhed / at om end skønt en Printz oc Første er vng vdi Aar oc Alder / saa giøris hand dog gammel oc vittig aff Lærdom oc gode Kaanster / besynderlig aff Historiers læsning / som giffue Vnderuisning / huorledis en Herre bør at staa sine Land oc Folck faare / oc kand finde aff andre mangfoldig Exempler / gode Raad oc anslag / huad mand skal fly / oc huad mand skal følge / huad Rigerne ere gaffnligst / oc huad fordærffueligst oc skadeligst er. Denne forhaabning wi ocsaa visseligen maa haffue / met Guds hielp / om voris naadige vduald Printz *CHRISTIAN* den *IIII.* at hans Naade / som det lader sig ansee / vden alle gamle mercke feile / skal vel komme til merckelig Lærdom oc forstand vdi gode Kaanster / ja hans Naade allerede er kommen saa vijdt / at hand icke lenger kand holdis for it Barn / men

Meget bedre en Gudfryctig Herre / end en lærder Herre vden Guds fryct.

Syrach. 25.

Lærdom oc Boglige Konster / pryde en Herre.

God forhaabning / om voris Vduald Printz.

efter-

efftерhaanden dag fra dag/ opuoxer oc tager til/ saa vel vdi Vijsdom oc naade hoss Gud/ oc Menniskеn/ som ellers vdi Aar oc Alder. Til huilcken hans Naadis forsæt/ vden tuil hans Naadis Fru Moder/ oc Danmarckis Rigers tilforordnede Regentere oc Raad/ skulle forhielpe ved alle de gode raadelige middel/ som der tilhører oc vedbør. Saa wi kunde der ved leffue vdi it glædeligt Haab/ oc trøste oss her met/ at Salomonis ord der hand siger: Vee det Land hues Konning er it Barn/ skal icke forstaaes eller haffue rum hoss hans Naade. Thi de kaldis icke aleniste Børn som ere vnge i Aar: men meget mere de som altid ere oc bliffue Børn i deris Forstand/ oc intet vorder Vijsere/ om de end leffuede saa lenge som Mathusalem.

Ecclesi: 10. Salomonis Sprog/ om vnge Konger vdlagd.

Der nu høylofflig H. Konning *FREDERICH*, vaar vdi sit Ottende Aar/ er der om beraadslaget aff hans Naadis Fader/ oc Danmarckis Raad/ at det syntis gaat oc gaffnligt/ at hand paa alle fire Landsting i Danmarckis Rige/ bleff keist oc hyllede til Kong effter hans salige Herr Faders affgang. Thi det befinder sig aff forfarenhed/ at naar it Konge Rige mister sit Hoffuet/ oc der er ingen vdualđ Printz forhaanden/ som Vndersaattene kunde holde sig til/ da er det offte seltsam gaaet til/ met Oprør oc tuedract/ oc megen Blods vdgydelse/ som sig der offuer haffuer foraarsaget. Der faare er her holden almindelige Herredage/ oc hylding er skeed effter seduaanlig vijss vnder obet Himmel paa forne stæder/ oc hans Naade er vorden hyldet oc samtyct/ aff de fornemmiste i alle Stater paa menige Landsens indbyggeris vegne/ der mand screff fra Christi byrd *M. D. XLII.* Huilcket Aar Tackes Feide oc Oprør bleff begynt i Suerig/ oc Kong *CHRISTIAN* tilskickede Kong Gustaff vndsætning/ saa at Tacke bleff met sine afflagen oc fick sin tilbørlig straff. Der sex Aar her effter vaare forløbne/ bleff ocsaa anseet for gaat/ at hans

Kong: Mait: hyldis oc velies til Kong i Danmarck. *Anno 1542.*

Tackis Oprør/ i Suerig. *Anno 1548.*

Naade

Naade bleff forsend ind i Norge/ oc der i lige maade hyldet oc antagen/ aff Rigens Vndersaatte. Huilcket ocsaa skeede/ saa der bleff tilrystede siu herlige Aarlogs Skib / aff Velbyrdig Mand oc strenge Ridder Her Peder Skram til Vgerup / Danmarckis Riges Raad oc Ammiral/ oc der hoss nogle forneme Mend aff Rigens Raad oc Adel / som fulde hans Naade / oc beskickede det saa / at alting gick vel for sig/ oc hans Naade bleff vden all forhindring hyldet til Opslo / oc de komme alle lystige oc glade igen til Danmarck met skenck oc gaffuer/ som Landsens indbyggere haffde effter deris gaffmilde skick foræret hans Naade met.

Herr Peder Skram/ Rigens Ammiral.

K. FREDERICH hyldis i Norge.

Samme Aar *M. D. XLVIII.* bleff Frøiken Anna vdførd aff Danmarck met stor pract/ oc hende fulde nogle forneme gamle Herrer aff Rigens Raad / oc stod hendis Bryllups Høytid til Torgaw vdi Landte Misen / neste Søndag for Michels dag/ met Høybaarne Første Hertug Augustus rc. som oc siden drog her ind i Landet met hende/ oc vaar her hoss sin kiere Suoger en tid lang.

Frøicken Anna vdført til Landte Misen.

Vdi midler tid voxte den gode Herre oc Printz/ oc begynte jo lenger jo mere at komme til Forstand / oc kom effterhaanden vdi samquem met Adels Personer oc andre/ oc begynte at holdis til de øffuelser som vaare fremmede fra Bogen / saa at Skolen paa det sidste bleff aldelis offuergiffuet / oc en part aff de vnge Adels Personer / som til lige bleffue optuctet/ drog huer sin Vey/ en part bleff hoss hans Naade oc varede paa / effter som de finge Befalning til. Oc bleff det hans N. siden effterladt/ at hand met sin egen Hoff drog offuer til Skaane/ oc holt der Huss paa Malmø Slot / hoss Erlig oc Velbyrdig Mand / Her Eyler Hardenberg/ som da oc siden mange Aar her effter/ vaar hans Naades Hoffmester/ indtil sin døde dag. Oc som hans Naade saaledis fortøffuede en tid lang vdi Skaane/ kom Hertug Augustus her ind igen i Riget (som da effter

K. FREDERICH holder sin egen Hoff vdi Skaane.

Anno 1557.

at hans Broder Hertug Moritz bleff skudt / vaar hiemkaldet aff Danmarck fire Aar tilforn / at tage Landet oc Chøret effter hannem) at besøge sin hierte kiere Suoger / som hand formerckte nu at være falden vdi stor liffs suaghed oc skrøbelighed. Oc der hand haffde været nogen stund hoss hannem / drog hand hiem igen / hen effter S. Michels dags tid / oc da fulde hannem met sin Herre Faders effterladelse / vor naadige Herre H. H. oc bleff hoss hannem i Landte Misen fast denne gantske Vinter igennem / effter som dennem altid vaar imellem it vforfalsket Broderligt oc oprictigt Venskab / indtil at denne timelige Død haffuer giort der skilssmisse paa i denne Verden / oc Gud paa det ny haffuer dennem nu tilsammenføyet vdi en euig omgengelse oc wendelig venskab i Himmerigis Rige.

K. FREDERICH følger Chørførsten Hertug Augustum vd i Tydskland / paa Rigs dage til Franckfurt.

Vdi For Aaret der effter / bleff forscreffuen en Rigs dag til Franckfurt ved Meen / oc der henfulde vor vnge danske Printz forne sin Suoger / huilcken da met de andre tydske Chørførster hyldet oc samtyckte *Ferdinandum* til Romske Keyser effter sin Broder *Carolum V.* som da ved sine Gesandter goduilligen for sin skrøbeligheds skyld / offuergaff hannem Regimentet. Paa denne reise / holt vor naadige Herre H. H. sig gantske saare vel / oc lagde it gaat venskab met Keyserens Søn *Maximiliano*, oc andre flere tydske Førster.

K. Ferdinandus velies til Romske Keyser.

Der Rigs dagen vaar nu at ende / oc huer drog hiem til sit Land / gaff sig ocsaa vor naadige Herre paa hiemfærden met sin Suoger / oc kom her hiem vdi Riget til Kiøbenhaffn / paa Paaske afften / oc bleff met stor glæde fauffnet aff sine Forældre oc Rigens Adel. Dog vaar der alligeuel sorg forhaanden met hans Naadis Herre Fader / hues styrcke dagligen formindskedis oc Siugdom formeredis / saa mand befryctede det som inden Aar oc Dag hende. Thi der Kong: Maitt: H. H. Konning CHRISTIAN

vaar

vaar kommen offuer til Jydland / er hans Naade der paa Coldinghuss vorden meget suag / oc Gud Allmectigste effter sin Guddommelig forsyn / giorde da en glædelige ende met det gamle Aar paa hans languarig Kranckhed: oc paa nyt Aars dag at afften / førde hannem ved denne timelige Død fra dette ælendige / til det euige oc vforgengelige liff. Stor sorg falt da offuer gantske Riget / oc end vdi synderlighed paa hans N. elskelige Søn den vduaalde Printz / som aff gantske Hierte haffde sin Herr Fader kier / huilcket hans Naade haffuer ladet paakiende / met den Hæderlige begraffuelse / som hand hannem beskickede, først vdi Ottensee / oc siden der hand lod hans N. Lig føre deden til Roskilde / der som det *Monument* er opsæt / met stor Kaanst oc bekaastning / hues lige icke mange findis vdi den gantske Verden / oc gantske faa som dette offuergaa.

Anno 1558.

K. Christians salige endeligt. 1559.

K. Christians stattelige Begraffuelse vdi Roskilde.

Dette samme neruærendis / saa vel som forgangendis Aar / døde ocsaa mange andre merckelige Potentater oc Førster / *Carolus V.* Romske Keyser. *Antonius* Chørførsten aff Cølne. Hertug *Magnus* aff Sachsen Hertug *Augusti* Søn. Hertug Christopher aff Brunsuig / Erckebiscop til Bremen. Biscop Melchior Zobel aff Witzborg / som bleff skudt ved Krumbachs forrederj den 15. *Aprilis.* Saa oc Kong *Christian* den fangen paa Callundborg / den 14. *Ianuarij.* Kong Hinrich aff Franckerige / som bleff stucken igennem sin Helmenet paa Tornering til Parjss. Chørførst Pfaltzgreffue / Otte Hinrich / Hertug Frantz / Otto aff Brunsujg oc Lüneborg. *Hercules* Hertug aff Ferarien. Først Vilhelm greffue til Henneberg. *Laurentius Priula* Hertug til Fenedig. *Paulus IIII.* Paffue vdi Rom. *Andreas* Barby Biscop til Lybeck oc Ottin / Kong: Maitz: tydsk Cantzeler her i Riget.

Anno 1558. Mange store Potentater / hendøer paa tho Aars tid.

Anno 1559.

Huilcke forne Potentaters oc naffnkundige Herrers dødelig affgang / vden tuil betydes ved de *Cometer*, som bleff-

Cometers betydelse.

ue neste forgangne Aar seet vdi Himmelen. Thi det gaar aldrig saa letteligen vdaff / at der følger jo altid nogen seldsam Forandring / naar saadanne forskreckelige brendendis Liuss optendis for menige Mands Øyne. Som wi (diss værre) saa vel som andre Landskab / det siden haffue forfaret her vdi Riget. Oc er jo visseligen at formode oc høyligen at befrycte / naar Gud henrycker Gudfryctige drabelige Potentater / at der jo skal være Forandring oc Wlycke forhaanden / som wi skulle ydermere faa her effter at høre aff Propheten Esaia. Strax effter at denne fredkier Første H. H. Kong CHRISTIAN vaar hentagen til Fred / begyntis her Krig oc wfred hoss oss. Thi Hertug Adolff aff Holsten H. H. som da vaar høyligen paa det ny fortørnet aff de Dytmersker / tenckte ved sig selff / at hand nu icke lenger vilde see igennem finger met dennem / men vedergiøre baade denne Hoffmod / oc hues hans forFædre Hertuger oc Greffuer aff Holsten / vaar vederfaren aff dette wlydige Folck. Der faare bleff Raadslaget met en hast aff hannem oc hans Broder Hertug Hans / met vor naadige Herre oc Kong / H. H. Oc bleff besluttet en Krig at føre / oc tuinge disse wlydige Bønder / som met rette effter Keyserens beuilning hørde vnder deris Førstedom. Vdi denne Krig drog Kong : Maitt : selff met vdi egen Person / oc red i fremmerste leed iblant sin Hær : oc der Folcket vaar affslagen oc Landet indtagen / aff stor synderlig metynck oc Barmhiertighed forskonede dem som fodfald giorde / saa alting der met kom til en god ende.

Den Dytmerske Feyde begyndis,

K. FREDERICH drager met / i egen Person vdi den Dytmerske Krig.

Anno 1559.

K. Frederichs Kroning.

Samme Aar bleff forscreffuen en stattelig Herredag til Kiøbenhaffn / vdi huilcken hans Naade der bleff Krunet den 20. dag *Augusti.* met den tilbørlig pract oc skick / som Danske Konger pleier aff Arilds tid. Oc vaar iblant andre / ocsaa da hans Suoger Hertug *Augustus* Chørførst aff Sachsen neruærendis i forne Kroning / oc styrckede denne høy-

ne høy-

ne høytidelige glædskab/ som bleff paa det statteligste met Tornering oc anden lystig jdræt fuldend.

Effter denne tid leffuede hans Naade vdi god Fredsommelighed/ oc aff Broderlig kierligheds indskud / lagde sig met flijd effter/ at hans N. Broder Hertug *Magnus*, maatte bekomme jo lenger jo bedre vilkaar vdi Churland oc Liffland/ oc derfaare lod sig icke besuere/ at afffærdige sine Legater der ind vdi Landet/ oc til Grotførsten aff Moschow. Hans Naade haffde da saa gaat som sin meste tilhold paa Frederichsborg/ som hans Naade da nyligen haffde magskifft sig til / oc met stattelig Bygning beprydede effter haanden. Oc som hand da vaar en vnger lystig Herre vdi sin beste flor oc Alder/ forlystede sig meget paa Jagt/ oc holt almindeligen mest hoss sig dennem aff Ridderskabet / som vaare fast lige vdi Aar oc jdræt met H. N. Da stod det vel til offuer all Danmarckis Rige. Thi hans Naade fulde sin Herre Faders Fodspor vdi sand Guds fryct/ oc elskte sine Vndersaatte/ baade Edle oc Vædle/ oc intet foruende eller kuldkaste/ aff det som hans Herr Fader loffligen haffde stadfest oc beuilget i sin tid/ Kircker oc Skoler oc Menigheden til beste: Men her paa feilede/ at Mennisken icke kunde bekiende Guds synderlige store Velgierninger/ som disse Lande oc Riger vaare vederfaren vnder den affgangne gode Herre oc Konning H. H. oc endnu alting stod ved sin mact i gode maade. Der faare haffuer Gud endeligen været foraarsaget at hiemsøge begge disse Konge Riger / for saadanne stor vederstyggelig wtacknemmelighed / oc mangfoldig groffue Synder / som da met Fraadserj/ Hoffmod/ Wkyskhed/ oc i mange andre maade/ hemmeligen oc obenbarligen lod sig see i atskillige maader.

K. Frederich giør Bekaastning / paa sin Broders vegne i Liffland.

K. Frederich følger sin Herre Faders fodspor.

Gud hiemsøger Menniskens Synd / met Orlog oc Pestilentz.

Aff denne oc andre indfaldende Aarsager/ er den skadelige oc languarige Suenske Krig opkommen/ met hoss-

følgen-

følgendis grueligе Pestilentz / som haffuer grassiret offuer alt Landet i mange Aar. Saa at enddog Kong: Maitt: vor allernaadigste Herre oc Konning H. H. haffuer i begyndelsen været meget fyrrige met det stattelig Krigsfolck / mesteparten Tydske som her til bleff brugt / haffde dog Gud det anderledis forseet / oc vilde / at disse Lande oc Riger skulde nogen tidlang vdstaa hannem it Faderligt Skolebad / oc der effter haffuer det vnderligen forhalet sig met denne Krig / oc ere atskillige Tog giort til Land oc Vand / met atskillige Lycke oc fremgang / som Historien metfører / oc her paa denne sted icke kand fortellis / men skal sparis til en anden beleiligere tid.

Den Suenske Feyde begyndis. *Anno 1563.*

Krig metfører vnderlige Hendelser.

Der nu Kong: Maitt: H. H. formerckte sine Vndersaatke at sueckis / aff saadanne languarendis Orlog ved idelig Skat oc tynge / som H. N. foraarsagedis dennem at paalegge / oc de dog goduillig vdgaff / kiende hand da selff / saadant at være en Guds straff for Synden skyld. Oc der vdlendiske Førster oc Herrer / Keyserlig Maitt: Kongen aff Franckerige / Chørførsterne oc andre Potentater / lagde sig her vdi / at vilde fordrage alting til Fred / loed da hans Naade sig icke befindis affuend fra billig Freds forhandling / som nocksom vitterligt er: Oc det Kong Erick iblant nogle andre forneme stycker siges at haffue fortrudt / at hand icke god betiden haffde tagen ved billige Freds vilkaar / som for haanden vaare / besynderlig de hand selff haffde seet / paa en S. Michels dag / nogle Aar tilforn / før end hand paa samme forne dag bleff Fangen oc affset.

Krig suecker Land oc Riger.

K. Erick fortryder sig at haffue affslagen Freds forhandling.

Oc paa det at ieg skal icke giøre det forlangt paa denne tid / saa er da paa det ottende Aar / siden at denne Feide begyntis / aff Guds naadige forsyn / en endelig ende bunden der paa til Stetin vdi Landte Pomern / *Anno domini 1572.* effter at Kong Johan aff Suerig haffuer it Aar tilforn haffd nogle aff Suerigs fornemmiste Raad her i

Anno 1570. Ende paa den Suenske Feide.

Kong Johan tilbiuder Fred

Dan-

Danmarck hoss Kong: Maiett: om Freds forhandling vdi Roskilde.

ved sine Legater. 1568.

Der Kong: Maiett: H. H. vaar kommen til Rolighed / loed hans Naade holde almindelige Bede dage/ offuer alt Riget: saa vel som hand giorde all Feiden igennem/ oc end siden saa gaat som huert Aar/ saa lenge hans Naade leffuede. Oc loed da tacke den altsommectigste Gud i Himmelen / som saa Faderligen haffde besøgt disse Lande oc Riger met sit Riss/ Syndsens velfortiente straff: befoel der hoss at skee Formaning til aluorlige Penitentz. Dissligest Bøn oc paakaldelse / at Gud vilde nu fremdelis være mit i Landet met sin Guddommelige velsignelse / oc lade alting lyckis til sit hellige Naffns ære/ oc den Christen Menigheds gaffn oc beste.

Her hoss haffuer da ocsaa hans N. vend baade sind oc Hierte/ met all flid paa alle middel oc paafund/ huorledis at Riget kunde komme met det første paa fode igen. Lod derfaare først oc for altingest / forfare om Guds Ords tieneris Vnderholding / oc dem Rigeligen forsørge / som vaar tilforn brastholdig. Oc det som meget merckeligt er/ oc bliffuer vden all tuil i euig hukommelse / loed end ocsaa før end Feiden fick ende/ saa meget gaat Landgods vdleggis fra Kronen til den Høye Skole i Kiøbenhaffn/ at der aff kunde rundeligen vnderholdis til dagelig kaast / it Hundret Personer. Her hoss haffuer H. N. giort stor bekaastning paa sin Skibs flode at bygge/ oc Aarligen forbedre/ oc allermest met herlige Kongelige bygning/ baade her vdi Jydland oc Sieland / besynderligen paa det stattelige Huss *KRONEBORG* ved Øresund. Aff hues mangfoldig herlige befestning oc induortis dyrebare beprydelse/ icke nocksom er at sige aff/ oc haffuer / som menis/ icke mange sin lige vdi Christendommen.

K. Frederich stiffter fri Vnderholdning/ til Hundrede Studenter / t Kiøbenhaffns Vniuersitet. *Anno* 1569.

K. Frederichs statelige Bygning.

Vdi midler tid / haffuer hans N. ocsaa hafft vdi it Gudelige betenckend / at det vaar nu fast paa høy tid / at hans Naade tog sig til Ecte en Gudfryctig Person aff god Stamme oc herkomst / at Gud allmectigste maatte velsigne H. N. at hand kunde lade effter sig Liffs arffuinge / oc end ocsaa den / som kunde staa Land oc Riger faare effter hannem i sin tid. Huad for Anslag her paa er giort / vide de best som her vdi haffue været brugt / oc ere nu meste parten hoss HERREN. Dette maa vel være alle Mand vitterligt / til Guds hellige Naffns ære / oc andre til it nyttigt Gudeligheds efftersyn / at der som hans Kong: Maitt: haffde icke haffd Gud almectigste nærmere vdi Raad met sig / end Mennisken / oc Gud haffde ved nogle faa aff H. N. fornemſt tro Raad / ladet hannem aluorligen paamindis / da menis vist / at det skulde gaaet noget anderledis / end som det siden / Gud skee loff / er gangen. It Exempel / at huo som aluorligen forlader sig paa den allmectigste Gud i Himmelen / bliffuer aldrig beskemmet / men vnderligen / som Gud pleier at handle met sine Helgene / vdføris paa de rette veye for alle sine Fienders øyen. Thi det haffuer sig jo met Ecteskab / som den vise Salomon siger / oc det sig her vdi sandhed er befunden: At Huss oc Gods kand mand arffue effter Forælderne / men en fornufftige Quinde kommer aff HERREN.

K. Frederichs gifftermaal.

De som haabe paa Gud / skulle icke beskemmis.

Ecteskab er aff Gud. *Prouerb. 19.*

Saa er da Kong: Maitt: H. H. Hierte henuend til Høybaarne Frøiken / Høybaarne Herris oc Førstis / Hertug Vlrichs Daatter aff Mekelnborg etc. Oc der hendis N. er kommet her vdi Landet *Anno domini 1571.* haffuer Kong: Maitt: H. H. jo lenger jo mere ladet sig hende befalde / icke aleniste for sin deylige skabning / men allermest for Dyd oc Fromheds / ja sand ydmyge Gudfryctigheds skyld / som hendis Naade end da vdi sine vnge Aar fands at være begaffuet met. Oc er derfaare beramt en visse tid /

som Bryllups høytiden skulde staa/ oc i midler tid forscreffuen nogle vdlendiske Førster oc Herrer/ iblant andre ocsaa Hertug *Augustus* Chørførst aff Saxen/ met sin Søn Hertug Christian/ oc Hertug Hans aff Holsten/ som met andre Førster/ Greffuer oc Herrer/ vaare neruærendis paa Kiøbenhaffns Slot/ der Kong: Maitt: holt forne Bryllups Høytid den 20. dag Julij/ met saadanne stattelige oc lystige pomp oc pancket/ som i saadanne færd brugeligt er hoss store Herrer oc Førster.

K. Frederichs Bryllups høytid/ vdi nogle Førsters offueruærelse.

Anno 1572.

Anden dagen her effter er hendis Naade førd ned i vor Frue Kircke/ oc der Krunet til Dronning/ effter den Kongelige pract oc skick/ oc de *Ceremonier* som vdi saadanne Kroning bør at holdis. Saadant deris gifftermaal oc Ecteskab/ begynt vdi sand Guds fryct/ oc aluorlige Guds paakaldelse/ haffuer HERREN effter sit hellige sandrue Løffte velsignet i mange maader. At Kong: Maiett: H.H. haffuer haffd sin Liffs tid/ en tryg lydig oc forstandig Hielperinde vdi hendis Naade/ som aldrig haffuer været hans N. noget til mode/ eller befattet sig met den deel/ som hørde til Kongelig bestilling/ i det allermindste/ men flitteligen varede paa sin kiere Herre/ at giøre hannem alting til tacke/ met synderlig Snildhed oc beleuenhed/ som hendis Naade er baade i Ord oc tale/ oc all omgengelse/ icke alene iste en meget ydmyg Førstinde mod alle/ men ocsaa ganiske forstandig til at føye sig effter Tiden oc leiligheden.

Dronning Sophia krunis.

Dronning Sophiæ Loff.

Vdi saadanne wsigelig indbyrdis Kierlighed/ leffuede de tilsammen vdi disse Sexten Aar: Oc Gud allmectigste haffuer ladet hendis Naade dissimellem været som it deiligt fructsommeligt Vjntræ/ oc deris Børn omkring deris Bord som Olie græne/ som Dauid vdi den 128. Psalm siger: At den Mand skal saaledis velsignes/ som frycter HERREN. Oc er vdi sandhed jo vist en stor besynderlig Guds Velsignelse/ at Gud allermectigste haffuer

K. Frederich oc Dronning Sophia/ leffde tilsammen i Ecteskabs Stat/ vdi 26. Aar.

K. Frederich velsignes met flere Børn / end alle Christne Konger i hans tid haffue.

begaffuet vor Naadigste Herre oc Konning H. H. met tre sine vnge Førster / oc fire smucke vnge Frøikener. Saa mange Børn haffue icke alle Christne Konger / som i hans tid oc endnu paa denne dag leffue. Huad tid oc sted huer aff hans Naadis Børn ere fødde / det skal findis optegnet paa sin tilbørlige sted.

Saadant haffue begge deris N. tagen oc bekient for synderlige Guds gaffuer oc skenck / som David oc lærer vdi den 127. Psalme: Oc der faare / saa tilige de ere noget effter-haanden kommen til Aar oc Alder / er tilbeskicket sine Lærde

Gode Børns optuctelse.

oc forstandige Mend / som baade disse vnge Førster oc Frøikener skulle vnderuise i Lærdom / oc holde til sand Guds fryct. Ja huad er det / at Tuctemesteren oc *Præceptor* skal opbygge paa deris side / oc Forælderne ville det nedbryde igen met kelnskab oc effterladenhed paa deris side. Saadant er her intet skeed her til dags / som det dog (diss værre) klagis oc befindes at gaa til / baade iblant Edle oc Wædle mangesteds. Huilcket er oc den rette hoffuit Aarsage paa denne dag / at wi haffue saa faa Lærde iblant Edel saa vel som Wædel / oc Verden er fuld aff røgløss oc meget wdueligt wnyttigt Folck. Der faare bør oss dette icke at fortie /

Dronning Sophiæ flitighed / vdi sine Børns optuctelse.

at hendis Førstelig Naade haffuer giort saa stor flijd oc tilsyn / met Mund oc haand / met god Vnderuissning oc tidelig straff ved sine elskelige Børn / som nogen / enten Adels Person eller Borgerske kunde vende paa sine Børn / paa det allerhøyeste oc beste. Der met haffuer hendis Naade giort sit Embede fylleste / oc sine elskelige Børn den plictige tilbørlige optuctelse / Gud til ære / disse Lande oc Riger til glæde oc gode / oc end ocsaa andre til it merckeligt efftersyn.

Saaledis haffuer nu vor naadigste Herre H. H. fremdraget sit Leffnet / oc forholdet sig vdi sit Kongeligt Regiment oc Ecteskab: oc er nu / naar wi komme til den første dag Julij / fire oc halfftrediesindstiue Aar / at hans Naa-

K. Frederichs Alder.

de haff-

oc haffde leffuet / om Gud allmectigste haffde sparet hans N. liff. Oc er dette/ iblant mange andre wsigelige Guddommelige Velgierninger / som H. N. er vederfaren sin gantske liffs tid/ en besynderlig Guds gaffue / at hans N. er saa lang tid beuaret fra atskillige Vaade/ end ocsaa nogle store merckelige Liffs fare/ som hans N. haffuer været vdi/ oc er der vnderligen vdfriet formedelst Guds hellige Englers varetegt. Oc paa det Gud maa ske æren / at hand findis sandrue/ oc huert Menniske fattig oc Rig maa vide oc lære/ at det staar icke i nogen Mands egen forsictighed / at hand beuares fra Wlycke oc fald: Kand ieg icke forholde/ at faaregiffue her vor allernaadigste Herre H. H. til it Exempel/ i nogle besynderlige farlige hendelser / som hannem er vederfaren oc befriet der aff.

K. Frederich beuaris naadeligen i atskillige Liffs fare.

Iblant andre at hans N. tuende gange haffuer været met i egen Person vdi staandende Strjd/ baade i Dytmersken oc i Skaane/ der de Suenske maatte rømme aff Marcken fra Helmsted. Thi sandelige / vdi saadanne færd er der megen farlighed paa færde / besynderligen met Konger oc Førster/ som vel Chørførstens Hertug Moritzis Exempel lærer. Thi Krigen tager saa snart den største oc sterckiste/ som den fattigste oc ringeste / som Konning Dauid siger: *Varius enim est euentus belli:* Thi at Suerdet sluger nu denne/saa den anden. Saa hans tro Hoffraad derfaare icke vilde tilstede hannem / at hand skulde drage ydermere i Krjg/ der hand vaar saa nær slagen aff den Philisteer Jesbj: Oc sagde / du skalt icke drage mere vdi Strjd met oss/ paa det at det Liuss i Israel skal icke vdslyckis.

Vaade oc Fare er forhaanden i Krig.
2. Sam: 11.
1. Sam: 21.

Vdi Pestilentzis tid / der den saa grueligen grasserede i Kiøbenhaffn / saa gaat som den gantske Feide igennem/ da er H. N. selff gaaet vd paa Bremerholm ved Reberbanen / der som Skibbene byggis / at see huorledis det haffde sig/ at det saa forhaledis at hans N. Orlogs Skib

K. Frederich er vdi Fare/ i Pestilentz tid.

 icke

icke tilrystedis betimeligen/som leiligheden vdkreffuede. Dette haffuer ieg hørt aff salig M. Niels Colding hans Naadis Hoffpredicanter/ at hans N. en tid synderlig haffuer det voget gantske yderligen / oc gaaet vd paa forne Holm/ icke langt fra de stæder som mange Bodsmend / Bøsseskytter/ oc andet Skibs folck laa befengde aff Pestilentz/ at mand kunde saa gaat som høre deris hældret oc suck/oc mange samme dag aff dem hendøde. Oc alligeuel er denne gode Herre intet skad / at HERRENS Engle haffue varet paa hannem vdi sine Kongelige veye.

K. Frederich er i Fare/ paa Vand oc Iss. *Anno* 1565.

Paa Vand oc Iss/haffuer hans Naade været tre gange/der ieg veed aff at sige/i stor Liffs fare oc vaade. En gang *Anno* 1565. vnder Amager Bro / der salig oc Velbyrdig Mand Jørgen Brade ocsaa falt vd i Vandet/ der hand vilde hiulpet hans N. op / oc bleff selff der offuer ilde faren/ oc døde der effter nogle faa dage. Der nest anden gang der hans N. foer en gang vdi Krigen offuer it stort Vand / oc Sleden gick ned vnder Iset/ oc hans N. Skrin met nogle synderlige *Clenodie* oc Guld/ oc sin Herr Faders Bibel ginge vnder Iset/dog dette bleff igen optaget. Saa oc vdi Fyn effter Feiden / ved en Bro som Iset atter brast/oc hans N. bleff dog hiulpet/ved en Bonde som kom hannem til hielp.

K. Frederich er i Fare / vdi Slangerup.

Anno domini 1580. haffuer det ocsaa hendet sig / at hans Naade er draget igennem Slangerup/oc som H. N. haffuer seet en Fuel side faare sig / oc taget sit lange Rør oc villet skudt der effter / haffuer det slaget feil / oc der hans N. haffuer seet der til / och saa lagd det ned ved siden paa sig i Vognen/ er det gaaet løss aff sig selff / oc loddet gaaet saa gaat som hen vd vnder armen ved H. N. side. Saa hans N. selff maatte bekiende Guds naadige beskærmelse/ oc en Christelige daglige Bøns krafft icke at være forgæffuis. Huor aff vel er værd at mercke / at H. N. icke haffuer førd sit *Symbolum* oc Gudeligt Spraag forgeffs:

MIT

MIT HAAB TIL GUD ALENE. Thi ligeruijſ ſom Gud haffuer hiulpet H. N. icke aleniſte aff diſſe timelige Fare / ſom nu er omtalet / ſaa haffuer oc den naadige ſandrue Gud vnderligen beuaret H. N. ſit gantſke Liffs tid igennem / indtil ſin døds time. Ja alle diſſe Lande oc Riger haffue funden ſig vel her aff. Thi naar en Lands-Førſte oc Kong farer met Wgudelighed / oc der offuer ſtraffis / da falde der mange ſmaa Træer i Skouen / naar it ſtort omſlaaes aff Guds Wueir: oc tuert imod / naar Hoffuedet lider vel / da ere de andre lemmer ſaa meget diſſ bedre ved hyld oc mact. Oc vden tuil vil den Miſkundige Gud / giøre Barmhiertighed mod H. N. effterkommere / huilcke hand ſaa troligen end oc ſaa haffuer befalet hannem paa ſit yderſte.

Oc er dette oc ſaa oſſ alle til Trøſt vdi denne vor ſtore Hierteſorg oc bedrøffuelſe / at wi her aff kunde ſee / at Gud i Himmelen / ſom ſaa naadeligen beuarede H. N. vdi ſaadanne merckelige Vaade / haffde jo lagd hannem / ſom alle andre ſine Vdualde Børn / ſit viſſe Liffs maal faare / ſom icke kunde forryckis i nogen maade. Saa at H. N. er icke hendød aff wforſeendis ſlumpelycke / men aff Guds ſynderlige Guddommelige vilie / ſom det vaar behageligt / at hiemkalde hannem fra wro til Fred oc glæde / dog alles vor glæde kand icke være meget paa denne tid / for Kiød oc Blods ſuaghed / oc offuerhengendis Vrede / ſtraff oc Landplager / ſom oſſ truis met for Syndſens ſkyld. Trøſt vdi K. Maitt: dødelige Affgang.

Huad Aarſag der haffuer været til hans Naadis Siugdom / kand icke letteligen ſiges. Hans Naade vaar altid aff Naturen i ſig ſelff / en før / karſk / tidig Mand / oc icke nogen tid / det mand veed aff at ſige / haffd nogen ſynderlig ſtor Kranckhed / ſaa H. N. gick der met til Sengekrie / vden hues den fierde dags Kaaldeſiuge plagede hannem før it Aar eller Tj forleden. Mand mener vel / at der Aarſag til Kong: Mait: Siugdom.

ſom

som H. N. kunde haffd Aarsag for fremmede Førsters oc vdlendiske [illegible]gaters/ oc andre sine gode Mends dagelige omgengelse/ at holde sig fra den almindelig skadelig drick/ som nu offuer all Verden/ iblant Førster oc Adel oc den menige Mand alt formeget gengs er/ da syntis for Menniskelige Øyen oc tancker/ at hans Naade kunde leffuet mangen god dag lenger. Men dette er nu forgeffs at disputere om etc.

Døden vil haffue en Orsag.

Døden vil haffue en Aarsag/ det er icke mindre: Salig er den som døer oc hensoffuer vdi HERREN/ och saa bereder sig den stund hand leffuer/ at hand kand være rede at følge/ met it frimodigt Hierte naar Gud paa esker. Dette maa wi bekiende at være vederfaren vor naadigste Herre/ H. H. oc gaar jo saa alleuegne til/ at den som leffuer vel/ døer aldrig ilde.

Betenckende/ om K. Mait: dødelige Affgang.

Hans Naade haffuer saa gaat som noget lenger end paa it Aars tid/ fornummet sig noget mere wlystig oc tungfærdig/ end hans Naade pleiede at være: oc haffuer vel været seltsom hoss mange Forstandige Folck/ oc giffuen atskillige betenckend/ at det syntis nu i disse Aar at være falden paa H. N. Slect oc Herrestamme. Hertug Hans H. N. Faderbroder er borte/ oc H. N. Søster haffuer fuld hannem/ paa Siette Aar effter/ och saa gaat som paa en dag/ at dem skilde ickon at. Effter hende er strax paa Nittende Vge der effter/ hensoffuet vdi HERREN/ H. N. Elskelige Suoger oc Broder Hertug *Augustus* H. H. Hertug *Magnus* i Lifland tho Aar tilforne/ oc Hertug Adolff paa Gottrup er hensoffuet lige paa den samme dag/ som H. N. Søster/ som vaar den *1. Octobris, Anno domini 1586.* H. N. Førstindes kiere Frue Moder fick sin hælsot strax samme dag/ oc lagdis anden dagen/ oc døde den 14. dag i samme Maanet oc Aar. Huor met offuerueies den dødelige vilkaar/ som alle Menniske ere metfød i denne Verden.

Der

Der hans Naade haffde nu været paa sin Herre Broders Hertug Hansis Bryllups Høytid / som stod paa Sønderborg den 14. dag *Februarij*, met Høybaarne Førstinde Agnes Heduig / som tilforne haffde H. H. Hertug *Augustus* Chørførst aff Saxen / førde hand der fra met sig de fremmede Førster til Hattherslef Huss / oc der atter giorde Høybaarne Første / Først Hans Jørgen aff Anhalt / sin Bryllups Høytid / met Høybaarne Frøiken Dorothea / Greffinde aff Mansfeld. Der nest / efftherdi hans Naade befant sig icke ret vel til pass / haffuer anseet for gaat / at forandre lufften / oc der offuer effter beraad fulde da H. N. effter hans Naadis begæring / Hertug *Philippus* aff Grubenhagen / oc Først Christian aff Anhalt / oc droge saa fra Hattherslef til Kolding den første dag / som vaar den *29. Februarij:* Oc om anden dagen til Hegenesgaffuel / oc der fra til Otthensee om Løffuerdagen. Da vaar allerede stor suaghed forhaanden / som huer Mand vel end ocsaa aff hans Naades Ansict kunde lætteligen see oc forfare. Paa Reisen vaar det end temmeligt met det første: Men der hans N. er dragen fra Otthensee om Mandagen til Nyborg / Haffuer hans N. funden sig gantske suag for aluore / saa at den Onsdag som vaar den 6. dag *Martij*, der hans N. gick til Skibs / da maatte hand støtte sig noget ved Kammer Junckerens haand. Oc der hans N. skulde træde igen aff Skibet / vaar det hannem meget besuærligt / uden andre deris hielp det at giøre / oc foer dog alligeuel hen til Antuorskoff Slot inden Afftenen.

Hertug Hansis Bryllup / paa Sønderborg.

Først Hans Jørgens aff Anhalt Bryllup i Hattherslef.

K. Maiestts: Siugdomformeris / paa reisen til Sieland.

Om Anden dagen oc siden her effter / formerede sig Siugdommen / oc hans N. Liffs styrcke formindskedis. Brugte der faare Raad oc Lægdom / som hans Naadis *Medicus* der til syntis gaffnligst / oc følede sig siden nogle dage bedre end tilforn. Saa at hans Naade sad op / oc talede offuer Borde met sine gode Mend /

som

som hoss vaare / at hans Naade haffde diss bedre huro vdi denne sin suaghed.

Dronningen drager fra K. Maiett:

Effter H. N. vaar saaledis noget bedre tilfreds / da haffuer hans N. ansett for gaat / at Dronningen selff i egen Person skulde fare tilbage / at hendis Naade kunde føre Printzen oc de andre deris elskelige Børn / som vaare bleffne tilbage til Hatthersleff igen met sig. Oc som hendis N. vaar affdragen nogle dage til forn / strax fant hand sig atter paa Ny meget suag der offuer / saa vel som effterfølgende Løffuerdag oc Palme Søndag. Saa at der hans N. Doctor formerckte / at det vilde til en Forandring / haffuer hand giffuet tilkiende / at hand for sin Person / kunde nu icke see huorledis hans N. Siugdom sig kunde ved noget Menniskelig Raad hielpis oc affskaffis: Der til suarede H. N. at hand icke følede nogen synderlig vee eller verck vdi nogen sine Lædemod / men fand sig alligeuel Matt oc noget krafftløss om Hiertet / oc sette saa alting i HERRENS haand. Oc derfaare begærede / at anamme til sig *IESV CHRISTI* Legems oc Blods høyuærdige Sacrament / at styrcke sig met paa Sielens vegne. Huilcket ocsaa skeede om anden dagen / der hans N. loed holde Kirckletieniste for sig i sit Kammer. Vdi denne Christen forsamling vaar tilstæde H. N. Cantzeler / Erlig oc Velbyrdig Mand Niels Kaas / oc nogle andre aff hans Hoff Juncker som hand selff haffde ladet kalde / som icke nocksom kunde sige aff / met huad Hiertens ydmyghed oc herlig bekiendelse hand anammet *IESV CHRISTI* Legem oc Blod / oc siden der effter met mange herlige Ord oc forneme Sprog trøstede sig aff Guds Ord.

K. Maiett: finder sig aluorligen suag oc paamindes.

K. Maiett: bereder sig til JEsu Christi Legems oc Blods anammelse.

K. Maiett: trøster sig met deilige Sprog aff Guds ord.

Oc effterdi hans N. vaar synderligen vel belæst vdi Dauids Psaltere / haffuer H. N. der aff tit oc offte repeteret den 25. oc 103. Psalm. Oc her aff jdeligen haffd vdi Munden oc Hiertet disse effterfølgende stycker.

HER-

HERRE/ tenck paa din Miskundhed oc paa din Godhed / som haffuer været fra Verdsens begyndelse. *Psalm. 25.*

Tenck icke paa min Vngdoms Synd oc offuertrædelse / men tenck paa mig effter din Miskundhed/ for din godheds skyld.

Huo er den som frycter HERREN? den skal hand vnderuise den beste Vey.

Hans Siel skal bo i det gode/ oc hans Sæd skal beside Landet.

HERREN forlader dig alle dine Synder/ oc læger all din bræck. *Psalm. 103.*

HERREN er Barmhiertig oc naadig/ Taalmodig oc meget Miskundelig.

Lige som en Fader forbarmer sig offuer sine Børn/ saa forbarmer HERREN sig offuer dem/ som hannem frycte.

HERRENS Naade varer fra Euighed til euighed/offuer dem som hannem frycte.

Huilcke Ord vaar ocsaa H. N. salig Hert Faders trøste Sprog paa sit yderste. Gud være euindeligen loffuet/ som saa Rigeligen trøster sine vdualde Børn / naar trøsten giøris best behoff.

Om Afftenen haffuer hans Naade ladet sig indbære aff dette Kammer/ som hans N. ellers almindeligen pleiede at være vdi om dagen / ind i sit Soffuekammer / oc som H. N. opuagnede aff første Søffn / vaar Dronningen allerede met stor hast oc Fare offuer Belt kommet tilbage/

Dronningen kommer tilbage til Kong: Maiett: met stor hast oc Fare offuer Belt.

 effter

effter at hendis Naade haffde faaet hastigt Bud om H. N. store suaghed/ som hand vaar falden vdi paa Ny. Oc der hans N. saa hende staa for Sengen / vaar H. N. glad ved hendis igenkomst/ oc talede saa met hendis N. effter Tiden om atskillige leilighed/ før end hand atter begynte at tynges oc begiffue sig til Ro.

Om Anden dagen som vaar Skærtorssdag / loed hans Naade atter skee Predicken for sig / oc vaar end da saa frimodig oc frisk/ at der *Cantoriet* sang paa tydsk den Psalme/ Fader vor i Himmerig ꝛc. da haffuer hans Naade tagen sin egen Psalmebog / oc kast op der vdi oc lagd den paa Sengen faare sig / oc siunget met de andre / at mand kunde merckelige nock høre H. N. Røst / huilcket hand ocsaa giorde effter at Predicken vaar end.

K. Maiett: hører Predicken oc siunger selff met høy Røst.

Effter at Maaltidet vaar holdet i H. N. Kammer/ haffde hans N. i midler tid allehaande god tale vden all wlyst oc sørgelig tegn / met dennem som da almindeligen pleide at være hoss hans N. Thi ligeruiss som H. N. holt sig vdi sin velmact imod Gud oc hans Ord / i sit Hierte oc Scrifftemaal / ydmyg oc aluorlig / oc mod sin gode Mend oc andre/ som hans Naade haffde dagelig omgengelse met/ gantske venlig/ oprictig oc modig/ vdi Sind oc tale/ i facter oc gantske leffnet: Saa haffuer dette samme oc fuld hans Naade indtil sin sidste døds time.

K. Maiett: holder sig alvorligen vdi sin Siugdom.

Strax effter Middagen/ begynte hans N. at føle sig noget matt oc mere krafftløss end nogen tid tilforn/ saa at mand foraarsagedis at bruge da atskillige krafftige oc velluctendis Vand til at styrcke H. N. met. Oc der noget bleff rørt om daanelse oc amectighed / sagde H. N. Jeg er oc falden en gang paa Frederichsborg vdi Amectighed: Er deticke anderledis met denne timelige Død/ da skal det bliffue gaat/ Wi ville vel komme det offuer met Guds Naadis hielp oc bistand. Her paa haffuer hand trøstet

K. Maiett: vorder meget amectig.

sig

sig aff Guds hellige dyrebare Ord / oc iblant andre Sen-
tentzer brugt dette Johannis Sprog. Saa haffuer
Gud elskt Verden/ at hand gaff sin enbaarne *Iohan: 3.*
Søn/ at alle de som tro paa hannem/ skulle
icke fortabis/ men haffue det euige Liff. Item/ *Iohan: 12.*
Sandelige / Sandelige / Jeg siger eder / vden
saa er/ at Huedekornet falder i Jorden/ oc døer/
da bliffuer det allene. Men der som det døer/
da bær det megen fruct.

Mod Afftenen syntis H. N. at forlengis ved Tiden/ oc atspurde Docteren / paa huad tid om dagen det vaar almindeligen værst met de Siuge: Oc der Docteren haffde giffuen tilkiende / at det vaar seduanligen haardist met de krancke vdi Affteningen/ Suarede H. N. oc sagde/ det finder ieg vel.

Paa huilcken tid om dagen de Siuge lide værst.

Siden gaff H. N. sig hart ind til Gud/ met en aluorlig Bøn oc trøst aff den hellige Scrifft. Oc stacked der effter der Klocken vaar slagen fire / och saa gaat som halffgaaen at fem/ begærede at føris op aff denne Seng oc ind i sit Kammer / oc som H. N. haffde rettet sig op i Sengen/ falt hans N. atter i Amact/ oc der offuer kom Dronningen oc Cantzeleren oc andre som varede paa hans Naade / hasteligen/ oc H. N. Hoffprediger begynte at tale til H. N. trøstede hannem / oc befoel at skee strax knæfald oc Bøn/ oc *repeterede* aff den 31. Psalm: HERRE/ i dine Hender befaler ieg min Aand etc. Oc der met hensoff denne fromme Gudfryctige oc Høybaarne Konning vdi HERREN/ saa sactmodeligen oc sødeligen/ vden all veiermodigheds oc vanskeligheds tegn i alle maade/ der H. N. haffde leffuet 35. Aar 9. Maaneder oc 4. dage/

K. Maiett: hensoffuer sactmodeligen vdi HERren.

K. Maiett: Alders oc Regiments Aar.

paa

paa det 29. Aar effter at H. N. tog Regimentet / effter sin salige Herr Faders affgang.

Bedre oc Christeligere / kunde intet Menniske / Rig eller Fattigt ynske sig at dø: Saa at enddog Danmarckis Rige oc disse andre Land / met menige indbyggere kunde gantske ilde haffue mist denne deris Fæderne Lands fromme Fader / i denne farlige tid. Da effterdi Gud vilde i saa maade haffue sin vilie / er det trøsteligt oc glædeligt / at Gud Almectigste haffuer giffuet hans Kong: Maiett: saa Christelig oc Sactmodig en affgang / oc icke wforseendis bradeligen henryckt H. N. paa wbeleiligt tid eller sted / eller ladet H. N. omkomme i sine Fienders hender / som det end ocsaa vdertiden er vederfaret store Herrer oc Potentater. Ja de Wgudelige gaar det saa til met / at deris endeligt bliffuer ligt deris leffnet / de fare der hen met Siel oc Krop / oc lader her intet effter sig igen vden it ont rycte oc Naffn.

K. Maiett: Christelig endeligt.

De Wgudelige deris Affgang / er lige ved deris leffnet.

Men met denne vor Naadige Herre oc Konning / haffuer det sig langt anderledis / hues Siel leffuer euindeligen oc fryder sig vdi HERREN / oc Legemet huilis vdi sit Soffuekammer: oc it euigt Naffn oc gaat rycte er ladt her paa Jorden tilbage effter denne timelige Død: Huilcket aldrig kand hendø saa lenge Verden staar / for den retsindige Guds fryct oc mangfoldige Christelige dyder / som haffue fuld H. N. vdi sit leffuende liff. Thi der som wi skulde nu tale om H. N. atskillige Dyder / som det sig burde / da kunde det icke skee met faa ord / saa wi foraarsagis til / for Tidens kaarthed / at tale dog noget om de fornemmiste / oc spare det andet til en anden sted.

K. Maiett: Euigt Rycte oc naffn.

Fire besynderlige Hoffuet dyder: som hans Kong: Maiett: H. H. vaar begaffuet oc prydet met / aff Gud ved den værdige hellig Aand.

K. Maiett: Besynderlige Dyder.

Den

Den Første: Sand Guds fryct / oc elskelighed til hans hellige Ord oc Ordens tienere. 1.

Den Anden: Rundhed oc Barmhiertighed/ met Kongelige gaffuer oc almisse at beuise/ der som behoff giordis. 2.

Den Tredie er: Retfærdighed/ effter Guds oc Menniskelig Low i Dom oc Rættergang / vden all Persons anseelse. 3.

Den Fierde er: Mildhed/ end ocsaa mod dennem som kunde været haardeligen straffet effter Rætten. 4.

I.
Huad som denne salige Herris H. H. Gudfryctighed er anrørendis/ sees oc fornemmes den aff atskillige stycker i mange maader. Thi met huad flid hand dageligen haffuer læst sin Bibel / gaff sig tilkiende vdi H. N. Scrifftemaal/ oc paa hans Naadis yderste/ der hand viste at opregne hine mange deylige Dauids Psalmer/ oc allehaande trøstelige Sprog aff det gamle oc Ny Testamente. Saa at H. N. icke haffuer læst Scrifften vden hukommelse/ eller for en sæduane skyld: Men end ocsaa taget sig denne vmage til / at H. N. haffuer vduald sig nogle besynderlige Sententzer / baade aff Dauids Psalter / saa vel som aff Salomonis oc Syrachs Bøger / som H. N. siden haffuer ladet trycke vdi tuende smaa suptilige Bøger for sig selff/ oc metdeelt sine synderlige fortroede Venner.

K. Maiett: Gudfryctighed/ befindis i mange atskillige maade.

K. Maiett: haffuer selff vddragen nogle smaa Bøger aff Scrifften.

Disligest haffuer H. N. oc gierne hørd Guds Ord offte om Vgen predickis oc vdleggis faare sig/ oc kedtis icke ved det at høre/ oc haffde alt selff sin Euangelij Bog vdi haanden/ och saa der vdi/ naar noget bleff forklaret aff Texten/ som hans Naade det altid gierne vilde haffue/ at mand skulde bliffue ved Texten/ oc icke vancke der fra met langsom vijtløfftighed.

K. Maiett: lyst til at høre Guds Ord.

K. Maiett: flid vdi daglig Bøn oc paakaldelſe.

Hoſſ Ordet fulde en aluorlige daglig Bøn til Gud Almectigſte/ huor vdi H. N. vaar ſaa meget diſſ jdeligere oc inderligere/at hand fornam all Menniſkelig Lycke oc velfærd at henge paa en Gudelige Bøns krafft. Der faare H. N. faſt huert Aar/ ſiden hand kom til Regimentet/ loed vdſcriffue Bede dage / offuer diſſe Land oc Riger / ſig oc ſine kiere Vnderſaatte til Saligheds forbedring oc beſte.

K. Maiett: bliffuer ved den Ausburgiſke Confeſſion.

Hans Naade er ocſaa bleffuen hart ved den Auſburgiſke *Confeſsion*, oc den Lærdom oc Kircke ſkick / ſom H. N. tog effter ſin ſalige Fader H. H. oc vilde aldelis intet der vdi at ſkulde forandris. Oc diſſimellem loed ſig ſaare ilde befalde / den Venighed oc wendelig tuædract met ſkende Scrifft oc anden wlempe/ſom H. N. ſpurde/at de Geiſtlige høylærde holt indbyrdis met huer andre vdi Tydſk land / den Chriſten Menighed til ſtor forargelſe.

K. M. maa icke lide de Geiſtlige deris Skendſcrifft.

Och ſaa lidet ſom hans Naade vaar ſaadanne wrolige partiiſke Hoffueder tilgiffuen / ſaa meget mere elſkte hans Naade retſindige GVds ords Lærere / baade inden oc vden Lands. Huilcket loed ſig ſtrax ſee vdi H. N. Regiments begyndelſe/ der Gud Allmectigſte haffde henkallet H. N. Herr Fader / oc nogle meente/ at H. N. ſom vaar da en vnger oc lyſtige Herre / ſkulde en føye ting bemøde ſig met Kirckens Tienere / oc iblant andre en aff H. N. Hoff folck / haffuer paa Kolding huſſ / affuiiſt en Preſtmand / oc ſagd / at Preſte Kong vaar nu død / Oc Kong: Maiett: H. H. haffuer icke været der langt fra / oc hørd det / H. N. er vorden høyligen her offuer fortørnet / oc ſagd Ney der til / mand ſkulde end nu vide oc fornemme / at Preſte Köning / ſom Klercke oc Guds Ords tienere vel vndte / ſkulde icke være død / ſaa lenge Gud ſparede H. N. liffuet.

K. M. nidkier Sprog.

K. M. Rundhed oc Fromhed mod Klerckeriet.

Huilcket huer Mand vitterligt er / at hans Naade effterkom met ſtor Rundhed / oc meget venligt forſuar / baade mod de Høylærde i Kiøbenhaffns Vniuerſitet / Biſcoper / Canicker oc Sognepreſter / vdi Kiøbſtæderne oc paa Landsbygden/

bygden/ saa vel som Skole Personer oc alle dem som Bo-
gen haffde studeret. Denne hans Loff taler alle Kircker
oc Skoler om/ oc besynderligen Kiøbenhaffns Høyskole/ vdi
huilcke *Professores* ere deris besolding Rigeligen forbedret/ oc
frj Kaast er skaffet til hundrede Studenter/ met en euig oc
wryggelig Fundatz/ som førre er rørt: Foruden de tre ski-
ckelige Personer/ som holdis Aarligen vden Lands/ saa
lenge at de vorde saa bequemme i deris Lærdom / at de kunde
effter Fundatzen *promouere*, enten vdi den hellige Scrifft
eller Læge kaanst/ som nogle merckelige Mend aff dennem
allerede giort haffue. At wi nu intet ville tale om den Ny
Skole til Soer oc andre forfaldne Skoler/ som ere ved
hans milde haands hielp oprættet/ oc haffue faaet mercke-
lige forbedring vdi H. N. tid.

Aff denne Kilde oc Gudfryctigheds Roed/ ere op- — *II.* K. Maiett: Barmhiertighed.
uoxne oc vdsprungne skøne dyders ymper. Iblant andre/
Barmhiertighed mod Fattige Christi Lemmer/ efter hans
befalning *Misericordiam Volo & non sacrificium.* Huilcket — *Matth. 8.*
hans Kong: Maiett: beuiste i flere maader/ mod arme
Borger oc Bønder oc mod atskillige Hospitaler/ end her — K. M. Kundhed imod Arme.
om paa denne korte tid kand tales. Huad er dog denne icke
en stattelige Almisse/ som H. N. anrettet i Kiøbenhaffn
paa nogle Tusinde Dalers Rente: oc er det icke en berøm-
melig Kongelig velgierning/ at hans Naade loed vddeele
alt sit Stigts Korn offuer Riget/ iblant den vedtørfftige
Almue i den Dyre tid/ som indfalt *Anno domini 1573.*

Her offuer haffuer hans Naade icke forgæt sit Kon- — *III.* K. M. Retfærdighed.
ligt Embede/ som staar besynderligen der vdi/ at Vnder-
saattene nest Guds hellige oc reene Ord/ holdis ved Dom oc
Retfærdighed/ saa at de wlydige oc Balstyrige straffis/ oc
de Fromme oc wskyldige handtheffuis oc tagis vdi forsuar.
Hans Naade sad selff gerne vdi egen Person paa alminde-
lig Herredage vdi Dom met Rigens Raad/ oc mand saa

hans

K. M. sider selff vdi Dom i Herre dage.

hans N. offte at haffue sin liden Tafflebog hoss sig/ vdi huilcken hand haffde antegnet hues H. N. icke vilde haffue forgæt/ eller oc tegnede hues merckeligt vdi slig victige Forhandling indfald. Aldrig befandes H. N. at vilde holde paa nogen Vretfærdig Sag/ for vild eller venskab skyld/ om hans Naade bleff ellers met det første ret vnderuist vdi grunden om Sagens leilighed.

K. Maiett: affskaffer vnyttige Bekaastning vdi Adelens bryllupper oc Begraffuelser.

Oc der hans Naade haffuer seet/ at Adelens Personer haffuer giort sig selff meget til skade/ met den store Morgengaffue oc vskickelige bekaastning/ som skede vdi Adelens Jordefærd/ haffuer H. N. met Rigens Raad beramt en maade oc Ordning/ huorledis der met skulde holdis offuer Riget. Foruden andre gode Ordninger oc skick/ som H. N. i sin tid haffuer scriffteligen ladet vdgaa offuer Landet. Maa ocsaa vel settis hoss andre hans Naadis Retfærdigheds Exempler/ dette/ at H. N. nu fast paa Tiende Aar/ haffuer ingen almindelig Skat ladet gaa offuer sine Naadis Lande oc Riger/ men mere søgt middel/ huorledis huer vdi sin Stat oc handuerck/ kunde forfremme oc forbedre sig vdi god Fred oc Rolighed.

Ingen almindelig Skat offuer Dãmarck i Ti Aar.

IIII.

K. Maietts: Mildhed.

Oc ligeruiss som H. N. haffuer gierne seet/ at Retfærdighed maatte haffue sin fremgang/ met de haardnackede oc groffue Misdedere at straffe vden Naade: Saa haffuer alligeuel H. N. icke været nogen Blodgærige Første/ men offte seet igennem fingre/ saa meget hannem mueligt kunde være. Hans Naade haffuer betenckt det som Christus siger om Offrigheden/ at de kaldis Naadige Herrer/ Oc det som om Keyser *Constantio* ellers siges: Fürsten söllen gnedige Ohren haben. Blant andre Exempler/ maa it være nocksom for mange paa denne tid. Vdi den Dytmerske Feide/ som H. N. met sine elskelige Høybaarne Faderbrødre haffde begynt/ som føre er rørt: Der de Dytmersker vaare nu afflagne i det første/ begaff sig it

Keyser Constantij Ordspraag.

Anno 1559.

stort

stort Tall Folck aff vnge oc gamle/ aff Quinder oc Børn tilhobe paa en sted / icke langt fra Brunsbyttel/ paa disse gode Herrers Naade oc gode fortrøstning / efterdi det kunde icke lyckes dem / som de oc deris Formend haffde vdi act. Der saadant spurdes iblant den menige Krigs Hær/ bleff vdi samme hastighed beraadslaget aff en part / at mand skulde stille alt groff Skyttet paa denne forlaarne Hob / oc lade dennem springe for Lod oc Krud / som deris fortiente Løn vaar/ at Griset maatte saaledis betale/det som de gamle Suin haffde brudt : som vel tilforne er skeed vdi saadanne fald / oc her ocsaa gaaet haffde/ offuer disse traadzige forhærdede Fiender / haffde den hellig Aand icke rørt H. H. Kong: Maiett: vor allernaadigste Herre oc Konnings hierte. Thi der alting vaar saa gaat som beslutt[et] oc vdi verckct/ da haffuer hans Naade befalet at opholde/ menendis / at der som saaledis endeligen skulde gaa til / da vilde hans Naade ingenlunde være skyldig vdi dette wnødtuungen Blodebad/ oc begærede / at mand vilde telle Almuen/ oc skiffte hannem sin tredie part til/ som H. N. tilhørde met rætte. Thi efterdi H. N. giorde tredie part bekostning paa Krigen/ saa hørde hans Naade i det mindste oc tredie parten aff Bytten / huilcken hand endeligen vilde raade saare effter sin gode behag. Der Høybaarne Første Hertug Hans H. H. dette formerckte / gaff hand sig strax vdi Kong: Maietts: mening / Oc den gode Herre H. H. Hertug Adolff loed ocsaa falde sin hastighed. Der met sluppe disse nogle mange Hundrede Vaaben løss Folck / oc bleffue vdi it Oyeblick dragen fra Dødsens oc Graffsens bredde igen til Liffuet/ met wsigelig stor glæde oc fryd. Lad mig dette være noget for en mildhed / vdi en vnger Første oc Printz / som icke endnu vaar kommen til Regiment eller større forfarenhed. Jeg acter vel/ mand finder icke mange saadanne Exempler i vor tid / rc.

It merckeligt Mildheds Exempel / vdi K. Maiett:

It snilde paafund / aff en vng Første.

K. Frederichs mangfoldige Dyder.

Her skulde nu vel talis noget ydermere om andre H. N. Kongelige dyder/ som vaare/ Ydmyghed: Sandruhed: Trohiertighed: Fredsommelighed: Sactmodighed: indbyrdis Kierlighed til sine Vndersaatte vdi alle Stater: Aluorlighed oc Atstadighed vdi sit forsæt: Beleuenhed met høuisk skemt oc høfflig rund tale etc.

Huor flittig H. N. haffuer været paa Kronens rættighed at forsuare/ oc ingen omkaast eller wmage at spare naar noget kunde vdrættis/ som Riget kunde haffue ære oc gaffn aff/ loed sig nocksommeligen see aff den meget stattelige færd oc Høytid/ som bleff holden til Otthensee/ *Anno domini* 1579. Der hans Naadis Faderbrødre toge Slesuigs Hertugdoms forlening/ aff H. N. paa Kronens vegne i menige Danmarckis Riges Raads offueruærelse etc.

Slesuigs Hertugdom/ tagis til Forlening aff de Hertuger i Holsten.

K. M. Gaffmildhed/ mod fremmede Legater.

Met huad gaffmildhed H. N. haffuer altid vndfangen fremmede Monarchers oc Førsters Legater/ er huer Mand vitterligt/ oc end nogle som icke forstode sig paa saadanne Kongelige gaffmildhed/ syntis saadant at skee vndertiden for offuerflødig.

K. M. Venskab met Tydske Førster.

Huad flid hans Naade haffuer lagd paa/ at holde gaat Venskab met Keyserlig Maiett: oc andre Potentater/ oc mest met Tydske Førster/ oc vdi huad act oc ære værd hans Kongelige Naffn haffuer været igen hoss dennem/ det sees nu effter hans Naadis affgang/ der mangen Høybaarne Første oc Herre vdi det Romske Rige/ i Engeland/ Skotland/ oc andre omliggendis Land/ hart begræde hans dødelig Affgang/ som de icke gierne haffde seet saa snart/ men met stor adtraa begæret at bruge hans Naade vjdere/ baade met Raad oc daad i denne farlige tid.

K. M. disciplin, vdi sin Kongelighoff.

Huad *disciplin* hans Naade haffuer lagd sig effter met all vindskibelighed/ at holde vnder sine Hoffsinder oc Hofftienere/ det vide wi ocsaa vel/ oc hans Naade brugte her til den 101. Dauids Psalme/ som en ret prøffue Steen/ at *probere* gode oc onde Tienere paa.

Den som baguasker sin Næste lønlige/ vdsletter Jeg: Jeg maa icke lide den som haffuer stolte facter oc stort mod. Psalm: 101.

Mine Øyne see effter de trofaste i Landet/ at de skulle bo hoss mig: Oc ieg haffuer gierne gode Tienere.

Jeg holder icke falske Folck i mit Huss: Løgnere triffuis icke hoss mig ꝛc.

Men paa det at nogen skal icke sige oss dette effter/ at wi ville giøre en Engel aff hannem/ som er vden all Synd oc bræck/ saa er det langt fra/ at wi det ville oss vnderstaa/ efterdi H. N. vaar it dødeligt Menniske/ oc det end ocsaa almindeligen finder sig i forfarenhed fra første Verdsens begyndelse/ at der som findes store Dyder/ der findis ocsaa vel vndertiden store Lyder. Oc huor haffuer nogen Konning været saa fuldkommelig from/ at der ingen bryst er funden hoss hannem. Siger icke Scrifften/ at Dauid vaar en Mand effter Guds Hierte? At Salomon vaar Vjsere end alle Mennisker vnder Solen kunde være? At Josaphat haffde HERREN hoss sig/ oc vandrede i hans Bud/ oc hans Hierte vaar frimodig i HERRENS Veye? Scriffues oc icke om Ezechia/ at hand giorde huad HERREN vel behagede/ hand satte sin Tro til HERREN Israels Gud/ saa at effter hannem vaar icke hans lige iblant alle Juda Konger/ oc icke helder haffde været for hannem? ꝛc. Oc om Josia/ at hand giorde det som HERREN vel behagede/ oc vandrede i alle Dauid hans Faders Veye/ oc vigede icke huercken til den høyre eller venstre side?

K. Matett: icke vden breck oc feil.

Store Dyder store Lyder.

1. Sam: 13.

1. Reg: 4.

2. Paral: 17.

4. Reg: 18.

4. Reg: 22.

Alligeuel er den Gudfryctige oc fromme Dauids oc vjse Salomons forseelse vorden saa groffue/ at det er icke at

sige aff. Den fromme Kong Josaphat forseer sig ocsaa i mange maader / at hand giffuer sig vdi Suogerskab met

2. Paral: 18. den Wgudelige Kong Achab / oc er vdi Pancket oc Gæste-bud effter hans begæring met hannem / giører it Krigs forbund met hannem / oc forsuarer icke den wskyldige Prophet Micheam / der hand ilde metfaris / oc troer icke hans Ord: Men drager i Krigen / som ingen nødtørfftig Aarsag scriffuis til / der lader sig offuertale at forandre sine Klæder /

2. Reg: 20. oc er nær der offuer i stor Wlycke. Den naffnkundige Ezechias lader de Babyloniske Legater besee sit gantske Skatkammer / oc haardeligen fortørnet HERREN

2. Paral: 35. der offuer / oc opuacte hans straff. Den Retsindige Josias / forgriber sig met wnødtuungen Krig imod Necho Kongen aff Ægypten / oc fanger der sit bane Saar.

Forseelse hoss de fornemiste Konger i Juda.

Kunde da her ingen aff disse forne fem Konger / som ere fast alene de fornemiste Konger / icke aleniste aff alle de tho oc fyrretiue Konger / som haffue regæret vdi Juda oc Israel / men iblant alle de Konger som haffue været siden Verden bleff skabt / kunde (siger ieg) ingen aff dennem findis vden bryst oc lyde / huor ville wi da nu finde nogen Konning eller Potentat paa denne dag / som kand findis fuldkommen vden nogen Last?

Gud almectigste haffuer end ocsaa giffuet oss mange fine oc fromme Konninger i Danmarckis Rige / men ingen aff dennem alle / som ere jo befunden nogen bryst oc bræck hoss? Saa at ligeruiss som wi vdi denne maade icke kunde eller ville vnderstaa oss / at sette vor naadige Konning H. H. offuer nogen aff Juda Konger / eller vore egne danske Monarcher / i forne maade som rørt er: Saa kunde wi alligeuel ligne hans Naade i mange stycker / met disse høybegaffuede fromme Juda Konger.

K. M. lignet mod andre formere Danske Konger.

Blant andre gamle danske naffnkundige Konger / vaar Konning Harald blaatand / en meget Gudfrygtig Herre:

Herre: Kong Knud hin store / en veldig viss Krigs helt. Suend Estrithsøn / den lærdiste / ja fast den ene lærde Kong iblant alle dem som her i Riget haffuer været: Erick Eiegod / den frommiste Første / mand ynske kunde. Kong Waldemar / den store / en Gudfryctig / Mandelig oc modig Herre: Disligest hans Søn Waldemar den anden / en nidkier Rigens oc Krunens forsuar. Erick Mendued / en dapper oc meget forstandige Herre / som hans tilnaffn vduiser: Kong Waldemar den sidste / selff saa vel som H. N. Daatter Dronning Margareta / som met all rette maa regnis i Kongernis Tal / kloge / duelige / dristige Høffdinger / at ieg nu intet vil røre om vor naadigste Herris H. H. egen Forfædre som for hannem her i Riget regærede. Met huilcke forne Konger ieg icke aleniste met rette kand ligne denne vor salige affgangne Herre / men H. N. i mange stycker dennem end ocsaa synis at offuergaa / besynderlig vdi sand reen Guds fryct / oc Guds Ords oc hellige tienistis befordring oc forfremmelse. Saa wi aldrig nocksom kunde tacke den Almectigste Gud i Himmelen / for saadanne *Clenodie* Danmarckis Rige haffuer haffd. Ja wi haffue haffd hannem / oc haffue nu for vore Synder skyld mist hannem / diss værre. De som icke kiende hans Naade tilforne / ieg befrycter mig / de skulle lære alt for sildige at kiende for aluore huad wi haffue mist: Adelen sit Hoffuit: Kircker oc Skoler deris Foster Fader: Borgere / deris forsuar: Bønderne oc menige Landsaattere / en milder oc naadig trofast hierte kiere Fader.

De fornemiste gamle Konger som haffue været i Danmarck.

K. Maiest: vil saffnis vdi sin tid.

Der faare maa wi vel alle til lige / sucke met hans Naadis Høybaarne sorgfulde Dronning oc voris Høybaarne Første oc vduald Printz / oc andre H. N. elskelige vnge Børn: Ja oc mange vdi fremmede *Nationer*, som kunde skønne paa saadan dyrebar Herre oc Kong / som oss saa wforseendis er henryckt / der wi haffde hannem først

Stor Sorg / aff K. Maie: affgang.

aller-

allerbeſt behoff / Saa wi huer oc en vdi ſin ſted maatte ſige
Ieremiæ. 9. met Jeremia / Ah / at ieg haffde Vand nock i mit Hoffuit / oc mine Øyne vaare grædeKilder / at ieg kunde græde Dag oc Nat etc. Kunde dette ellers hielpe oſſ. Men det er icke aleniſte her met giort / met den vduortis Sorg wi kunde bære / eller met Klæde dragt oc Tungen at giffue det tilkiende: Her maa følge den rette induortis Penitentzis Sorg oc graad met / om det ellers ſkal vorde gaat met oſſ / thi her er viſſeligen Straff oc Wlycke forhaanden / effter ſom wi vel ſaadant kunde forfare aff de atſkillige ſeldſom vrede Tegn / ſom Gud lader oſſ ſee baade i Himmelen oc i Lufften / i Vandet oc paa Jorden iblant Menniſken. Den

En vnderlige Sild fangen i Norge. *Anno 1587.*

vnderlige Sild ſom bleff fangen i Norge / oc ſend hid til Kong. Maiett: til Hattherſleff nu vdi *Decembri* Maanet ſidſt forleden / oc H. N. loed mig ſiden til hende ſkicke: Er vden tuil en ſynderlig Breffuedragere / met den Krone oc de gamle Gottiſke Bogſtaffue / ſom her paa endnu ſynis / maa vel ſke / for vden anden fremfarne betyding / at Fiſkene i Haffuet ſkulle fattis oc forſuinde / ſom Gud truer hoſſ Propheten.

It Barn fød i Otthenſee / vden Arme oc Beene. *Anno 1588.*

Det Barn ſom nu i Faſte bleff fød vden alle arme oc Beene i Otthenſee / oc er det døbt den Søndag der Kong: Maiett: H. H. laa der ſtille offuer / paaminder det oſſ icke / at meſte parten aff Menniſken / leffue ſaa hen vdi ſyndige ſdræt / lige ſom de haffde huercken arme eller Beene for Gud / til at giøre noget gaat / eller vandre paa hans Veye ſom hand vdkreffuer.

Ildtegn i Himmelen.

Haffue wi icke ſeet her vdi Ribe nu neſte Søndag effter Paaſke / om Afftenen ved Tj ſlet / Huorledis at it ſtort rundt ſtycke Ild er kommen haſteligen farendis fra Veſten hen op til Maanen / oc deden igen tagen ſin færd hen vd imod Sudoſt. Huo denne fremmede Gæſt vil komme paa hende / oc huor viſt dette gloende Himmelſke ſkud ville ſtrecke / kand tiden lære oſſ.

Den

Den Blod Regn/ som er falden hen ved Møgeltønder Slot/ *Anno domini* 1586. den 6. dag *Decembris*, imellem Tisdagen oc Onsdagen om Natten/ at den laa saa tyck paa Iset/ som der haffde været slactet mange Oxen/ at mand kunde tage det op i store stycker til lige: det visseligen betyder noget/ uden alle gamle mercke glippe.

Blod regnet aff Himmelen ved Møgeltønder Slot/ *Anno* 1586.

Derfaare lader oss opuaagne aff vore blodige Syndsøffn/ oc opløffte vore Hoffueder til Himmelen/ der fra wi vente snarligen vor Genløsere/ at wi kunde være beridde at staa for hans Ansict/ oc vndfly dette onde ved en sand Penitentz. Huor om Propheten Esaias paaminder oss/ at wi skulle giffue god act paa Guds vnderlige gierninger/ oc indfalde til hans Naade Throne/ bedendis aluorligen om hielp oc gode Raad i denne farlige oc Vlyckelige tid/ som oss truis aff/ som wi nu ydermere skulle faa at høre. GUD giffue Naade til/ at wi kunde efterkomme hans Vnderuissning/ oss selff til trøst oc glæde/ Amen.

Den Anden Part aff denne Predicken.

EFterdi wi nu haffue hørd/ huad vor Naadigste Herris oc Kongis/ Høylofflig ihukommelse/ Oprictige Leffnet oc Christelige endeligt haffuer været: oc huad for synderlige Dyder Gud Almectigste haffde prydet hans Naade met: Saa ville wi da tage Esaiæ Text faare oss/ oc høre der aff/ huad hand giffuer at betencke i saadanne merckelige *Heroische* Personers død oc Affgang.

Tre stycker er at mercke / aff Esaiæ Text.

Tre stycker giffuis her faare:

1. Det Første er / de Titeler ved huilcke hand neffner dennem som henryckis fra wlyckens tid.

2. Det Andet er / Verdsens wactsomhed oc store forblindelse / at de ingenlunde betencke huad saadanne drabelige Mends død haffuer at betyde.

3. Det Tredie er / huor faare Gud henrycker dennem / oc huad deris vilkaar bliffuer effter dette Liff.

Det Første stycke.

I. EFterdi det altid aff Verdsens første begyndelse / haffuer været de Vgudelige deris skick oc Seduaane / at de haffue foractet de Gudfryctige / oc lagd dennem ringe vdi / oc dissimellem holden meget aff sig selff / oc meenet sig at vandret paa de rette Veye / oc der faare lide vel oc leffue lenge / at de skulde være noget mere end de ydmyge fromme Guds Børn: da pryder her Propheten Guds Børn met Fire deilige naffn / imod denne de Vgudeliges Dom oc mening / oc siger:

Den Retfærdige døer eller omkommer / etc.

I. *Iustus coram Deo.* *Roma: 4.* DEnne er den Første Titel / som Propheten giffuer Guds vdualde merckelige Mend / at de ere Retfærdige for Gud Almectigste / ved Troen til den sande Messiam vor HErre *IESVM CHRISTVM*, som er død for vore Synder / oc opuact for vor Retfærdigheds skyld. Thi der vdi staar den sandskyldige Retfærdighed / som gielder for Guds Ansict / oc icke vdi Menniskens egen vduortis gode gierninger / som de store Øyenskalcke Phariseerne meente / oc der *Matth. 23.* *Roma: 3.* offuer hart straffis aff vor HErre *CHRISTO*, Matth. 23. Der faare siger Paulus. De bliffue Retfærdige aff hans Naade / vden fortieniste / ved den Gienløssning som er skeed

forme-

formedelst *CHRISTVM IESVM*, huilcken Gud haffuer skicket til en Naadestoel / formedelst Troen i hans Blod / huor met hand tilbiuder den Retfærdighed / som gielder for hannem / i det hand forlader Synden / etc.

Denne Titel staar icke forgæffuis for disse andre. Thi der som den icke er / da kunde de andre icke følge effter. Fordi Scrifften siger: Det er wmueligt at behagis Gud vden Troen / oc ingen gode Dyder kand være hoss noget Menniske / som icke teckis tilforn Gud ved Troen til *CHRISTVM*, som er oss giort aff Gud til Vijsdom / oc til Retfærdighed / oc til Hellighed / oc til Gienløselse. *Heb: 11.* *1. Corinth: 1.*

Oc Hellige Folck / etc.

DEnne er den Anden Titel / som den hellig Aand pryder sine Vdualde redskab met. Oc liuder ordene ret effter det Hebraiske Sprog / *Viri misericordiæ*: Det er / Miskundige Folck / som giøre hellige Barmhiertigheds gierninger mod deris fattige nødtørfftige Næste / baade vdi Raad oc Dad. Denne er fast den ypperste Troens fruct / som Gud ved sin Søn *CHRISTVM* selff aluorligen befaler / sigendis: Jeg haffuer behagelighed til Barmhiertighed / oc icke til Offer. Som denne dyd mangesteds roses vdi Scrifften / besynderlig hoss Syrach vdi sit 7. 17. oc 29. Cap. Oc Gud forloffuer sig Rigeligen saadant at ville vederlegge. Psalm 112. Salig er den som er Barmhiertig / hand vdspreder oc giffuer de Fattige / hans Horn skal ophøyes met ære / etc. oc Matth: 25. oc Luc: 6. etc. *II.* *Viri Misericordiæ.* *Matth: 9. Oseæ. 6. Syrach. 7. 17. & 29. Cap. Psal: 112.*

De Rætuise bliffue borttagne / etc.

DEnne Titel *repeteres* oc igentages icke forgæffuis tho gange. Thi der er tuende slags Retfærdighed til / den ene som gielder for Gud Almectigste / som nu er omtalet / oc en anden som vdkræffuis vdi dagelige omgengelse i *III.* *Iustus coram Mundo.*

 Dom

Dom oc Rættergang / oc vdi Kiøb oc Sal / oc anden han-
1. del. Saa at den som er i Øffrigheds befalning / der som
hand ellers veed huad Ræt er / icke giffuer Wretfærdighed
bifald / eller vidner eller styrcker det som wræt er i nogen
2. maade. Oc den som handler oc vandler vel vdi Kiøb oc
Sal / oc icke forrasker sin Næste met falsk Tal / Maade eller
3. Veet. Jcke helder vdsuger sin Næste met wbillige Aager /
Matth: 7. men fly alt saadant / oc i allemaade giøre deris Næste / lige
som de ville hende oc haffue aff hannem igen. Saadant vil
Gud belønne baade dem oc deris efſterkommere / som Da-
uid siger / Psalm: 73. oc Psalm: 112.

Oc de som haffue vandret rettelige for sig selff / etc.

IIII. Vdi denne Fierde oc sidste Titel / beslutter Propheten alt
Ambulans det som hører til huert retsindige Guds Barns gantske
corā Domi- omgengelse / hand være sig i huad Kald Gud haffuer kaldet
no. hannem til. Thi Texten i sig selff liuder: *Ambulans*
Huad det er / *coram Domino:* Det er / huer den som vandrer for HER-
at vandre for REN / det er / vdi HERRENS Veye / effter hans
HErren. Bud / saa som vdi HERRENS Ansict / vden all
skrømterj oc falskhed. Saaledis befaler Gud Abraham /
Genes: 17. at hand skal vandre for hannem / Genes: 17. Det er /
skicke sig troligen i alle sine jdræt / hemmeligen oc obenbarli-
gen / Ligeruijs som Gud selff Personligen stod altid offuer
hannem / at hand kunde frycte sig for hans neruærelse.
Psalm: 123. Som Dauid siger: Lige som tienernis Øyne see paa
deris Herris hender: Lige som tieniste Pigens øyen paa
hendis Hustrues hender. Saa see vore Øyen paa HER-
REN vor Gud / etc. Dette er oc det samme som Scriff-
ten mangesteds kalder / at vandre paa HERRENS
Veye / *Leuit: 18. Cap: Deut: 11. oc 19. Cap: 1. Reg: 2.*

3. Reg:

3. Reg: 2. 8. 9. 11. Cap: 4. Reg: 8. 10. Cap: Psalm: 80. 100. 118. Oc andre mange flere saadanne stæder / vdi lige meninge i den hellige Scrifft.

Her aff haffue wi Fire stycker at mercke oc lære.

Det Første er / at den hellig Aand ved Propheten giffuer Guds Børn deris rette skodsmaal beschreffuet / huorledis de haffue skicket sig i denne Verden. Oc er dette saa gaat som en *Apologia* eller fordagting / som skeer paa Guds Børns vegne / imod de Wgudelige deris vrange oc falske Løgnactige Dom oc mening / som de besuære dennem met / almindeligen i denne Verden. Saa / at enddog denne Wgudelige Verden / saae intet helder end at Guds fromme Børn kunde baade være foractet / oc huer mands skompen sko / (som mand pleier at sige) i denne Verden / oc effter dette liff omkomme met Krop oc Siel til lige / at der aldrig skulde høris eller spøries noget gaat til dennem ydermere / saa vil dog Gud det icke saa haffue. At der som de icke end skulde haffue mere vdi denne forgengelige Verden / da skulle de dog bliffue i euig hukommelse / baade hoss Gud i Himmelen / oc end ocsaa her i hans Menighed / alle Wgudelige til harm oc gienuordighed. Saa / at der som det icke skeer i denne Verden met alle Guds vdualde / at deris wskyldighed saa obenbarligen forklaris / saa skal det dog komme paa den Yderste dag / at de Wgudelige met stor angist oc forgæffuis Penitentz / skulle bekiende / oc met Aandens suck for angist / sige / som der staar vdi Vijsheds Bogs 5. Cap. Dette er den som wi haffde tilforne for Spot / oc hans endeligt at være skammeligt / huorledis er hand nu regnet iblant Guds Børn / oc hans Arff iblant de Hellige? Der faare ginge wi at jdel vrange oc skadelig veye / etc. Huad hielper oss nu vor bram? Huad haffue wi nu aff vor Rigdom oc

I. Guds Børns vidnisbyrd / aff den Hellig Aand.

De Wgudeligis vrange Dom / om de Gudfryctige.

De Wgudelige bekiende oc fortryde deris Blindhed for sildige.

Sap: 5.

Hoffmodighed? den er altsammen faren bort som en skug-
De Vgudeliges Haab. ge oc som it skrig/ wi ere fortærede i vor ondskab. Thi den Vgudeliges Haab er som en støff der er atsprid aff Veiret/ oc som en tynd Rimfrost fordriffuis aff en Storm/ oc som en Røg der blæsis bort aff Været/ oc som mand forglemmer nogen/ der haffuer været ickon Gæst en dag.

2. Guds vdualde Børns rette kiende mercke.

Dernest er at mercke / at disse Titeler som tilscriffuis Guds vdualde/ ere optegnet i denne mening / at de som ville giffue sig vd faare Guds synderlige Redskab / at vdrette noget synderligt vdi hans Menighed / de skulle være fortenckt her vdi paa det aluorligste / at de kunde findis retsindeligen Retfærdige / baade for Gud oc for Mennisken. Disligest / Barmhiertig mod deris Næste / oc at de vandre faar HERREN oc faar hans Ansict / paa hans Veye / som det sig bør / effter den hellig Aands methielp/ vden hues krafftelig forarbeidelse intet gaat er i noget Menniske. Thi huor som saadant vdi sandhed icke findes / der er ickon idel Hyckelj paafærde / oc de Mennisker bedrage andre met sig selff: oc om de end ville sige paa den yderste
Matth: 6. dag / HErre / HErre / haffue wi icke spaad i dit Naffn / etc. Da skulle de dog alligeuel høre / at *CHRISTVS* vil bekiende for dem oc sige: Jeg kiender eder end aldrig / viger alle fra mig i Misdedere. Derfaare skal huer beflitte sig selff / oc vandre sig aluorligen vden skrømterj / oc tencke sig ocsaa til / at det er icke nock at begynde vel / men den der bliffuer bestandig indtil enden / hand vorder salig/ Matth: 10. Thi den som offueruinder / skal giffuis at æde aff Liffsens træ / som er i Guds Paradiss / *Apocal: 2. Ca.*

3. Huad det ypperligste Epitaphium oc beste naffn er / effter Døden.

Her til skal iblant andet beuege oc røre oss de herlige Løffte / som tilforn er omtalet: at Gud vil icke haffue wbelønt saadanne Retfærdigheds oc Barmhiertigheds gierninger. Ja huad kunde for all Verden giffues eller settis nogen Mand it statteligere *Epitaphium*, end saadant it Vid-

nisbyrd/

niſbyrd / ſom den hellig Aand ved Guds Ords tienere kunde met rette giffue Guds Børn. At de haffue været Retfærdige / aleniſt formedelſt Troen til *CHRISTVM*: Barmhiertige mod de Arme met almiſſe: Retfærdige for Menniſken i Dom / ſaa vel ſom all deris Handel oc vandel / oc offuer alt vandret for HERREN paa hans Veye / effter hans hellige Bud oc gode Guddommelige vilie i deris tilbørlige Kald oc Embede.

Roſe ſig nu huo ſom lyſter / *Platonem* oc *Ariſtotelem* aff deris Viſſdom: *Mithridatem* aff hans mange ſlags Tungemaal hand kunde: *Ptolomæum* aff hans dybe *Aſtronomiſche* Kaanſter: *Alexandrum Magnum* aff ſin Velde oc vjde Monarchj: *Darium* oc *Crœſum* aff deris Rigdom: *Pompeium Magnum* aff hans mange Triumpher: *Iulium Cæſarem* aff de mange lyckelige ſtandende Strid hand vaar vdi. Oc andre flere ſaadanne ſtore Verdſens Potentater / enten aff deris ſtore herkomſt eller mangfoldig affkom / kaaſtelige Bygning eller anden Verdſlig lycke oc metholld / det være ſig ved huad Naffn det neffnis kand / om det end ſkønt vaar de ſiu Verdſens miracler / ſom mand i ſynderlighed optegner. Saa er det dog lige ſom it quintjns Vegt imod it Centner / ja meget mindre: Thi alt hues ſom icke er aff Gud / det er imod hannem / oc en ſtor værſtyggelighed faar hans Anſict / Saa der hoſſ er ingen varendis beſtandighed / men farer bort / ſom all denne Verden er forgengelig / met all ſin forfengeligheds lyſt / ſom Johannes vidner / 1. Johan: 2. Men den ſom giør Guds vilie / hand bliffuer i euighed.

Store Potentaters forfengelig Berømmelſe / i denne Verden.

Verdſens lyſt forfengelig.

4.

De Vgudelige deris ſtraff oc Pine.

Der faare maa de Vgudelige retteligen grue oc ſkelffue / at de viſſeligen maa forſee ſig til / at ligeruiſſ ſom den ſandru gode Gud vil belønne oc ære ſine Vdualde / oc lade dem bliffue vdi en Hæderlig hukommelſe euindeligen: Saa ſkulle de onde vanartige wlydige Sathans Børn icke

vndgaa

vndgaa deris forsmædelse oc vel fortiente Straff. Thi
de Wretfærdige som icke troer paa *CHRISTVM*, ere alle-
Iohan: 3. rede dømte / oc Guds Vrede er offuer dennem. Oc Ja-
cobus siger / at der skal gaa en wbarmhiertig Dom offuer
Iacobi. 2. dem / som ingen Barmhiertighed haffue giort. Oc de
som berøffue deris Næste met Vold eller Tyranni / met falsk
Leuitici. 19. Maade eller Vegt / met Aager eller dagløneruis løn at
forkorte / huilcket HERREN altsammen forbiuder.
De skulle icke huiles paa HERRENS hellige
Psalm: 15. Bierg / som Dauid siger. Men deris Laad oc deel skal
være hoss alle Misdedere oc Oyenskalcke (som icke haff-
ue vandret faar HERREN som det sig burde / oc ey
Matth: 22. haffd de sandskyldige Bryllups Klæder paa) vdi mør-
cket / der som skal være graad oc tendgnidsel. Bedre vaar
det aldrig at være fød til denne Verden / end findis vdi den-
Matth: 7. ne de Wgudeligis Tal. Oc salige / ja meget saligere ere de /
som aff Guds Naade ramme denne trange dog rette Vey /
met alle Guds vdualde.

Paa denne Vey haffuer vor Naadigste Herre oc
Konning H. H. vandret / som wi det aff visse kiendemer-
cke haffue at forstaa / som tilforn er omtalet: Gud ske Loff
i all Euighed. Huilcket er gantske glædeligt at høre for
Hans Naadis Person i alle maade: GVD giffue det icke
skulde betyde oss noget andet / som Gud haffuer i sinde met
oss for vor wtacknemmelighed / at saadan en Gudfryctig /
Retfærdig / Barmhiertig oc nyttige Herre oc Fæderne-
Lands Fader er oss fratagen. Her om ville wi høre huad
Propheten Esaias ydermere lærer oc vnderuiser.

Det

Det Andet stycke.

Den Retfærdige omkommer / oc der er ingen som legger det paa Hierte/ etc.

HEr høre wi Prophetens klagemaal / offuer den haardnackede oc forblindede Verden / at der findes saa gaat som aldelis ingen / det lader sig gaa til Hiertet/ naar Gud henrycker Drabelige oc Høybegaffuede Personer/ som kunde vel for Alders skyld lenger tient den Christen Menighed/ haffde det ellers været Guds vilie.

II. Esaiæ Klagemaal offuer de Wgudeliges Blindhed.

Den Retfærdige døer/ oc der er ingen som legger det paa Hierte/ etc.

DEt er / der er ingen aff alle de Wgudelige Verdsens Børn/ som sørger der faare. Item / der er ingen som giffuer act der paa / det er / der er ingen som randsager huad Gud haffuer der met i sinde/ at saadanne sine Mend wforuentendis hentagis i deris feiriste tid / der de endnu mangen god dag kunde leffuet oc giort meget gaat / ja paa den tid som mand nu skulde haffd mest gode oc gaffn / glæde oc trøst/ met Raad oc Dad aff dennem.

Saa mercke wi nu her aff/ diss værre/ huorledis det gaar til i Land oc Riger met den wforstandige Wgudelige
1. Hob / huad deris formaledide Blindhed oc Tryghed er/ oc
2. huad Aarsag her til/er letteligen at finde: Oc desligest huad
3. metfølgende straff der vil effterfølge saadanne wbluelige groffue wtacknemmelighed oc Seckerhed.

I. Først er denne Verdsens forblindede tryghed / at naar Gud henrycker duelige oc drabelige Mend aff sin Menighed / da randsage de Wgudelige icke ved sig selff / huad rette hoffuit Aarsag der er til/ at der er visse en wlycke for-

De Wgudeligis Seckerhed sees vdi Fire maader.

haanden / oc ey helder det som mindre er / græde eller sørge der faare. Thi viste de den rette Aarsag / da fulde der vel Sorg effter / det kunde icke andet være muligt. Men saa
1. langt er fra at de enten disse tuende deele giøre / at de aldelis intet kunde skønne paa huad de haffue hafft for en synderlig Gaffue / eller i det mindste tencke til at bede Gud om skickelige Personer / som kunde følge de affgangne deris fodspor / i Vißdom oc flittige troskab / oc staa Menigheden vel
2. faare i de affgangne deris sted. Ja / nogle findis vel at glæde oc fryde sig der offuer / at saaledis er gaaet / som hine ret Guds forgangne affskommede Fiender oc Wuenner.

3. Nogle ere ocsaa saa ret offuergiffne letfærdige affsindige Mennisķe / at de tør forhette sig til at sige / er denne N. oc N. død / wi faa vel en anden igen for det samme kiøb. Kaldet skal vel icke staa lenge ledige / der skal vorde nock som der skal løbes om / etc. som saadanne ord ere saare daarligen vdsagd / oc der hoß icke betenckis / at mand neppeligen nogen gang skiffter sig til forbedring / oc alting jo nu om stunder forværre sig i alle Stater.

4. Der lade sig her for vden end nogle findes saa wbluelige / wforskemmede feg Folck / som met Wchristelige oc løgnactig bagtale / icke forskone ærlige oc drabelige Mends gode Naffn oc rycte naar de ere affgangne. Wanseet at de vdi deris Liffs tid / icke haffue tord en gang see dennem ret vnder Øyen / eller bide i deris staff (som mand pleier at sige) i det ringeste. Som *Homerus* den vise Poet siger / at det er gaaet met *Hector*, der hand vaar slagen / at mange løb da til oc stunge deris Verie i hannem / som tilforn icke torde bie hannem paa en Fierding mil veys nær. Saadant maa mand alt lide oc foruente sig aff den rygløß

II. Wgudelige skare i denne Verden.

Fire slags Aarsag / som de Wgudeli- Men her maatte nogen sige / huad Aarsag haffue de da her til? Ingen billig Aarsag er anden her til / end ae

Sathan

Sathan haffuer ſaa forblindet dennem / at de icke kunde be- ſinde Guds dyrebare Gaffuer / ſom de haffue haffd oc nydt meget gaat at. Thi ſaadanne drabelige Mend legge de ringe vdi / imod anden Verdſens vellyſt oc forfengelighed / ſom de haffue ſlagen deris hu oc ſind til. Oc ieg tør vel ſi- ge / at miſte nogen aff diſſe Vgugelige / ſom nu er omta- let / en Gylden eller Daler Tj eller tiue / ja en Oxe eller Heſt / end vel en ringere ting ſom de maatte lide / da ſkulde det gaa dem mere til Hiertet / oc da ſkulde de faſt mere angre oc klage ſig der faare / end offuer en ærlig Præſtemands eller from Øffrigheds affgang. Lad mig dette være noges for en blindhed / end ocſaa iblant dem ſom ville være holden for gode Chriſtne.

at tage ſig til deris falſke Glædſkab.

1.

2. En part meene at de haffue da førſt lyſt til at leffue / at de kunde komme til at leffue ſig ſelff / det er / lige ſom de helſt ville / vden all ſtraff oc ræffſelſe / tage ſig ſelff / ingen mand atſpurd eller befryctendis ſom kunde ſtraffe deris ondſkab / enten aff Guds ord eller met Verdſlig ſtraff oc Suerd / etc.

3. En part ville ſynes klogere / oc lee hemmeligen vdi barmen / at den tid er kommen / at ingen kand formene dem at ſette deris garn vdi allehaande Vand / at opfiſke all For- deel ſom ere paa færde / ſom det ſtyrriſke hoffuet *Cleon* lader ſig høre hoſſ *Thucydidem: Turbatis aquis capiuntur anguil- læ:* Naar Vandet er rørt / da kand mand komme beſt til at fange Aal. Saa mene hine Gærige vmettelige Faa- rekiøbere / at de haffue da ret Aarſag oc leilighed at driffue deris *Practiker*, naar forandring gaar paa i Land oc Ri- ger / at huer kand gribe effter den beſte Fordeel ſom paafærde er / etc. det ſom ſørgeligt er om at tale / etc.

4. Der findis oc nogle ſom Sathan vdhitzer paa de fat- tige Guds Ords tienere / oc ellers arme Folck i diſſe ſaadan- ne ſørgelige tider / at de da kunde lempeligſt offuerfalde den-

nem / naar de saaledis ere vden Hoffuet oc forsuar. De skeer jo visseligen da mangen fattig Mand vold oc offuerlast / som vel bleff tilbage haffde forsuaret icke været saa langt borte.

Aff saadanne løss oc Vgudelige Aarsag / glæde sig de Vgudelige vdi merckelige Potentaters / oc ellers drabelige Mends dødelige affgang. Men aff dette slags Folck / met Guds hielp / haabes ieg skal icke findis mange i Dan-

III. Straff / offuer de Vgudeliges blinde vtacknemmelighed.

marckis Rige paa denne bedrøffuelig tid. Findis der jo nogen / som vel er mueligt / at iblant mange ere de icke allesammen fromme / da vil ieg haffue dennem formanede / at de acte dette ene ord / som Propheten her siger / at de Retfærdige tages fra vlycke. Thi i det hand siger / at de henryckes fra vlycke / da er det jo vist / at der vil komme en gruelig Forandring / som vil føre vlycke met sig. Saa at HERREN tager dennem bort / som baade met en krafftig Bøn hoss Gud / ocsaa met Vise forstandige Raad kunde affuende det onde som skulde komme. Som dette Propheten Eze-

Ezech: 22.

chiel bekiender / At HERREN siger selff / Jeg leete iblant dem / om nogen giorde sig en Mur / Oc stod mod mig for gabet for Landet / at ieg skulde icke fordærffue det / men ieg fant der ingen. Derfaare vdstyrte ieg min Vrede offuer dem / oc ieg giorde en ende paa dennem met min grumheds Jld / oc gaff dem saa deris fortiente løn paa deris hoffuet / siger den HERRE HERRE.

Her aff mercker huer vel / huo ellers vil mercke noget gaat / huad det er for en drabelig stor skade / at miste saadanne merckelige Mend / enten aff den Geistlig eller Verdslig Stat. Thi Vlycken er da vist forhaanden / som det be-

2. Reg: 22.

uises aff den Gudfryctige Kong Josiæ Historie / som her effter skal strax omtales ydermere / at den tid der skulde komme Ødeleggelse oc Forbandelse offuer Jødeland / da lader HERREN hannem sige / at hand vil samle hannem

til

til hans Fædre met fred/ at hans Øyne skulde icke see all den Wlycke/ som hand vilde føre offuer den sted/ oc hans indbyggere/ etc. Huo som vil icke lade sig her aff røris/ hannem vden tuil vil det gaa/ som det gick den Wgudelige Kong Saul/ huilcken haffde gantske saare gierne været Samuel quit i sin tid: Men der HERREN haffde henryckt hannem fra efftersølgendis Wlycke/ da begynder først Saul mit vdi største Modgang at søge effter Samuel/ oc søgte hannem da først vdi en ond tid for sin Person. Som det end vel nu gaar til/ at mangen foracter den i sin velmact/ som mand siden vilde vel graffue op met fingerne oc neglene/ om det kunde noget hielpe/ etc. *1. Sam: 28.*

Det Tredie stycke.

DEt Tredie stycke som Propheten giffuer oss faare i denne Text/ er om de Sex slags gode Vilkaar/ som Guds Børn vederfares der henryckis fra wlycke til det andet Liff. III. Sex gode Vilkaar/ som Guds Børn haffuer effter dette Liff.

Den Retfærdige omkommer/ etc.

FOr Verden oc de Wgudelige deris Øyen/ kand det vel synes/ at Guds Børn omkomme met Legem oc Siel/ som de gierne vilde/ naar dem tilstædis/ at de maa forfølge dem paa deris Gods oc Liff: Men for Gud oc alle hans Vdualde i Himmerige/ haffuer det sig langt anderledis/ vdi hues Aasiun deris Død er dyrebar holden. Den Chaldaische Text siger/ *moriuntur iusti*, ja det er vel død/ der som mand hendøer denne Wgudelige Verden/ oc leffuer i HERREN. Saa formaner dette *Hebraische* ord vdi sin bemerckelse/ icke alleniste at omkomme oc dø/ men ocsaa at affskaffis oc hensettis til en side/ at den ting som haffuer tilforn været paa en sted/ flyttes oc tages der fra hen til en anden sted/ saa mand finder eller seer det icke mere. I. *Psalm: 116.*

Saa gaar det met de Gudfryctige / at de affskaffis oc vforuentendis hentages / fra de Vgudelige rasende balstyrige deris Hob / at de skulle icke indueffuis i deris vlycke / som tilstander.

En Lignelse. Ligerujss som der kunde være en from sactmodig Dannemand kommen iblant it skalckactig drucken oc galind Selskab / der som it skadeligt Blodbad vaar opøst / oc alting saae vd til en ond Afften / oc der da kunde komme en anden tro Ven / oc met gode list oc lempe forhielpe oc føre hannem saa sacteligen her fra / at hand kom i sin trygge behold / oc de andre siden at ryckes oc drages som de vaare Venner til / paa det værste oc icke paa det beste / som det pleier at gaa til i saadanne de Vgudeliges færd oc samquem. Saa er det fast i lige maade met de Retfærdige / som Propheten siger /

En anden lignelse. at tages her aff Veyen / som hine smaa Børn mand tager ind aff gaden / naar tho galne Heste vorde løbsk met Vognen / at de bliffue intet at skade aff den Vaade som er forhaanden / oc draber ind paa de Vgudelige / huor til er bedre at spøre oc høre / end være høyest i Spillet mit iblant dennem.

Bliffue borttagne / rc.

2. De Retfærdige forsamles i Himmerige.

DEn Anden deris Vilkaar / giffues tilkiende vdi dette ord *colligitur*, som Texten i sig selff holder / at den Retfærdige forsamles / hen til sit rette Fæderne Land / der som flere Landsmend er tilforn hendragen / oc findes for hannem: Thi der som forsamling skeer / der er altid mere end en eller tho. Saaledis taler Scrifften mange andre steder / om de Gudfryctige deris affgang / Gen: 25. 35. 49. Cap. Jeg / siger Jacob / bliffuer samlet til mit Folck. Item / om Aaron / *Num: 20.* Lad Aaron samle sig til sit Folck / *2. Paralip: 34.* om Josia: Jeg vil samle dig til dine Fædre rc. En herlig trøst / at Guds Børn sanckes oc samles tilhobe i Himmeriges Rige / saa mange som været haffue aff første

Verdsens begyndelse/ oc bliffue indtil hendis ende/ der skulle ingen bliffue borte aff dennem/ at de jo skulle komme oc side met Abraham/ Isaac oc Jacob i Himmeriges Rige/ Matth: 8.

Fra Wlycke/ rc.

HEr haffue wi Aarsagen/ huor faare Gud henrycker drabelige duelige Mend/ som kunde vel lenger for Aar oc Alder skyld/ tient hans Menighed/ haffde det ellers været hans vilie. Men Verden er icke værd saadanne Guds Gaffuer/ at den skulde haffue trøst aff dennem/ enten met Raad eller Dad/ naar det onde kommer som HERREN haffuer i sinde. Derfaare siger Esaias/ at de forsamles hen aff Veyen *à facie mali*, Det er/ før end det onde kommer/ saa at de see det icke end en gang/ oc deris Hierter icke bliffuer forvent aff Ondskab/ oc deris Siel besueget aff falsk Lærdom. Saaledis er den gode Enoch/ effterdi hand førde it Gudeligt leffnet/ hentagen aff Gud/ at mand icke saa hannem mere. Ja siden effter hannem Lamech oc Methusalem/ før end Syndfloden gick offuer all Verden. Lige saa tilsiger Gud Abraham/ at hand skal fare met Fred til sine Forfædre/ før end at trældoms plage skal komme/ som skal vare vdi fire Hundrede Aar i Ægypten. Oc den fromme Joseph gaar ocsaa aff i god tid/ før end samme wlycke gick an. Saaledis handler Gud ocsaa met Ezechia/ at hand tilsiger hannem Fred oc troskab i sin tid/ Men hans effterkommere de skulle vdstaa straffen oc bortføris i Babyloniske vdlendighed. Oc til Josiam siger Gud sammeledis/ at hand vil forsamle hannem til sin Graff met fred/ at hans Øyen skulle icke see all den wlycke/ som hand vil føre offuer denne sted. Saaledis tager HERREN den gode tro Lærefader *Augustinum* aff Veyen/ før end de Vendelboer komme ind i *Africam*, oc forstyrre Landet/

3. De Retfærdige hentages/ før end Wlycken kommer.

Sapien: 4.
Genes: 5.
Genes: 15.
Genes: 50.
2. Reg: 20.
2. Reg: 21.

Landet / der som hand tilforn haffde været Biscop. *Lutherus* oc *Philippus Melanthon*, met andre sine Lærde Mend ere henryckt / før end disse farlige Aar komme / vdi huilcke wi høre nu intet andet / end Krig / tuædract / Pestilentz / Dyr tid / oc alt saadant mere ont / rc.

Komme til Fred / rc.

4. De Retfærdige ere i Fred / effter dete liff.

ER her da ingen Fred i denne Verden? Sandeligen / ingen tryg Fred / der nogen tør lide paa iblant Mennisken / som oc *Augustini* discipel *Prosper* siger:

Nusquam bella bonis nusquam discrimina desunt,
Et quo cum certet mens pia semper habet.

Guds Børn haffue jo den rette induortis gode Samuittigheds Fred / huilcken hand giffuer sine / oc ingen kand tage den fra dennem / Men for Verden kand ingen aff de fromme nyde lenger Fred / end hans Nabo vil. Der er altid Anfectning / *foris pugnæ, intus pauores*, som Sathan oc hans Lemmer paaføre / vden affladelse. Men GUD skee Loff / som haffuer berid sine Vdualde en tryg Fred / som alle Dieffle oc grumme Tyranner / icke kunde foruende eller tage fra dennem met all deris Kaanst oc mact i all Euighed. *Iohan: 14.*

Oc huiles / rc.

5. De Retfærdige huiles effter dette Liff.

LIgeruijs som her er ingen bestandig Fred i denne Verden / saa er her ocsaa aldelis ingen varendis ro eller huile. Thi kand mand end soffue vndertiden noget roligt om Natten / saa begyndes dog Dagen strax igen met arbede / møde oc omhu / som møder huer Mand / oc mest dem som dueligst oc troligst ere i deris Kald oc Embede. Thi de finde størst vederuordighed / wtacknemmelighed oc forfølgelse aff de onde. Derfor siger Job: Mennisket fød aff en Quinde / leffuer en stacket tid / oc er fuldt aff wro / rc. Oc Dauid *Iob. 14.* *Psalm: 90.*

siger /

siger: At naar det end kommer paa det høyeste met vor Al- *Psalm: 90.*
der / at wi leffue end firesindstiue Aar / oc det haffuer været
kaasteligste / da haffuer det ickon været møye oc arbed / etc.
Som Syrach det samme ocsaa vidner. Det er en ælen- *Syrach. 40.*
dig jammerlig ting / met alle Menniskers leffnet aff Mo-
derens liff / indtil de bliffue begraffne i Jorden / som er allis
vor Moder. Der er altid sorg / frygt / forhaabelse / oc paa
det sidste / døden: Saa vel hoss den som bærer silcke oc Kru-
nen / som hoss den der haffuer en graa Vennicke paa / etc.
Huad er da deris vilkaar wlige bedre / som huiles i HER- *Apocal: 14.*
REN aff alle deris arbed. Oc huor faare sige wi icke
alle oc huer i sin sted met Dauid: *Reuertere anima mea* *Psalm: 116.*
in requiem tuam. Thi du rycte min Siel fra døden / mit
Øye fra graad / min Fod fra skrid. Jeg vil vandre for
HERREN i de leffuendis Land / etc.

J deris Herberre.

ENddog der er mange bolige vdi Gud Faders Huss / som
Christus siger hoss Johannem / vdi huilcke Guds vdual- *Iohan: 14.*
de Børns Siele huile sig: Saa er disse Herberre oc Soff-
uekammere som Esaias her omtaler / at forstaa / om de
Gudfryctiges Legeme / som siges at soffue huer vdi sit Kam-
mer / indtil Gud Allmectigste det opuecker paa den yderste
dag. Thi Sielen er wdødelig / oc kand icke siges at soffue /
men naar Christne siges at soffue / eller være hensoffuede i
HERREN / som CHRISTVS taler om Lazaro / oc *Iohan: 11.*
Paulus om de affgangne Helgene: Da forstaaes det om *1. Corint: 15.*
Kroppen / huilcken er saa letteligen at opueckis oc giøre leff-
uendis igen paa Dommedag aff vor HErre CHRISTO,
som det nu er en aff oss vden all møde at opuecke it soffuen-
dis Menniske. Oc er dette ocsaa en Aarsag / huor faare Dø-
den lignes ved en Søffn / oc de stæder som Christne Men-
niskers Lig begraffuis / kaldis paa Grekiske sprog κοιμητήρια,

Soffue stæder / det wi kalde Kircke gaarde eller HERRENS gaarde paa danske.

Lerdom/trøst oc Underuissning/ aff Prophetens ord.

Saadanne Sex herlige Vilkaar/ følge alle dennem som dø vdi HERREN/ vdi en sand Tro oc god bekendelse til *IESVM CHRISTVM.* Huilcket giffuer oss alle baade merckelige Lærdom/ Trøst oc Underuissning.

I. Lærdom.

1. SkærsIld er intet.

Thi først lære wi her aff/ at det er jo aldelis intet met den Papistiske SkærsIld oc Helffuedis forbud/ som Menniskers Siele skulle være vdi effter denne timelige død. Huilcket er it falskt fordærffuelig Muncke dict/ oc kand grundeligen ingenstæds beuises aff Guds Ord/ men Scrifften er der tuert imod/ baade her hoss Esaiam oc alle andre stæder.

2. Falsk Epicureische mening.

Dernest haffue wi ocsaa it wryggeligt Vidnisbyrd/ imod alle Vgudelige *Epicureer,* som sige det de gierne saae/ at Menniskens Siele skulle til lige omkomme met Legemet/ ligeruiss som wmælende Bestier/ der hendø oc bliffue borte met alle. Huilcket langt anderledis haffuer sig/ som den hellig Aand her ved Propheten klarligen lærer oss.

II. Trøst.

1. Vdi vor egen Dødelig affgang.

Her hoss haffue wi ocsaa en offuermaade skøn trøst/ at wi aldelis intet skulle grue for denne timelige Død/ efterdi den er ickon som en dør oc indgang til Ro oc huile/ at wi henryckes fra all Vlycke oc Verdsens genuordighed/ oc forsamles til alle hellige Forfædre/ indtil at Gud paa Dommedag opuecker Legemet oc det forklarer/ oc samler det met Sielen/ at wi saa loffue Gud i fryd oc glæde i all euighed.

2. Vdi vore venners affgang. *Sapient: 3.*

Haffue wi oc mist nogle aff voris gode Venner/ Forældre/ Børn eller Sydskende/ da vide wi/ at de ere/ Gud skee loff/ vdi Himmeriges Rige vdi fred oc fryd/ vdi Guds haand/ der som ingen pine skal røre ved dennem/ etc.

III. Underuisning

Wi paamindes oc Underuises ocsaa her aff/ at der som wi stunde effter en Christelig god affgang/ da skulle wi skicke oss der effter i vor Liffs tid/ som wi nu haffue hørd/ huad

huad gode Dyder der bør at følge en ret sand Christen. Thi huo som dette icke giør / oc der paa flitteligen anholder aff Guds Naade / met en aluorlig Penitentz oc Bøn / oc stadig bekendelse indtil sit yderste / hand maa befrycte sig / at de gode Vilkaar som ere opregnede / icke ville falde i hans lod / effter denne timelige Død. Thi ligeruiss som Guds Børn bliffue saaledis offuer alle maade vel forsørget oc beuaret i glæde oc Herlighed: Saa vidner Scrifften / at der er lige tuert imod / bered Pine oc plage / wro oc tendgnidsel i Helffuedis affgrund / til Saul / Judas / Cain / oc andre Sathans lemmer oc deris lige / etc. Der faare haffue sig huer sin Sag vdi act den stund hand endnu leffuer. • Thi til huilcken side Træet falder / der vil det bliffue beliggendis *Ecclesiast: 11. Cap.* som Salomon siger / etc. GUD giffue oss jo for *CHRISTI* skyld / alle en salig tid at leffue oc dø vdi / saa wi maa findes hans Arffuinge i det euige Liff / Amen.

Den Tredie part aff denne Predicken.

Denne tids farlighed.

SOm wi nu haffue hørt om vor naadigste Herre oc Konnings / salige oc Høylofflig ihukommelse / Gudelige Leffnet oc Christelige endeligt / och saa fremdelis aff Propheten Esaia / Guds Dom oc mening / huor faare merckelige oc drabelige Mend henryckes før end Wlycken kommer: Saa kand oc bør saadant icke andet / end gaa oss aluorlig til Hiertet / baade for den Sorg oss wforuentendis paakommer aff vor kiere Fædernelands Faders affgang / saa oc for det meget onde / som oss trues met i denne farlige tid vdi Verdsens sidste Alder. Huor faare oss høyligen giøris behoff / at wi søge om Raad / hielp oc bistand vdi betimelig tid / paa det saadanne tilstundendis Wlycke / maa enten affuendis eller

formildes/ saa wi kunde den vdstaa met god Taalmodighed.

Da efftterdi der findes ingen sand bestandig Trøst nogen steds/ vden alene i Guds Ord / som S. Pouel kalder Scrifftens trøst/ville wi holde oss hen til denne samme Liffsens Kilde / oc der aff opdrage oss nogle visse stycker/ som wi kunde Raadføre oc trøste oss met/ baade imod disse almindelige Landplager/ som oss truis met for Syndsens skyld / och saa vdi denne store Hierteforg/ som oss er paakommen aff H. H. vor naadige Herris dødelige affgang.

Romano: 15.

Fem slags trøst aff guds Ord/ imod almindelig landplager.

Naar oss trues met almindelige Landplager/ som oss fast nu en part allerede er paa haanden/ da skulle wi gribe til disse Fem efftterfølgende stycker / met det allerførste oc aluorligste.

I. Guds Naade oc Barmhiertighed/ mod fattige Syndere.

Det Første er en aluorlig Penitentz/ at wi begræde oc fortryde vore Synder/ oc fly met en stadig tro til Gud/ ved *IESVM CHRISTVM* om Syndernis forladelse. Dette er den Første oc høyeste Trøst/ at wi kunde dette forsee oss til Gud/ at hand er saa Naadig oc Barmhiertig/ at hand end ocsaa mit vdi sin Vrede/ vil tencke paa Naade/ oc tage oss til venskab/ saa mange som det aluorligen begære aff hannem ved *CHRISTVM*. Der faare siger Moses: Saa angrede det da HERREN/ det onde som hand haffde truet at giøre sit Folck. Oc hoss Jeremiam siger Gud selff: Jeg taler snarlige imod it Folck oc Konge Rige/ at ieg vil oprycke/ sønderbryde oc fordærffue det. Men der som det omuender sig fra sin Ondskab/ imod huilcken Jeg taler/ da skal mig oc angre den Vlycke/ som ieg tenckte at giøre dem. Oc Joel formaner oss: Vender eder om til HERREN eders Gud/ thi hand er naadig/ Barmhiertig/ Taalmodig oc meget Miskundelig/ oc hannem angrer snart straffen.

Exodi 22.

Ieremiæ: 18.

Ioel. Cap. 2.

II. Aarsage til kaarss oc modgang.

For det Andet / der som oss paakommer nogen straff/ da skulle wi acte/ at Gud straffer hans kiere Børn

som

som hand elsker / oc det for disse Aarsager skyld / at Gud Almectigste vil der met prøffue oc øffue vor Tro oc Taalmodighed / oc lære oss / at det er gaat at forlade sig paa Gud / oc icke paa Menniskẽ. Vil oc paaminde oss vor dødeligt vilkaar / Syrach 38. At wi icke lade oss formeget ind met denne Verdsens Hoffmod / Vellyst / Gærighed oc anden Verdsens wbestandige Forfengelighed. Dissligest / at hand vil giøre oss mætte oc keede aff denne Verden / oc opuecke i oss adtraa til it bedre Liff. Summa / at wi saaledis skulle holdes vdi en sand Penitentz / tilbage fra Synd oc Ondskab. Oc lige som wi da bliffue hans enbaarne Søn lig vdi vanære ved Kaarsset / saa skulle wi oc bliffue hannem lige i æren i Guds Rige / huilcken oss bør at indgaa effter Guds vilie oc forordning / ved megen bedrøffuelse / som Scrifften siger / Actor: 14.

Psal: 118.146. *Romano: 8.*

III. En Christen Bøns krafft.

For det Tredie / skulle wi gribe til en Christen Bøn / huilcken aldrig er krafftløss naar den er aluorlig / som Jacobus siger om Eliæ Bøn / oc den skeer ellers i Aanden oc Sandhed / som CHRISTVS siger / Huor om Syrach vidner / sigendis: De ælendiges Bøn trenger igennem Skyerne / oc huñ stilles icke før end den Høyeste seer der til.

Iacobi. 5. *Iohan: 4.* *Syrach. 35.*

IIII.

Det Fierde stycke som skal giffue oss Mod oc trøst i vor bedrøffuelse / er / at Gud haffuer selff loffuet / at hand vil være hoss sine vdualde Børn indtil Verdsens ende. Derfaare siger Propheten Nahum: HERREN er god / oc en befestning i Nødens tid / oc hand kiender dennem som haabis paa hannem. Oc Gud selff vdi Psalmen: Jeg er hoss hannem i nød. Er da Gud met oss / huo kand være imod oss / som Paulus siger.

Matth: 28. *Nahum. 1.* *Psalm: 90.* *Romano: 8.*

V. Det Euige Liffs Arffuedeel.

Her foruden skulle wi trøste oss i all vor Genuordighed met det euige Liffs Arffuedeel / oc den wsigelige Herlighed / som Gud haffuer der bered sine Vdualde / effter dette timelige / korte oc snart forgengelige Liff. Oc der som

Gud vil end ocsaa henkalde oss/ enten ved Pestilentz eller an-
den Siugdom/eller i andre maade/ da skulle wi følge Gud
met en god glad vilie: Thi jo lenger her/ jo lenger fra den
2. Corint: 4. rene sande fuldkomne glæde. Her om paaminder oss Pau-
lus/ der hand siger: Vor bedrøffuelse som er timelig oc læt/
giør oss en euig oc offuer all maade suar Herlighed/ Wi
som icke see til det synlige/ men til det wsynlige/ thi huad som
synligt er det er timeligt/ oc huad som wsynligt er/ det er
euigt.

Disse faarescreffne stycker/ skal huer ydermere ved
sig selff betracte oc offuerueie effter leiligheden: oc huo det
giør/ hand bliffuer aldrig Raadløss eller trøstcløss i denne
Verden.

Nu ville wi røre noget ved vort eget Saar/oc see
huad Lægdom wi der til kunde finde best/ paa den Himmel-
ske Apoteck/ til at trøste oss vdi denne vor rette Hierte sorg
som oss er paakommen/ aff H. H. vor kiere Fæderne Lands
Faders dødelige affgang. Her haffue wi siu besynderlige
stycker at trøste oc husuale oss met.

(Siu stycker/ som wi skulle trøste oss met vdi vor salige Herris affgāg)

I. Alle Menniskers dødelige Vilkaar.

For det Første/ skulle wi betencke alle Menniskers dø-
delige Vilkaar i denne Verden/ saa at der er ingen fød paa
Jorden/ det være sig Rig eller Fattig/ Leg eller Lærd/ som
maa jo smage Dødsens Skaale/ oc vandre den Vey som
Psalm: 89. Dauid kalder all Verdsens Vey *1. Reg: 2.* Der faare
Hebræ: 9. siger Dauid/ huor er det Menniske som leffuer/ oc icke skal
dø. Oc til de Hebreer staar screffuit/ det er skicket for alle
Menniske/ at de skulle en gang dø.

II. Guds wrandsagelige Vilie oc forsyn.

Ja maatte nogen sige/ vilde Gud ickon spare dem
som Land oc Riger kunde haffue meget gaat aff/ oc tage fri
hen aff den gemene arme Mand/ som gierne vilde dø?
Her til suarer wi/ at det staar icke i vor vilie/ huo oc naar
nogen skal dø/ der faare skulle wi giffue oss vden all videre
disputatz vnder Guds Guddommelige vilie oc forsyn/ oc
beten-

betencke vel / at hand lader sine kiere Børn intet vederfares vden huad hans gode behagelige vilie er / huo kand staa hannem her vdi imod? Sandeligen ingen. Hans Guddommelig forsyn er det / paa huad sted oc tid / oc met huad Vilkaar huert Menniske skal fødes / Saa døer der oc ingen bort igen aff slompelycke / men paa den tid oc sted som Gud behager. Der faare siger *CHRISTVS* selff: Alle eders hoffuet Haar ere talde. Oc Job vidner klarligen / sigendis. Mennisket haffuer sin bestemte tid / hans Maanedis Tal staar hoss dig / du haffuer sat it Maal / det skal hand icke offuergaa. *Matth: 10.* *Iob. 14.*

III. GVD er de ælendiges forsuar.

Skulle wi da være saa aldelis forladte vden Hoffuet oc Herre / vden forsuar oc Fader her igen? Der til suarer den som mact paaligger. Det er vor HErre *IESVS CHRISTVS*, som icke vil at nogen skal findes / der met rætte kand klage sig Faderløss eller hielpeløss. Jeg vil icke forlade eder Faderløse. Vil hand icke / da er hand mectig til at holde det. Thi hand siger selff hoss Lucam / Himmel oc Jord skulle forgaa / men mine Ord skulle icke forgaa. Oc Dauid siger i Psalmen: HERREN beskærmer fremmede oc Faderløse oc opholder Encker. HERREN er de Faderløse Børns Fader oc Enckers Dommere. *Iohan: 14.* *Lucæ. 21.* *Psalm: 146.* *Psalm: 86.*

IIII. GVd bliffuer hoss sit Ord.

Her paa haffue wi visse Tegn / at Gud vil endnu icke aldelis forlade oss i Danmarckis Rige / efftérdi hans hellige Ord er mit iblant oss som læres oc Predickes dageligen / oc holdes ved brug i Kircker oc Skoler offuer alt Riget. Thi dette maa wi holde for vist / at Gud er der selff tilstede / oc vil lade sig findes der som hans reene Ord forkyndes / oc de hellige Sacramenter ret vddelis effter hans Søns *IESV CHRISTI* indskickelse: Men naar dette hentages fra Mennisken / da er intet vissere tegn / end at Gud er ocsaa selff henuigt met sin Velsignelse.

Der

V.
God forhaabning om Kon: Maietts: efterladte elskelige Børn.

Der til met vil oc Gud Almectigste haffue beuist/ at hand icke vil aldelis haffue oss forskudt oc forkast/ eller fordærffuet vdi grunden/ efftersdi hand haffuer vndt oss saadanne en deilige affgrøde aff dette herlige høye veluoxen Træ/ som nu er omfalden. Det skicker sig vel/ Gud være loffuet/ met voris kiere naadige vdualde Printz/ baade i Lærdom oc dydige omgengelse/ saa wi haffue en god haab om hans Naade/ at hand met tiden skal bliffue skickelig til Guds ære/ at staa Land oc Riger faare som det sig bør.

Børn vdi aar oc icke vdi vißdom.

Oc om hans Naade er end skønt vnger i Aar oc Alder/ saa er H. N. dog icke saa Barn/ at Salomonis Spraag skal forstaaes om hannem som tilforne bleff rørt: Efftersdi hans Naade dageligen forbedrer sig i Naade oc Vißdom/ baade hoß Gud oc Menniskenn. Saa er oc intet andet at foruente aff hans Naadis Frue Moder/ end det som sand Guds fryct/ Fromhed/ Fredsommelighed/ oc hues Rigens gaffn oc beste til Guds ære er anrørendis. GUD spare hendis Naade met voris vnge vdualde Herre/ oc andre hendes deilige Børn/ som Danmarckis Rige met Guds hielp/ kand finde trøst oc gaffn aff i fremtiden. Oc der som saadant icke vaar/ maatte wi vel sige: Haffde icke den

Esaiæ. 1. Cap.

HERRE *ZEBAOTH* ladet lidet offuerbleffuet aff oss/ da haffde det været vde met oss. HERREN skal giffue

Psalm: 112.

dennem alle en god lycke/ effter sin sandrue Løffte som liuder/ at den som fryctet HERREN/ hans Sæd skal bliffue mectig paa Jorden/ de frommis Slect skal velsignes.

VI.
Danmarckis Riges raads Gudelige forsæt oc flittighed.

Saa skulle wi oc icke forgætte eller letteligen gaa forbi/ de gode oc tilforordnede Herrer vdi Regæringen oc menige Danmarckes Riges Raad. Vdi huilcke sider Gudsfryctige/ Atstadige/ Forstandige/ Retfærdige oc Barmhiertige Høybegaffuet drabelige Mend. Huilcke vden all tuil skulle haffue deris Raad met Gud/ oc ramme alting met Kircker oc Skoler til Guds ære/ met Dom oc forsuar/

for

for alle Mand/ som det sig bør/ alle Rigens indbyggere til gode oc gaffn met Faderlig omhu/ at skicke en god ordning paa alle ting/ som de best kunde vide behoff giøris/ for alle Stater Edel oc Uædel/ Leg oc Lærde/ Borger oc Bønder/ at huer kunde bliffue ved mact/ oc vnder deris beskermelse leffue i all Gudelighed oc Erlighed.

Oc effterdi at det haffuer saaledis behaget den Vise oc mectige Gud i Himmelen/ at hand vilde paa denne tid henkalde/ H. H. vor naadige Konning oc Herre/ fra denne Verden til Himmeriges Rige/ ville wi met Taalmodighed bære HErrens Kaarss/ oc trøste oss vdi den glædelige oc Christelige affgang/ som Gud hannem forleente. Hans vilkaar ere nu/ som wi hørde aff Propheten saadanne/ at der som H. N. kunde faa Hundrede Keiserdomme i denne Verden for disse Land oc Riger/ som H. N. tilforne regærede/ da vilde hans Naade nu ingenledis skilies fra den wsigelig glæde oc fuldkommen Herlighed som hand nu sider vdi/ mit iblant alle Guds hellige Engler oc vdualde i Himmeriges Rige. Det wi hannem icke forunde kunde eller ville/ men meget mere forlenges effter/ at komme til hannem/ oc vorde der deelactig i vort rette Fæderne Land/ vdi all Fred oc fryd/ ære oc Herlighed i all euighed. Der til hielpe oss alle Gud ved *CHRISTVM*, AMEN.

VII. K. Maietts: Christelig affgang/ oc glæde i det Euige Liff.

Saa haffue wi nu hørt/ huad H. H. vor naadige Herris oc Konnings Christelige leffnet oc endeligt haffuer været i denne Verden/ oc der hoss er paamindt aff Propheten Esaia/ huad Gud i denne farlige tid haffuer i sinde met oss/ oc huor met wi her imod skulle ryste oc trøste oss aff Guds Ord: Gud bekrefftige det gode i oss/ det retteligen at begynde oc fuldende. Huor om oc alt andet som oss høyligen er fornøden at bede: Wi ville endrecteligen paakalde Gud/ oc opløffte vore Hierter oc hender til lige/ sigendis i *IESV CHRISTI* Naffn:

En Gudelige Bøn/ i denne farlige tid.

ALmectige/ Euige/ Naadige Gud/ vor HErris Jesu Christi Fader: Wi dine sorgfulde Børn komme til dig/ oc tacke dig aff gantske hu oc Sind/ at du haffuer saa Naadeligen beuaret dit hellige Ord oc Sacramenter/ i din Christen Menighed iblant oss/ vdi disse fremfarne tho oc halfftrediesinds tiue Aar/ vnder disse tuende H. H. Gudfryctige Herrer/ Konning *CHRISTIAN* oc hans Søn Konning *FREDERICH*, huilcke vdi deris Regiment/ haffue været den Christen Kirckes

Esaiæ. 49. oc Skolers tuende FostreFædre/ at fordre oc forfremme dennem som dit Ord skulle lære/ oc der vdi vnderuises til beste. Wi tacke oc ære dig met Hierte oc Mund/ at wi vnder deris beskærmelse haffue nydt Dom oc Retfærdighed/ Fred oc Landsens gode/ met andet meget gaat/ som oss wuærdige Syndere er vederfaren i midler tid.

Efftferdi du haffuer nu hiemsøgt oss/ O milde Himmelske Fader/ oc taget fra oss det som du selff haffde giffuet/ saa være dit Naffn be-

Iob. 1. *Cap.* nedidet i Euighed. Wi bekiende vor store wtacknemmelighed: O HERRE/ forlad oss saadanne vor wforstand/ oc handle met oss icke som

wi

wi haffue fortient / Men aff din grundløse Barmhiertighed vdi Christo/ giff oss rette Penitentzis Hierter/ at wi kunde retsindeligen fortryde vore fremfarne Misgierninger / oc vdi en stadig Tro til din godhed / bekomme alle vore Synders forladelse / oc formedelst din hellig Aands krafftige hielp/ begynde it nyt bedre leffnet/ oc der vdi bliffue varafftige til enden. Saa wi kunde findes dine lydige Børn / oc beholde dit hellige Ord vden vildfarelse/ oc de høyværdige Sacramenter vdi deris rette brug effter Christi indskickelse/ oc der aff trøstis oc forbedris dageligen til salighed / saa at de som skulle lære i Kircker oc Skoler / kunde aff din Naade saa der met omgaaes / at Ordet icke kommer tomt igen til dig. *Esaiæ.* 55.

Beuare Høybaarne Førstinde Dronning *SOPHIA*, oc husuale hende i sin bedrøffuelse/ oc styrcke hende vdi all Gudelighed/ met sin naades vnge elskelige Børn/ til sit Naffns ære/ oc disse Land til gode oc gaffn. Giff vor vdualde Herre oc Konning *CHRISTIAN* din hellig Aand/ at H. N. kand opuoxe i sand Gudfryctighed/ dyd oc Fromhed/ gode Bogelige Kaanster/ oc all languarig lyckelighed til Liff oc Siel. HERRE Bønhør hannem i sin Nød/ Ja- *Psalm.* 20.

cobs Guds Naffn beskærme hannem: Hand sende hannem hielp aff Helligdommen/ oc styrcke hannem aff Sion. Oc efterdi der falder daglig stor besuerlighed paa de fromme Herrer/ som ere H. N. tilforordnede regærings Raad/ oc andre menige Danmarckes Riges Raad:
2. Par: 20. saa see vor Øyen O HERRE/ effter dig naar wi icke vide huad wi skulle giøre. Giff Lycke oc Raad/ giff Vijsdom oc forstand vdi
Pro: 20. din frynct. HERRE/ du giør begge deele/ at baade Øyet kand retteligen see/ oc Øret maa retteligen høre. At de som Macten haffue i haand/ kunde finde paa at giøre huad ret er/ forsuare de wskyldige/ oc straffe de onde/ oc der hoss haffue lydige oc villige Vndersaatte som børligt er.

Wi bekiende for dig O Barmhiertige Fader/ at wi haffue vel forskyldt de mangfoldige Landplager/ som oss trues met/ men handle met oss effter din Naade/ oc icke vdi din grumheds vrede. Affuent naadeligen Krig oc Orlog/ Pestilentz oc Dyrtid/ Oprør oc tuedract/ Oc lad oss leffue vnder dine vingers tilfluct vdi god fredsommelighed/ oc indbyrdis Christelige Kierlighed. Oc der som du jo endeligen vilt reffse oss met dit Faderlige Riss/ da lad oss icke falde vdi

vdi Menniskens hender/ men vdi din egen haand. Thi du HERRE/ HERRE/ est Naadig oc Taalmodig/ oc meget miskundelig oc trofast. 2. Sam:24.

Bønhør oss O milde Gud/ vdi din kiere Søns *IESU CHRISTI* Naffn/ som du haffuer loffuet ved hannem: at huad wi bede i hans Naffn det vilt du giffue oss: Oc du *Iohan*:16. selff haffuer sagd/ ved din vdualde Prophetes *Esaiæ*:65. Mund/ at det skal skee/ før end wi raabe/ da vilt du suare: Naar wi endnu tale/ vilt du høre. Ja Bønhøre oss/ O trofaste Gud/ du som leffuer met din kiere Søn oc den værdige hellig Aand/ en sand Gud i all Euighed/ AMEN.

Til Læseren.

Efferdi gunstige Læsere/ det er noget tilforn der om rørt/ at der er skeed mange oc store Forandring paa denne korte tid/ Vdi huilcken vor kiere Herre oc Konning/ høylofflig ihukommelse/ Konning *FREDERICH* den Anden/ haffuer regæret: da paa det at saadant kunde diss bedre actes oc ihukommes/ haffuer ieg tilsæt denne efterfølgende *Chronologia*, aff huilcken letteligen vdi it Øyesyn kand strax sees/ huad merckeligst sig huert Aar begiffuet haffuer/ baade i den Geistlig oc Verdslig Stat/ saa vel inden som vden Lands. Oc er denne samme *Chronologia* it stycke aff den sidste part/ aff den store danske almindelige *Chronologia*, som ieg haffuer fuldfærdiget/ met flittig beregnelse effter Aars Tall/ paa Danske Kongers oc Folcks bedrifft/ lignet oc lagd mod den hellige Bibliske Scrifft oc Kircke Krønicke/ oc de fire Monarchiers Historier/ met andre merckelige forandring som sig begiffuet haffue vdi de fornemiste oc nest omliggende Landskab/ korteligen forfattet oc vdførd/ fra første Verdsens begyndelse/ indtil denne neruærendis dag. Huilcket Arbed ieg forhaabes/ skal met det første met Guds oc Øffrigheds hielp komme paa tryck/ den menige Mand til lyst oc gaffn/ oc den gantske danske Krønick til merckelig forklaring i mange stycker/ som her til dags haffue været wrictige/ som det sig selff io vdi Krønicken met tiden skal befindis.

Den danske Chronologia

Her hoss følger ocsaa it stycke aff vor danske Kongelig *Genealogia*, som ocsaa vdi sin besynderlig Bog er forfattet for sig selff. Huor vdaff denne vor naadigste Herris/ høylofflig hukommelse/ Herrestamme/ paa Fæderne oc Møderne/ korteligen oc enfoldeligen er vdtagen/ paa det/ at hues ocsaa tilforn her om er talet/ kand diss bedre begribes aff disse tuende efterfølgende Taffler.

Den danske Genealogia oc Herrestamme.

ANNO

ANNO Domini.	Den Chriſten Kircke oc Geiſtlig ſtat.	Det Romſke Rige.	Danſke Konger.	Danſkis forvandte oc Naboer.	
1533.	M. Hans Tauſſøn D. Morthen Luthers diſcipel/ lærer oc predicker vdi Sieland oc Skaane.	Keyſerens Skibs flode finder oc indtager nogle øer/ ſom ere meget rige paa Guld oc ædle Vare.	Konning Frederich I. døde paa Gottrop / Skærtorsdag ſom vaar paa den 10. dag Aprilis / imellem tho oc tre efftermiddag.	Dronning Eliſabeth i Engeland fød den 8. Septembris. Kõg Erick i Suerig / fød den 13. dag Decembris.	
1534.	M. Torbern Bilde 31. Erckebiſcop vdi Lund. Paulus III. Paffue i Rom / effter Clementem VII.	Eleonora Keyſer Ferdinandi daatter/ fød den 2. dag Nouembris.	Kong Chriſtian den Anden / [illegible]dueliés aff den Jydſke Adel til Kong i Danmarck. Kong Frederich den Anden / fød paa Hattherſleff/ den 1. dag Julij.	De Lybſke falde ind i Landte Holſten met Marcus Meyer oc Jørgen Vlduæffuere. Lybeck/belagd aff Kong Chriſtian den III.	1.
1535.	D. Detleff Reuentlow / Kong Frederichs Canzeler/ vorder Biſcop til Sleſuig. Paulus III. Romſke Paffue.	Keyſer Karl indtager Tunet oc Gulet i Africa/oc indſetter Muleaſſem den 29. dag Auguſti.	Kong Chriſtian fanger Seyer offuer Greffuens Folck i Fyn / paa den 19. dag Junij / oc bleffue der tuende Greffuer ſlagne.	De Lybſke miſte xvj. aff deris beſte Skib/ſom bleff tagen til Danmarck	2.
1536.	De ſiu Adelſke Biſper bleffue affſette vdi Kiøbenhaffn.	Mynſter indtagis/oc Giendøbere foriages. Deris Kong oc hans Raad knibes met gloende tenger/ oc ophengis.	Kiøbenhaffn bleff opgiffuen / effter at den haffde været hart beſtaaldet paa it gantſke Aars tid/ den 30. dag Julij.	Marcus Meier bleff ſteilet for Helſingør. Jørgen Vlduæffuere halſhugges til Steenborg vdi landte Brunſuig.	3.

ANNO

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danske foruandte oc Naboer.	K. S. Alder.
1537.	De siu Euangeliske Superintendenter / indsettis den 2. dag Septembris i Kiøbenhaffn.	Kong Eduard i Engeland / fødis / skaarne aff Moderens liff til Londen/ paa den 12. dag Octobris	Kong Christian bleff krunet i Kiøbenhaffn/ paa den 12. dag Augusti.	Kong Eduard i Franckerige/ fød paa den 11. dag Octobris.	4.
1538.	D. Iohannes Pomeranus Den vijdberømte skole til Strasborg funderis ved Iacobi Sturmij hielp oc Raad.	Nogle Papistiske tydske Førster gjøre indbyrdis forbund met hner andre til Nürnberg.	Kong Christian drager til Brunsuig / oc lader sig ind vdi forbund met de Euangeliske Tydske Førster.		5.
1539.	Kiøbenhaffns Vniuersitet bleff paa det ny rigeligen forbedret oc renoueritaff Kōg Christian.	Isabella Keyserinde føder en vng Søn ocdøer strax der effter paa den 1. dag Maj.		Hertug Hinrich aff Saxen/ tager Landet effter sin Broders Hertug Jørgens affgang oc affskaffer Papisterj.	6.
1540.	D. Morten Luthers Tydske Bibel vorder aldelis færdig/ oc vdgaaer paa Prenten.	Keyser Karl indtagis met stor ære til Parjs i Franckerige / och drager der fra ind i Nederland.	Hertug Magnus bleff fød paa Kiøbenhaffns Slot/ den Augusti.	Hertug Erick aff Brunsuig døde/ oc loed den vnge Hertug Erick effter sig.	7.

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1541.	Philippus Melanthon disputerer alene met D. Eccio, først til Vorms/ oc siden til Regensborg.	Forbund giort vdi Otthense imellem Keyseren oc de Danske/ imod de Lybske oc de Sørøffuere i vester Søen.	Konning Christian oc Kōg Gustaff/ talede met huer andre/ ved Brendzebro / tredie dag effter S. Michels dag.	Her Tyge Krabbe døde paa Vegholm. Hertug Moritz tager Agnet Lādgreffue Philippi daatter til Ecte.	8.
1542.	M. Hans Taussøn den 32. Biscop i Ribe / ordineris aff D. Johan Pomer i Kongens oc alle Rigens Bispers offueruærelse.	Krig oc Wenighed imellem Keyseren oc Kongen aff Franckerige.	Hertug Frederich Kong Christians Søn / hyldis til Kong paa almindelig Lādsting.	Oprør i Suerig ved Niels Tacke. Kong Jacob den V. døer i Skotland.	9.
1543.	Hertug Moritz stiffter fri Skoler i sit Land til Misen/ Mersborg oc Pfort.	Keyseren tuinger Hertug Vilhelm aff Cleuen oc tager Geldern fra hannem.	Kong Christian bedis om hielp aff Kong Gustaff/ oc vndsetter hannem imod den oprøriske Tacke.	Frøicken Elizabeth Kong Christians Søster/ holder Brøllups Høytid til Kil/ met Hertug Magnus aff Meckelborg.	10.
1544.	Den Høyeskole til Konningsberg stifftis aff Hertug Albret / oc indføris paa den 17. dag Augusti.	Keyseren drager ind i Franckerige oc legger sig for Paris / oc giører siden fred met Kōgen den 24. dag Septembris.	Fred oc Forbund giort imellem Keiser Karl den V. oc Kong Christian.	Her Mogens Gøye/ døde paa Ståderborg Palmesøndag at Afften.	11.

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1545.	Petrus Brulius kaldes fra Strasborg til Tornach / oc vorder der leffuendis forbrend for Euangelij skyld.	Carolus Philippi Søn / fødis i Hispanien / den 8. dag Julij.	Hertug Hans fød paa Koldinghuss den 25. dag Martij. En vnderlig Fisk i Muncke ligende fangen i Øresund / vaar 4. alne lang.	Hertug Hinrich aff Brunsuig fanges aff Landtgreffue Vilhelm.	12.
1546.	D. Morthen Luther døde til Isleben den 18. dag Februarij. Den ny Kirckegaard vden faare Kiøbenhaffn indtagen.	Keyser Karl fører Krig imod Chørførsten aff Saxen / oc Landgreffuen aff Hessen.	Frøicken Dorothea bleff fød paa Koldinghuss / den 29. dag Junij.	Saa stor Vinter oc frost / saa mand kunde gaa paa Iset imellem Landene / Fyn oc Sieland oc Rostock.	13.
1547.	D. Iohannes Syningius, døde i Kiøbenhaffn aff Pestilentz / en besynderlig from oc lærd Mand.	Døde Anna Konning Ferdinandi Husffrue i Barnfødsels nød. Item Franciscus Kong i Franckrige. Hinricus den 8. vdi Engelland. Hertug Albret aff Meckelborg.	Stor Pestilentz vdi Danmarck oc andre omliggendis Landskab.	Hertug Hans Frederich fanges aff Keyseren vdi sit eget Land den 24. dag Aprilis. Philippus Landgreffue / giører Keiseren fodfald. Vittenberg indtages	14.
1548.	Interim den forargelig Bog gaar vd. Den Høyeskole til Iena begyndes oc indføres / paa den 25. dag Januarij.	Almindelige Rigsdage til Ausborg / der tager Hertug Moritz Chørførstendoms Leen oc Herlighed aff Keyseren.	Hertug Frederich vduald Kong i Danmarck / drager met sin Skib til Norge / oc hyldis vdi Opslo aff Rigens indbyggere.	Hertug Adolph aff Holsten / drog i Reiserens gaard Hertug Augustus holt sin Bryllups Hørtid met Frøicken Anna / Kong Christians daatter / til Torgaw / Søndag for S. Michels dag.	15.

ANNO

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1549.	Paulus III. døde oc Iulius III. i hans sted. Vitus Theodorus døer til Nürnberg/ paa den 24. dag Martij.	Philippus indtager Nederlande/ met sin Faders vilie oc samtycke. Keyseren giffuer skiffling offuer Magdeborg.	Kong Christian den fangen/ føris fra Sønderborg til Kalundborg Slot.	Hertug Frantz/ Hertug til Brunsuig oc Lüneborg døer/ paa den 25. dag Nouembris.	16.
1550.	D. Andreas Alciatus, oc D. Paulus Fagius, tho lærde Mend døde dette Aar. Iulius III. Romske Paffue.	Magdeborg bleff belagd aff Hertug Moritz oc Margreffue Albret/ etc. effter Keyserens befalning.	Pestilentz giør stor skade i Jy[illegible]land oc ande[illegible]sted i Danmarck.	En Blodkilde opvelder i Land Saxen/ icke langt fra Mersborg.	17.
1551.	D. Martinus Bucerus døde. D. Iohannes Brentius kommer igen til Studegart. M. Frantz Vormorsøn Biscop i Lund/ døde paa den 19. dag Nouembris.	Hertug Moritz giører fred met Magdeborg / oc drager ind i Staden/paa den 9. dag Decembris.	Kongen aff Danmarck oc Kongen aff Suerig giøre freds Forbund/ paa halfftrediesindstiue Aars tid.	Herr Styge Krumpen / døde tisdag effter S. Poffuels dag.	18.
1552.	M. Niels Palladius Riber/ordineris til Biscop i Lund / aff sin Broder D. Peder Palladio.	Hertug Moritz oc Margreffue Albret forbinde sig met Kong Hinrick aff Franckrige / imod Keyseren/ for de fangne Førsters skyld.	Danmarckis Riges Hoffmester / Herr Eske Bilde døde.	Hertug Hans Frederich oc Landgreffue Philippus giffues løss aff Keyseren.	19.

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis foruandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1553.	Iohannes Riuius, Erasmꝰ Reinholdus, D. Æpinus, lærde Mend døde.	Keyser Ferdinandi daatter Frøiken Catharina giffuis Kong Sigismundo aff Polen.	Hertug Augustus, som da vaar vdi Danmarck/ kaldis hiem i sin Broders sted til at anamme Churet oc Landet.	Hertug Moritz bleff skudt den 9. oc døde den 11. dag Julij. Edouardus Kong i Franckerige/ døde paa den 17. dag Julij.	20.
1554.	M. Chri[illegible]tian Morsing pro[illegible]essor i Kiøbenhaffn døde paa den 24. dag Aprilis.	Ph[illegible]lippus Keyse[illegible]ls den V. S[illegible]n drager ind i Engelland/ oc holder sin Bryllups Høytid met dronning Maria.	Danmarckis Riges Marsk / Her Erick Ericksøn døde. Kong Christian efftergiffuer Preste skatten ꝛc.	Hertug Hans Frederich/ døde 4. dag Martij / der hans Førstinde Sybilla vaar død elleffue dage tilforn.	21.
1555.	Iulius III. døde oc Martellus II. oc effter dennem vorder Paulꝰ IIII. Paffue i Rom.	Keyser Ferdinandus holder Rigsdage til Augsborg/ oc beslutter at ingen Krig skal føris / for den Augsborgs Confession skyld.	Velbyrdig Offue Bilde Kong: Maiests: fordum Cantzeler/ oc Biscop i Aarhuss døde. En Comet bleff seet vdi Martio.	Hertug Hans Albret aff Mekelnborg holder sin Bryllups Høytid met Frøicken Anna Sophia aff Pryssen.	22.
1556.	Thomas Cramerus Erckebiscop til Cantuaria i Engelland forbrendis for Guds Ords bekendelse skyld.	Tyrcken drager ind i Stermarck/ oc plundrer oc belegger Sigeth for geffuis.	Malmøes Raadhuss opbygt. Dyr tid i Danmarck / en Steppe Meel 24. stilling.	Vilhelm Erckebiscop til Rig/ fanges met Hertug Christopher aff Meckelnborg/ aff de tydske Ordens Herrer i Liffland	23.

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1557.	D. Iohannes Machabæus Scotus døde i Kiøbenhaffn/ paa den 5. dag Decemb.	Kong Philippus aff Hispanien/ affslager de Frantzoser for S. Quintin.	Kong Frederich den II. drager vd aff Danmarck met sin Suoger Hertug Augusto, oc vaar siden i Foraaret met hannem paa Rigs dage til Franckfurt.	Margreffue Albret aff Brandenborg / en mectig Krigs Helt/ døde til Pfortzhein den 8. dag Januarij.	24.
1558.	Dronning Lizabeth affskaffer Papisteriet i Engeland.	Keyser Karl den V. offuergiffuer Keyserdommet for sin Broder Ferdinando, met Chørførsternis Raad oc samtycke.	Kong Chris[illegible]an sende sin [illegible]s flode vdi Vesterſøen. Konning Frederich den II. kom igen aff Tydskland om Paaske tide.	En forskreckelige Comet bleff seet paa Himmelen/ vdi Augusto. Keyser Karl den V. døde paa den 20. dag Septembris.	25.
1559.	Pius IIII. kommer vdi Pauli IIII sted til Rom. Papistiske Surdey vdfeies alle vegne i Skotland.	Kong Hinrick den II. i Franckerige/ bliffuer stucken igennem sin Helmenet met en spiss vdi Tornering/ oc døde der aff paa den 10. Julij.	Kong Christian døde paa nytaars dag at afften paa Coldinghuss. Kong Frederich den Anden vandt Dytmersken met sine Farbrødre. Bleff oc krunet samme Aar i Kiøbenhaffn/ paa den 20. dag Augusti.	Kong Christiern den II. døde paa Kallundborg S. Poffuels Afften.	26.
1560.	D. Peder Palladius Biscop i Sieland døde paa den 3. dag Januarij. Philippus Melanthon døde paa den 19. dag Aprilis.	Kong Franciscus II. Henrici Søn/ som haffde Mariam Dronning aff [S]kotland, døde i Franckerige paa den 11. dag Decembris.	Kong Frederich vndfanger Kong Ericks aff Suerigs Legater/ oc samtyckte det gamle freds Forbund/ som vaar paa halt resindstiue Aars tid giort.	Kong Gustaff vdi Suerig/ døde paa den 29. dag Septembris/ som vaar S. Michels dag.	27.

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1561.	M. Hans Taussøn/ Biscop i Ribe/ døde paa den 11. dag Nouembris.	Carolus IX. Francisci Broder vorder Krunet i Franckrige paa sit Alders ellefftе Aar. Oc Euangelium bliffuer til sted at predickes i Riget.	Kong Frederich samtycker it Aars fredstand/ met Kõngen aff Suerig/ som nu vaar allerede gaaet fra det gamle Forbund/ oc indtagen Reuel.	Chørførsterne oc andre/ den Augsburgisk Confessions forvandte komme til sammen til Naunburg/ oc paa ny vnderscriffue forne Confession.	28.
1562.	D. Poffuel Matzen / 33. Biscop i Ribe.	Maximilianus II. vduelies oc krunes til Athenisk Kong. Oc siden til Romske Kõning paa rigsdage til Franckfurt/ paa den 30. dag Nouembris	Kong Erick haffuer send Legater vdi Danmarck/ som drage bort oc giør ingen ende paa deris bestilling.	Her Eiler Hardenberg oc Jens Trudsøn / komme hiem aff Rydsland. Oc Rysserens legater komme til Danmarck.	29.
1563.	It Barn græder i Moderens liff Sex Vger før end det fødis/ til Kiøbenhaffn.	Keyser Maximilianus krunes til Kong i Vngern/ til Presborg/ paa den 8. dag Septembris.	Herr Steen Sture vil drage igennem Danmarck/ vden Paßbort/ oc anholdis i Kiøbenhaffn. Kong Frederich indtog Elsborg oc Nyløse 4. Sep.	Coruitz Vlffeld døde paa Frederichsborg den 12. dag Maij. Jacob Brockenhuß fangis vnder Boringholm.	30.
1564.	M. Hans Mynster/ Professor i Kiøbenhaffn døde vdi Pestilentz.	Keyser Ferdinandus døde til Vien i østerrige / paa den 25. dag Julij. Keyser Maximilianus vaar paa Fierde dag til Dresden.	Mageløß/ den Suenskis Ammiral opbrendis/ den 31. dag Maij. Suensken foriages fra Halmsted bliffuer slagen hen ved 3000. aff dennem/ den 9. No.	Døde Erick Krabbe/ paa den 6. dag Januarij. Frederich/ Herre von Dona/ drucknede for Malmø.	31.

ANNO

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geiſtlig ſtat.	Det Romſke Rige.	Danſke Konger.	Danſkis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1565.	Pius IIII. døde til Rom. Her Jens Grundith/ Sognepreſt i Riber Domkircke/ døde paa den 15. dag Auguſti/ vdi den ſtore Peſtilentz.	Solymannus ſkicker ſin Skibsflode for Maltha, oc bliffuer affſlages i en ſtor ſtorm	Det ſlag ved Falckenberg ſtod/ vdi huilcket de Suenſke bleffue nedlagde ved nogle Tuſinde.	Otte Rud Danmarckis Ammiral fanges/ oc døer i Suerrig/ paa den 11. dag Octobris. Herluff Trolde døde paa den 19. dag Junij.	32.
1566.	Torden ſlog ned i S. Nicolai Kircke i Kiøbenhaffn/ oc til Malmø.	Solymannus beiegger oc indtager Sigeth oc Gula, ved ſtort blods vdgydelſe.	Carolus Mornai, den Suenſke Feldtøffuerſte ſlages / Oc deris Krigsfolck affſlaes fra Baghuſſ.	Den danſke ſkibsflode lider Skibbrud vnder Gudland.	33.
1567.	D. Iuſtus Ionas bleff halſhuggen vden for Kiøbenhaffns Slots Port/ paa den 28. dag Junij.	Hertug Auguſtus indtager Gothen/ och Grumbach met ſine anhengere rettis.	Daniel Rantzow Kong: Maietts: Feldtøffuerſte/ er inde i Suerig den gantſke Vinter/ oc giør ſtor ſkade.	Kong Erick dræber nogle ſine gode Mend / met egen haand/ paa den 24. Maij.	34.
1568.	Den Augsborgiſke Confeſſion tilſtedis vdi øſterrige aff Keyſeren.	Duc de alba, lader halſhugge Greffue von Egmond/ oc Greffue von Horn for Euangelij ſkyld.	Kong Johan ſender ſine Legater til Danmarck/ om Freds forhandling/ met Kong: Maiett: vdi Roſkilde.	Kong Erick vorder fangen aff ſine Brødre / oc Kong Johan kommer i hans ſted.	35.

Anno Domini.	Den Chriſten Kircke oc Geiſtlig ſtat.	Det Romſke Rige.	Danſke Konger.	Danſkis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1569.	D. Hans Albretſøn Biſcop i Sieland døde den 25. dag Maij. D. Poffuel Matzen kaldet i hans ſted. M. Hans Lauſſøn den 34. Biſcop i Ribe.	Printzen von Condi, vorder ſkudt i Francktige oc Pfaltzgreffue Wolffgang døer der i ſin Feldleger paa den 11. dag Junij.	Kong Frederich den II. ſtiffter frij Gods til 100. ſtudenters Underholding i Kiøbenhaffns Vniuerſitet paa den 25. dag Julij.	Vardberg indtagen aff Daniel Rantzow/ oc Frātz Brockenhuſſ bliffuer ſkudt. Her von Dohn oc Jens Raas drage ind i Suerig.	36.
1570.	D. Vintzheim Doct. Iohannes Brentius oc M. Froſchel døde.	Keyſer Maximilianꝰ giffuer Kōgen aff Franckrige ſin daatter F. Elizabeth/ oc Kongen aff Hiſpanien F. Maria.	Til Stetin vdi Pomern/ handles om Fred/ oc giøris da ende paa denne languarende Feide.	Johan Frijs Cantzeler/ døde i Køge paa den 5. dag Decembris. Jordſkiel vdi Italie oc giør ſkade til Ferarie.	37.
1571	Salige Johan Friſis Arffuinge vorde ens om den lofflige oc Aarlige Underholding til fire Studenter vdi Kiøbenhaffns Vniuerſitet.	Tyrcken indtager Famaugusta paa Cypern, oc bliffuer ſiden affſlagen vdaff de Chriſtne ve Naupactum.	Dronning Dorothea/ Konning Chriſtians efterleffuerſke/ døde paa Sønderborg den 7. dag Octobris.	Margreffue Jochim Chørførſte aff Brandenborg døde paa den 3. dag Januarij. Velbyrdig Niels Raas ſoer Kong: Maiett: Cantzeler eed.	38.
1572.	Gregorius XIII. Romſke Paffue. En ny Stiern bleff ſeet paa Himmelen it gantſke Aar igennem.	Rodolphus Keyſer Maximiliani Søn/ krunes til Kong i Ungern paa den 25. dag Septembris.	Kong Frederich holder ſin brylups Høytid i Kiøbenhaffn den 20. dag Julij/ met Frøicken Sophia/ ſom bleff krunet om anden dagen i vor Frue Kircke/ ibid.	Caſpar Caſtilioneus Franckriges Amiral/ bliffuer Forrædeligen ihielſlagen til Pariſſ/ paa den 24. dag Auguſti.	38.

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1573.	Torden oc Liunild slo ned i vor Frue Kircke i Kiøbenhaffn/ paa den 25. dag Augusti.	Kong Karl den IX. vdi Franckrige belegger Roselle til Land oc Vand.	Frøicken Elizabeth er fød paa Koldinghuss/ paa den 25. dag Augusti i/imellem fem oc Sex efftermiddag.	Hinricus Kongens Broder i Franckrige velies til Kong vdi Polen / paa den 17. dag Augusti.	40.
1574.	Til Lipzig oc Vittenberg/ blifuer stor Forandring / iblant de lærde/ for venighed i Lærdommen om Sacramentet.	Selymus Tyrckiske Keyser døde paa den 15. dag Decembris / Och hans Søn Amurathes regærer i hans sted.	Frøicken Anna er fød paa Sønderborg / paa den 12. dag Decembris/ ved 7. slet formiddag.	Kong Hinrick flyer hemmeligen aff Polen/ oc drager til Franckrige at tage Riget effter sin Broder.	41.
1575.	Hertug Iulius aff Brunsuig/ stiffter it Vniuersitet til Helmsted/ som bleff indførd neste Aar her effter.	Kong Rodolphus, Keyser Maximiliani Søn/ velies oc krunes til Behemiske Kōg til Prag/ oc Romske Kong til Regensborg.	Danmarckes Riges Marsk Holger Rosenkrantz døde.	Stephanus Bathori, veiuoda aff Sibenborg / velies til Kong i Polen.	42.
1576.	D. Albertus Knoppert Professor vdi Kiøbenhaffn bleff skudt/ oc døde til Løuen den 16. Maij. Tyge Brahe begynte at bygge Vraniborg paa Huen/ effter Kong: Maietts: begæring oc methielp/ Astronomiske Kaanster til forfremmelse oc it euigt Loff.	Keyser Maximilianus døde til Regensborg paa Rigsdage den 12. dag Octobris. Och hans Søn Rodolphus kommer i hans sted.	Velbyrdig Peder Gyldenstiern soer Marsk eed.	Pfaltzgreffue Casimirus drager ind i Franckrige/ oc giører en sfacting met Kongens Hær/ oc beholder Marcken/ den 2. dag Februarij.	43.

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forvandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1577.		Don Iohan de Austria, sendis i Nederland. Dantzig belegges aff de Poler.	Høybaarne Første vdvalde Konning til Dãmarck Christianus IIII. fød paa Frederichsborg/ den 12. dag Aprilis/ imellem fire oc fem effter middag.	Muskouitiske Grotførste giorde it stort grueligt mord paa Christen Folck vdi Liffland/ Quinder oc smaa Børn vforskaanet.	44.
1578.	M. Niels Hvid velies til Bisp i Lund.	Kong Sebastian aff Portugal/ bleff slagen i Africa, paa den 5. dag Augusti / aff de Morer.	Høybaarne Første Hertug Vlrich er fød paa Koldinghuss/ paa den 30. dag Decembris/ imellem fem oc sex efftermiddag.	Konning Erich i Suerrig / bliffuer død vdi sit Fengsel til Orbo i Findland.	45.
1579.			Konning Frederich forlener de Hertuger aff Holsten / Slesuigs Hertugdom paa Herredage vdi Otthensee.	Kongen aff Polen fører Krig imod Rysseren/ oc tager nogle faste Huss fra hannem.	46.
1580.	Riber By lider skade aff vaade ild oc affbrendis Ni athelgader paa begge sider.	Hertug Christian Chørførst aff Saxen/ holder Brylups Høytid/ met Frøicken Sophia aff Brandenborg.	Frøicken Augusta er fød paa Koldinghuss paa den 8. Aprilis ved ni slet formiddag.	Hertug Hans døde paa Hattersleffhuss / paa den 2. dag Octobris.	47.

ANNO

ANNO Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forwandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1581.	M. Rasmus Katholm/ Professor oc Sogneprest i Kiøbenhaffn døde	Duc de Alba døde til Lissebon i Portugal/ en wgudelig Tyran/ Niderlands forgifft oc fordærffuelse.	Frøicken Heduig er fød paa Frederichsborg/ den 5. dag Augusti/ imellem Ti oc elleffue formiddag.	Hertug Frantz aff Saxen/ døde paa den 19. dag Martij. Rige giffuer sig vnder Polen oc fortryder det.	48.
1582.	Gregorius XIII. Romske Paffue lader vdraabe en ny Forordning om Aars Calendario.	Daniel Chørførst aff Mentz døde paa den 22. dag Martij. Alenzonius drager ind i Nederland.		Kongen aff Polen giører fred met Grotførsten aff Moskow.	49.
1583.		Chørførste Ludwig/ Pfaltzgreffue døde til Heidelberg paa den 19 dag Octobris.	Høybaarne Første Hertug Hans er fød paa Hatterslefshuss/ den 26 dag Julij/ imellem ni oc Ti formiddag.	Hertug Magnus Kong Christians Søn/ døde vdi Liffland paa den 13. dag Martij.	50.
1584.	D. Hans Frandsøn/ medicus oc Professor, døde i Kiøbenhaffn.	Kong Hinricks Brøder i Franckrige/ Franciscus Alenzonius døde i Franckrige paa den 10. dag Junij.	Hertug Christian hyldes paa alle Landsting/ til Köning vdi Danmarckes Rige aff alle Stater.	Vilhelm Printz aff Vranien, bleff forrædeligen skut til Delfft vdi Holland/ paa den 10. dag Julij.	51.

Anno Domini.	Den Christen Kircke oc Geistlig stat.	Det Romske Rige.	Danske Konger.	Danskis forwandte oc Naboer.	K. F. Alder.
1585.	Iohannes Adolphus, velies til Erckebiscop i Bremen effter Hertug Hinrich aff Louenborg.	Printz aff Parma indtager Antuerpen vdi Augusto.	Kong Frederich seylede fra Helsingør/paa den 2. Maij til Baghuss i Norge/ oc strax tilbage igen.	Anna Chørførstinde aff Saxen/ døde paa den 1. dag Octobris/ Och strax neste Aar Hertug Augustus, paa den 11. dag Februarij.	52.
1586.	Blod regner [illegible] ved Møgeltønder Slot/paa den 5. dag Decembris imellem Tisdagen oc Onsdagen om Natten.	Kongen aff Persien holder standende Strid paa tho dags tid met Tyrcken / oc fanger stor Seyruinding.	Kong: Maiett: drog til Lüneborg oc der møtte hannem Chørførst aff Saxen / oc Chørførst aff Brandenborg/ oc nogle andre Førster.	Hertug Adolff døde paa Gottorp paa den 1. dag Octobris. Elisabetha dronning Sophiæ Moder/ døde paa den 14. dag Octobris.	53.
1587.	En Sild met seldsame Bogstaffue paa/ bleff tagen i Norge/ oc førd til Kongelig Maiestat.	Sex Tusind tydsk Rytter drage ind i Franckrige / oc vorder mesteparten slagen.	Vaar Hertug Matthias aff Østerrige / Keyser Rodolphi Broder / hoss Kongelig Maiestat paa Skanderborg i Jydland.	Dronning Maria aff Skotland/ halsshugges i Engelland / paa den 18. dag Februarij.	54.
1588.	It Barn fød i Otthense / aldelis vden Arme oc beene.	Hertugen aff Guise indtager Pariss oc Kong Hinrich flyer aff Byen.	Kōg FREDERICH den Anden/ døde paa Antuorskoff/ Skiertorsdag at afften/ imellem fire oc fem/ paa den 4. Aprilis.	Hertug Hans holder sin Brylups Høytid paa Sønderborg met Agnes Heduig aff Anhalt.	55.

Kong FREDERICHS H. H. Fæderne.

Ditrich Greffue aff Oldenborg. — Heduig Greffue Gerdts Daatter aff Holsten. — Margreffue Hans aff Brandenborg/ Hertug i Voitland. — Barbara Hertug Rudolffs Daatter aff Saxen. — Chørførst Albret / Margreffue aff Brandenborg kaldtis Achilles Germanicus. — Margareta Margreffue Jacobs daatter aff Baden. — Hertug Vilhelm aff Saxen/ Landgreffue udi Misen. — Anna fød Hertuginde aff Slesien.

Christian den første Konning i Danmarck &c. — Dorothea fød Margreffinde aff Brandenborg. — Chørførst Hans Margreffue aff Brandenborg / Hertug aff Pomern &c. — Margareta fød Hertuginde aff Saxen.

Frederich den Første Konning i Danmarck &c. — Anna fød Margreffinde aff Brandenborg.

Christian den Tredie Kong i Danmarck.

FREDERICH den Anden Konning i Danmarck &c.

Kong FREDERICHS H. H. Møderne.

Hertug Bernard aff Saxen. | Adelheid fød Hertuginde aff Pomern.

Margreffue Frederich den II. Chørførste aff Brandenborg. | Catharina Hertug Frederichs første Chørførstis Daatter aff Saxen.

Vilhelm Hertug aff Brunsuig. | Elizabetha fød Greffinde aff Stoelberg.

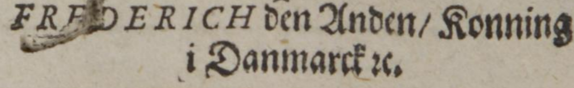
Erick Hertug aff Pomern. | Sophia Hertug Agislai Daatter aff Pomern.

Hertug Hans aff Saxen til Louenborg. | Dorothea fød Margreffinde aff Brandenborg.

Hinricus den gamle Hertug aff Brunsuig. | Margareta fød Hertuginde aff Pomern.

Hertug Magnus aff Louenborg. | Catharina fød Hertuginde aff Brunsuig.

Dronning Dorothea/ fød Hertuginde aff Saxen.

FREDERICH den Anden/ Konning i Danmarck etc.

